

Ние сме част от KBC group

ГРУПА ДЗИ

КОНСОЛИДИРАН ГОДИШЕН
ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА,
ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИЯ ОДИТОР
И КОНСОЛИДИРАН
ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

31 декември 2010 г.

Съдържание

Консолидиран доклад за дейността.....	i
Доклад на независимия одитор.....	1
Група ДЗИ - Консолидиран Отчет за доходите.....	3
Група ДЗИ - Консолидиран Отчет за всеобхватния доход.....	4
Група ДЗИ - Консолидиран Отчет за промените в собствения капитал.....	5
Група ДЗИ - Консолидиран Отчет за финансовото състояние	6
Група ДЗИ - Консолидиран Отчет за паричните потоци	7
1. Корпоративна информация	9
2.1. База за изготвяне	9
2.2. Промени в счетоводната политика и оловестявания	10
2.3. Публикувани стандарти, които все още не са влезли в сила	12
2.4. Съществени счетоводни преценки, приблизителни оценки и предположения	14
2.5. Обобщение на съществените счетоводни политики	17
3. Информация по сегменти.....	37
4. Нетни премии.....	42
5. Приходи от такси и комисионни.....	42
6. Приходи от инвестиции	42
7. Реализирани печалби	43
8. Загуби от преценка до справедлива стойност.....	43
9. Други приходи от дейността	43
10. Разходи за изплатени претенции.....	44
11. Обезценка на застрахователни вземания.....	44
12. Административни разходи	45
13. Други разходи за дейността	45
14. Разходи за възнаграждения на персонала	46
15. Приход от/ (разход за) данък върху доходите	46
16. Платени дивиденди	47
17. Данък върху доходите, отнасящ се за елементите на другия всеобхватен доход.....	47
18. Компоненти на другия всеобхватен доход.....	48
19. Нетекущи активи, държани за продажба	48
20. Нематериални активи.....	49
21. Материални активи.....	50
22. Инвестиционни имоти	50
23. Деривативни финансови инструменти.....	51
24. Финансови инструменти, освен деривативните финансови инструменти, парични средства и парични еквиваленти и справедлива стойност на финансовите активи.....	53
25. Активи по презастрахователни операции	58
26. Данъци	59
27. Вземания по застрахователни операции	60
28. Отсрочени аквизиционни разходи	61
29. Парични средства и парични еквиваленти	61
30. Други активи	61
31. Задължения по застрахователни договори.....	62
32. Задължения по инвестиционни договори.....	68
33. Задължения към персонала при пенсиониране	69
34. Задължения към застрахователи, брокери и агенти	70
35. Търговски и други задължения.....	70
36. Провизии	70
37. Собствен капитал и резерви	71
38. Правила за управление на риска.....	72
39. Застрахователен и финансов риск	75
40. Условни задължения и неотменими ангажменти.....	108
41. Оповестяване на свързани лица.....	108
42. Събития след датата на баланса.....	108

Ние сме част от KBC group

ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА НА ГРУПАТА ДЗИ

Към 31 декември 2010 година

МАКРОИКОНОМИЧЕСКА И ПАЗАРНА СРЕДА

Българската икономика през 2010 година отново беше повлияна от световната финансова и икономическа криза, но към края на периода се отчетоха признаци на подобрене в макроикономическия климат.

Стойността на brutния вътрешен продукт, произведен през четвъртото тримесечие на 2010 г., по прогнозни данни възлиза на 19,924 млн.лв. и достигна реален ръст от 2.1 % спрямо същото тримесечие на предходната година. Според експертните оценки на НСИ за четвъртото тримесечие на 2010 г. текущият обем на БВП за 2010 г. възлиза на 70,568 млн. лв.

По последни данни на НСИ през четвъртото тримесечие на 2010 г. коефициентът на безработица се увеличава с 3.3 процентни пункта в сравнение със същото тримесечие на 2009 г. и достига 11.2%.

Средно годишната инфлация за 2010 г. спрямо 2009 г. по данни на НСИ е 2.4 %. Основният лихвен процент намалява от 0.39 % в началото на 2010 г. до 0.18 % в края на годината.

ПРАВЕН СТАТУТ

Застрахователно акционерно дружество “ДЗИ” (“Дружеството-майка”, “ЗАД ДЗИ”) е правопреемник на създадения през 1946 година, чрез обединяване на всички национални застрахователни дружества и клонове на чуждестранните дружества, осъществяващи застрахователна дейност в България, Държавен застрахователен институт. На 21 август 2002 година “Държавен застрахователен институт - ДЗИ” ЕАД е приватизиран чрез продажбата на 80 % от капитала на “Контракт-София” ООД.

От 15 май 2003 г. ЗАД “ДЗИ” е вписано в регистър на публичните дружества и акциите му се търгуват на Българска фондова борса - София.

През 2007 г. “Кей Би Си” придобива 70% от капитала на ЗАД “ДЗИ” чрез покупка на 2,702,000 броя акции от “Контракт-София” ООД. Сделката е финализирана на 3 август 2007 г.

ЗАД “ДЗИ” е търговско дружество по смисъла на Търговския закон, регистрирано е в Република България със седалище и адрес на управление, гр.София, община Средец, бул. ”Цар Освободител” №6 и е дружеството-майка в Група “ДЗИ”. ЗАД “ДЗИ” е публично дружество от 15 май 2003.

Към 31 декември 2010 г. “Кей Би Си Иншурънс НВ”, Белгия притежава 89.55% от капитала и гласовете в общото събрание на Дружеството-майка. Останалите акции са притежание на акционери юридически лица – 10.41 % и 0.04 % на физически лица.

Група “ДЗИ” извършва основно застрахователни и презастрахователни операции по животозастраховане и общо застраховане.

ЗАД “ДЗИ”, в качеството си на дружество-майка, изготвя консолидиран финансов отчет с този на дъщерните дружества, в които пряко или косвено притежава над 50 % от капитала.

Към 31 декември 2010 година Дружеството-майка пряко или косвено, чрез дъщерни дружества, притежава над 50% от акциите в изброените по-долу търговски дружества, включени в консолидирания финансов отчет:

Дъщерните дружества се консолидират изцяло от датата на тяхното придобиване, представляваща датата, на която Групата получава контрола и продължават да се консолидират до датата, на която този контрол бъде изгубен.

Финансовият отчет включва отчетта на ЗАД “ДЗИ” и дъщерните дружества, изброени в таблицата по-долу:

Компания	Държава на учредяване	Основна дейност	% участие в собствения капитал	
			2010 г.	2009 г.
“ДЗИ - Общо застраховане” ЕАД	България	Общо застраховане	100	100
“ДЗИ Здравно осигуряване” АД	България	Здравно осигуряване	100	100
“Медицински център ДЗИ” ЕООД (в ликвидация)	България	Извънболнична лекарска практика	100	100
“ДЗИ Инвест” АД (ликвидирано)	България	Управление на инвестиции	–	100

Дейността на дъщерното дружество “ДЗИ Инвест” е преустановена, поради ликвидация, от 10 август 2010 г.

Всички вътрешногрупови салда, транзакции, приходи, разходи и печалби и загуби, включително дивиденди, възникващи от вътрешногрупови транзакции, са изцяло елиминирани.

Всички дружества в Групата “ДЗИ” са търговски дружества по смисъла на Търговския закон и извършват дейност на територията на Република България.

Дружествата в Групата нямат регистрирани клонове по смисъла на чл.17 от Търговския закон.

ДЕЙНОСТ НА ДРУЖЕСТВАТА В ГРУПАТА

Основната дейност на Група "ДЗИ" е застрахователни и презастрахователни операции по животозастраховане и по общо застраховане.

Дружеството-майка и дъщерното дружество "ДЗИ – Общо застраховане" ЕАД са лицензирани през 1998 година за извършване на застрахователна и презастрахователна дейност.

От 15 май 2003 г. "ДЗИ" АД е вписано в регистър на публичните дружества и акциите му се търгуват на Българска фондова борса - София.

Към 31 декември 2010 г. "Кей Би Си Иншурънс НВ", Белгия притежава 3,456,608 акции на ЗАД "ДЗИ" или 89.55% от капитала и гласовете в общото събрание на Дружеството-майка. Останалите акции са притежание на акционери юридически лица – 10.41 % и 0.04 % на физически лица.

Възнагражденията на членовете на управляващите органи през 2010 година са в размер на 351 хил.лв..

Съгласно Устава на ЗАД "ДЗИ", членовете на управителните органи нямат преференции и ограничения относно придобиването акции на дружеството, както и не притежават такива.

ЗАД "ДЗИ" притежава разрешение от Националния съвет по застраховане № 2 от 13 май 1999 г. за извършване на застрахователна и презастрахователна дейност по всички видове застраховки от раздел I-ви "Животозастраховане", с изключение на "Застраховка за изкупуване на капитал", както и по Застраховка "Злополука" - т. 1 от раздел II-ри на Приложението № 1 към Кодекса за застраховане. През 2006 г. ЗАД "ДЗИ" получи лиценз за задължителна застраховка на работниците за трудова злополука.

Начислените застрахователни премии през 2010 г. са 32,613 хил.лева. Реализираните премии, нетно от презастраховане са 32,279 хил.лева. Измененето на начислените и на спечелените премии спрямо 2009 година е намаление с 5%.

Делът на спестовното животозастраховане е 77.8 % от общия премиен приход на ЗАД "ДЗИ" за 2010 г., а на рисковото – 22.2 %.

Нетните плащания по животозастраховането са в размер на 25,451 хил.лева, което е с 7.4% по-малко от предходната година.

Приходите от инвестициите, принадлежащи на дружеството – 12,134 хил. лева.

Финансовият резултат от дейността на ЗАД "ДЗИ" за 2010 година е печалба в размер на 2,937 хил. лева.

"ДЗИ - Общо застраховане" ЕАД е учредено през 1998 година, от който момент извършва дейността по общо застраховане от името на "ДЗИ". Дружеството е вписано в търговския регистър на СГС – Фирмено отделение под № 5215 от 1998 г.

"ДЗИ – Общо застраховане" ЕАД притежава разрешение от Националния съвет по застраховане № 3 от 13 май 1998 година за извършване на застрахователна и презастрахователна дейност по всички видове застраховки от раздел II-ри на Приложението към чл.6, ал.2 към Закона за застраховането (отм.) и допълнителен лиценз по застраховката по раздел II, б."А", т. 10 от Приложение № 1 към Кодекса за

застраховането “Всяка отговорност за вреди, възникваща при използването на сухопътни моторни превозни средства”, съгл. Решение № 1175-ОЗ от 06.12.2006 г. на Комисията за финансов надзор .

Записаните застрахователни премии през 2010 г. са 184,083 хил.лв. Реализираните премии са 175,339 хил.лв. Изменението на начислените премии спрямо 2009 г. е отрицателно (– 6,5) %, а на нетните от презастраховане спечелени премии също отрицателно (– 7,5) %.

Изплатени са застрахователни обезщетения в размер на 115,095 хил.лв. Нетният размер на възникналите претенции, в т.ч. презастраховане, приходи от регреси и изменение на резерва за предстоящи плащания, възлиза на 96,779 хил.лв. В сравнение с предходната 2009 година този размер на претенции е по-нисък с 26,8 %.

Нетните доходи от инвестициите, в размер на 17,640 хил.лева

Финансовият резултат от дейността на “ДЗИ – Общо застраховане” АД за 2010 година е печалба в размер на 7,880 хил.лева.

“ДЗИ – Здравно осигуряване” АД е учредено през 2000 г. с предмет на дейност доброволно здравно осигуряване. През 2003 – 2004 г. дружеството получава лицензия за доброволно здравно осигуряване за следните здравноосигурителни пакети: подобряване на здравето и предпазване от заболяване, извънболнична медицинска помощ, болнична медицинска помощ, комплексна медицинска помощ и медицински транспорт.

В годишния отчет за доходите на Дружеството реализираните приходи са 1,866 хил.лв. Отчетените разходи са в размер на 1,692 хил. лв. Реализиран Друг всеобхватен доход в размер на 22 хил.лв.

Финансовият резултат от дейността на “ДЗИ - Здравно осигуряване” АД за 2010 година е печалба в размер на 157 хил. лева.

“ДЗИ-Инвест” АД

Дейността на дъщерното дружество “ДЗИ Инвест” е преустановена, поради ликвидация, от 10 август 2010 г.

“Медицински център ДЗИ” ЕООД (в ликвидация) е търговско дружество, регистрирано през 2004 г., с предмет на дейност специализирана извънболнична помощ. Дружеството е специализирано медицинско заведение за извънболнична помощ.

В годишния отчет за доходите на Дружеството, приходите от дейността на “Медицински център ДЗИ” ЕООД (в ликвидация) са в размер на 4 хил.лв.

Разходите по дейността са в размер на 6 хил.лв.

Финансовият резултат от дейността на “ Медицински център ДЗИ” ЕООД за 2010 г. е загуба в размер на 2 хил.лева.

ФИНАНСОВИ РЕЗУЛТАТИ НА ГРУПАТА ДЗИ

Дъщерните дружества са включени в консолидирания отчет по метода на пълната консолидация. Всички съществени вътрешно-групови салда и вътрешно-групови сделки и произтичащите печалби и загуби са елиминирани в резултат на консолидационните процедури.

Консолидираният финансов отчет е изготвен на база историческа цена с изключение на инвестиционните имоти и онези финансови инструменти и финансови

пасиви, които са оценени по справедлива стойност. Балансовите стойности на признатите активи и пасиви, които представляват хеджирани позиции при хеджиране на справедлива стойност и които при други обстоятелства се отчитат по цена на придобиване, са коригирани, за да отразят промяната на справедливата стойност, която се дължи на хеджирания риск.

Консолидираният финансов отчет на Групата е изготвен в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), така както са приети за прилагане в Европейския съюз.

- В консолидирания отчет за доходите на Групата, брутните премии по **Общо застраховане** са 184,083 хил.лв. Реализираните премии, нетно от презастраховане и изменението на пренос-премийния резерв са 175,339 хил. лева. Начислените обезщетения и плащания, нетно от презастраховане и изменението на резерва за предстоящи плащания са 96,779 хил. лева.

Другите административни разходи и разходи за дейността са на обща стойност 89,281 хил.лв. Те включват други административни разходи и разходи за дейността в размер на 70,822 хил.лв., амортизация на материални и нематериални активи – 1,511 хил. лв., както и обезценка на застрахователни вземания – 16,948 хил.лв.

- В консолидирания отчет за доходите на Групата, брутните премии по **Животозастраховане** са 32,613 хил. лв. Реализираните премии, нетно от презастраховане и изменението на пренос-премийния резерв са 32,279 хил. лева. Начислените обезщетения и плащания, нетно от презастраховане и изменението на резерва за предстоящи плащания са 25,451 хил. лева. Извършените други оперативни разходи за дейността са 1,168 хил.лв. и за административно-стопанските разходи – 11,710 хил. лв. Отписаните вземания от несъбрани премии и регреси са в размер на 2,423 хил. лева

- Консолидираният финансов резултат на Групата **“ДЗИ”** за 2010 год. е печалба в размер на 11,038 хил. лв.

Общият размер на активите на групата **“ДЗИ”** към 31 декември 2010 година е 594,133 хил. лева, като се отчита спад от 1.6 % спрямо предходния отчетен период.

Инвестициите включващи инвестиционни имоти, депозити във финансови институции, финансови активи държани за търгуване и финансови активи на разположение за продажба са в размер на 484,457 хил.лв. срещу 489,876 хил.лв. за 2009 г. или на лице е спад от 1.1% .

Инвестициите заемат 81,5% от активите на Групата **“ДЗИ”**.

Групата придобива деривативни финансови инструменти, за да хеджира задълженията, възникващи по застрахователни договори и инвестиционни договори свързани с дялове от фондове, които тя продава, както и сключва договори за хеджиране на парични потоци и хеджиране на справедлива стойност.

Дълготрайните активи за дейността са в размер на 17,108 хил. лв. и относителен дял в активите на групата от 2,9 %.

Вземанията по застрахователни операции са 56,167 хил. лева или 9,4% относителен дял в активите на групата. Другите активи, показани в консолидирания отчет са: отсрочени аквизиционни разноски 4,732 хил. лева, актив по отсрочен данък

2,322 хил.лв, парични средства 12,225 хил. лв. и дял на презастрахователите 13,632 хил. лева.

Задълженията на Групата “ДЗИ” към 31 декември 2010 година са в размер на 343,067 хил. лева. В основната част – 91.9 %, това са задължения по застрахователни договори в размер на 315,553 хил.лева. От тях 91,797 хил. лева са тези по животозастраховането, 222,976 хил.лв. са резервите по общо застраховане и 780 хил.лв. са резервите по здравно осигуряване. Задълженията по инвестиционни договори са в размер на 4,651 хил.лв.

Краткосрочните задължения произлизат от разчетните отношения през последния месец на годината с брокери и агенти в размер на 14,726 хил.лв; задължения към персонала при пенсиониране – 618 хил.лв.; търговски и други задължения в размер на 5,862 хил.лв.; и задължение за данък върху доходите – 4 хил.лв.

Нетният размер на активите на дружеството е 251,066 хил. лева. Собственият капитал на Групата “ДЗИ” се състои от основен капитал в размер на 38,600 хил.лв., преоценъчни, капиталови резерви, неразпределена печалба и запасен фонд – 201,428 хил. лв., както и натрупана печалба от текущата година в размер на - 11,038 хил.лева.

Съгласно Кодекса за застраховането като основен показател, характеризиращ финансовата стабилност на застрахователите, се определя наличието на собствени средства, покриващи границата на платежоспособност. За 2010 година показателите на Групата “ДЗИ” са следните:

- Граница на платежоспособност - 35,492 хил.лева
- Собствени средства - 206,970 хил.лева

ЗАД “ДЗИ” разполага със собствени средства многократно повече от необходимите за покриване границата на платежоспособност.

Всички изисквания на Кодекса за застраховането са изпълнени.

УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА

Основната задача на рамката за управление на риска и за финансово управление на Дружествата в Групата “ДЗИ” е да се защитят акционерите от събития, които са пречка за последователното постигане на целите по отношение на финансовите резултати, включително невъзможността да се използват възникнали възможности.

Главната цел на рисковата политика е да наложи ясно определени параметри за операциите на дружествата в Групата “ДЗИ”, така че да се ограничи максимално потенциалното негативно влияние на рисковете върху финансовите резултати на дружествата в Групата “ДЗИ”.

Дружествата в Групата “ДЗИ” са установили процедурите си по управление на риска в съответствие със стандартите и изискванията на Групата “Кей Би Си”. Тези стандарти включват следните елементи:

- Подобряване на процеса по управление на риска чрез:
  - Създадени вътрешни комитети за наблюдение на риска – Комитет по управление на активите и пасивите, който да наблюдава и управлява финансовия риск,

Комитет по застрахователния риск и Комитет по оперативен риск. От октомври 2010 г. съгласно новата стратегия на Групата “Кей Би Си” по управление на риска тези комитети се реструктурират в един общ комитет - Комитет за контрол и управление на риска и капитала.

- Подобряване на правилата и процедурите по измерване и управление на риска, отчитането и проследяването на рисковите експозиции. За целта е създаден отдел по управление на риска.

- Разработване на процедури и системи за идентифициране на рисковете, измерването им и отчитането на тяхното развитие.
- Разработване на система от лимити и процедури, които определят рисковия толеранс на Дружеството и ограничават рисковата му експозиция.

Правилата и процедурите за управление и контрол на риска се приемат от Управителния съвет и се одобряват от Надзорния Съвет.

Застрахователен риск в животозастраховането

Животозастрахователната дейност, извършвана от Групата е поемане на риска от загуба на живот или телесна цялост от застрахованите лица, които са преки субекти на риска. Такива рискове могат да бъдат свързани със задължение за изплащане при смърт или нетрудоспособност, при събития, свързани със здравето или нарушение на телесната цялост при злополуки. Групата е изложена на несигурност, свързана с честотата и размера на претенциите по договорите. Групата също така е изложена на пазарен риск чрез застрахователните и инвестиционните си дейности. Застрахователния риск се оценява поотделно за всеки застрахователен договор.

Основните рискове в животозастраховането са свързани със смъртност, нетрудоспособност (инвалидност), заболяемост, преживяване, откупи и отпадания, и разходите на Групата. Тези рискове влияят пряко на размера на техническите резерви към датата на отчета за финансовото състояние.

Към 31 декември 2009 г. и 31 декември 2010 г. е заделена допълнителна сума към математическия резерв по застраховките “Живот” за покритие на очакваното превишаване на действителните разходи в бъдеще, от която най-голяма част е предвидена за застраховките от стария портфейл. При допълнително превишение на действителните разходи над тези, включени при изчисление на застрахователните премии, Групата следва да начисли допълнителен резерв и съответно да признае текущи разходи в отчета за доходите.

Групата управлява застрахователния риск, който поема, чрез ограничения на застрахователните лимити, подобряване на процедурите за сключване на договорите, разработване на нови продукти и методи за ценообразуване, централизирано управление на презастраховането и мониторинг на възникващите искове.

Групата използва методи за оценка и контрол на застрахователните рискове, включващи различни анализи и тестове на чувствителността. Теорията на вероятностите се прилага при ценообразуването на портфейла от застрахователни полици и заделяне на застрахователни резерви. Основният риск е свързан с факта, че честотата и размера на щетите и претенциите може да бъдат по-големи от очакваните стойности.

Застрахователният риск е свързан с отклонението на извършените плащания за щети от очакваната им стойност произтичащо от факта, че честотата и размерът на претенциите е по-голям от прогнозирания. Застрахователните събития са случайни

величини, като техният брой и размер е възможно да варира през различните години. Поради характера на всеки застрахователен договор, този риск е случаен и съответно непредвидим.

Презастрахователната стратегия на Групата има за цел постигането на диверсификация на рисковете, за да се осигури балансиран портфейл от сходни рискове, което да намали променливостта на резултата. Ръководството на Групата определя степен на самозадържане, сумите над която се презастраховат. На презастрахователя се отстъпват премии над самозадържането, за които е поета отговорност чрез сключения застрахователен договор, какъвто е случаят със застраховките “Живот” и “Злополука”.

Основен презастраховател на Групата в животозастраховането е Munich Reinsurance Company.

Застрахователен риск в общото застраховане

Дейността на Групата по общо застраховане е свързана с подписването на застрахователни договори, като по този начин тя поема определени рискове.

Застрахователният риск е свързан с евентуалната невъзможност на застрахователя да погаси задължението си в договорения срок. Застрахователният риск се преценява поотделно за всеки застрахователен договор.

Групата управлява застрахователния си риск, чрез прилагането на ограничения на подписваческите си процедури, подходящи методи за оценка на необходимите премии и за оценка на бъдещите задълженията, презастрахователна политика и мониторинг на извършените разходи за основна дейност.

Застрахователният риск е свързан с отклонението на извършените плащания за щети от очакваната им стойност произтичащо от факта, че честотата и размерът на претенциите е по-голям от прогнозирания. Основно влияние върху броя на предявяваните претенции оказва включването на нови покрития към застрахователните договори, а върху размера им очакваната инфлация.

Застрахователните събития са случайни величини, като техният брой и размер е възможно да варира през различните години. Поради характера на всеки застрахователен договор, този риск е случаен и съответно непредвидим.

Отговорността на Групата за всяко застрахователно събитие при Застраховки на отговорности е в рамките на договорения лимит за едно или повече събития, а при Всички останали застраховки в рамките на подписаната застрахователна сума. Групата сключва презастрахователни договори, за да ограничи влиянието на значими единични събития.

Групата презастрахова част от рисковете, които застрахова и така ограничава общия размер на задълженията. Презастрахователната политика включва основно непропорционални презастрахователни договори и ограничен брой факултативи.

Презастрахователните договори са пласирани на различни презастрахователи, за да се ограничи ефектът от евентуална загуба в резултат на едно застрахователно събитие.

Застрахователен риск в здравното осигуряване

Застрахователният риск представлява възможност за негативно отклонение от очакваните стойности на задълженията, породена от несигурност в процеса на определянето им.

Основни застрахователни рискове:

- Риск от заболяемост – рискът от загуби, възникващи поради това, че здравното състояние на осигурените лица е различно от очакваното;
- Риск от разходи – рискът от загуби, възникващи в резултат на това, че разходите се различават от очакваните;
- Риск от решенията на здравноосигурените лица – рискът от загуби, възникващи поради това, че опитът със здравноосигурените лица (предсрочно прекратяване на договори) се различава от очакванията.

Рисковете се контролират с подходяща подписваческа политика, определяне на премии, заделяне на адекватни по размер резерви, инвестиране на резерви и собствени средства и политика по уреждане на претенции.

Финансови рискове

При оперативната си дейност, Групата е изложена на финансови рискове, които произтичат от финансовите активи и пасиви на Групата, презастрахователни активи и пасиви и технически резерви. Дружествата са разработили и въвели правила и процедури за управление и контрол на риска с цел да определят, управляват и контролират степента на финансов риск. Правилата и процедурите за управление и контрол на риска се приемат от Управителните съвети и се одобряват от Надзорните Съвети. Главната цел на рисковата политика е да наложи ясно определени параметри за операциите на Групата, така че да ограничи максимално потенциалното негативно влияние на рисковете върху финансовите резултати на Групата.

Като член на Групата “Кей Би Си”, всяко от Дружествата в Групата “ДЗИ” е в процес на промяна на процедурите си по управление на риска в съответствие със стандартите и изискванията на Групата “Кей Би Си”.

Най-важните компоненти на финансовия риск са: пазарният риск (лихвен риск, валутен риск и ценови риск), кредитният риск и ликвидният риск.

Групата е изложено на различни *пазарни рискове*. Пазарният риск се свързва с вероятността от настъпване на бъдещи промени в преобладаващите пазарни условия, които биха повлияли съществено върху финансовото състояние на Групата. Пазарните рискове възникват по отношение позициите на Групата в лихвени, валутни, капиталови и други финансови инструменти, които са зависими в една или друга степен от промените в общите или специфични пазарни условия, като промяна в лихвените нива, кредитните маржове, курсовете на чуждестранните валути, цените на капиталовите инструменти и други. Пазарният риск е извън контрола на Групата и като цяло не може да бъде диверсифициран. Основен метод за намаляване на пазарния риск и неговите компоненти е събиране и обработване на информация за макроикономическата среда и на тази база – прогнозиране и приспособяване на инвестиционната политика към очакваните промени в средата.

- **Лихвеният риск** е свързан с ефектите от изменението на пазарните лихвени равнища върху финансовото състояние на Групата и нейните парични потоци. Справедливата стойност на облигациите с фиксиран купон, включени в инвестиционния портфейл на Групата може да се промени в резултат на промените в пазарните лихвени проценти. Лихвените доходи от инструментите с плаваща лихва, както и доходността, очаквана от държателите на полици, може да се промени при промяна на пазарните лихвени проценти. Лихвеният риск се наблюдава и управлява чрез подходящ избор между инструменти с фиксирана и плаваща лихва, както и чрез съпоставяне на матуритета на активите и задълженията.
- **Валутният риск** е свързан с риска стойността на финансовите активи и пасиви да се промени поради изменение на валутния курс. Групата е изложена на валутен риск при извършване на транзакции, деноминирани в чужда валута. Транзакциите, деноминирани в чужда валута поражда печалби и загуби от разлики във валутни курсове. Към 31 декември 2010, финансовите активи и пасиви на Групата, деноминирани в евро не поражда валутен риск, тъй като в условията на установения валутен борд в страната, курсът на лева към еврото е фиксиран. Тъй като Групата представя финансовите си отчети в лева, последните могат да бъдат повлияни от движения на валутните курсове между валути различни от еврото и българския лев.
- **Ценови риск**
Рискът за цената на капиталовите инструменти е рискът, че справедливата стойност на бъдещите парични потоци по даден финансов инструмент ще се колебае, поради промени в пазарните цени (различни от възникващите в резултат на лихвения или валутния риск), независимо дали тези промени са причинени от фактори, специфични за индивидуалния финансов инструмент или неговия емитент, или фактори, засягащи всички сходни финансови инструменти, търгувани на пазара.
Експозицията на Групата на риск от цената на капиталовите инструменти е свързана с финансовите активи и финансовите пасиви, чиито стойности варират в резултат на промените в пазарните цени, основно ценни книжа, които не се закупени за застраховки, обвързани с инвестиционни дялове.
Политиката на Групата за ценовия риск, изисква от него да управлява тези рискове като определя и наблюдава целите и ограниченията върху инвестициите, плановете за диверсификация, лимитите по инвестициите във

всяка държава, сектор и пазар и планираното използване на деривативни финансови инструменти.

Групата няма съществена концентрация на ценови риск.

Кредитният риск е рискът контрагентите на Групата да не могат да изплатят своите задължения, когато те станат дължими. Групата заделя провизии за загуби от обезценка към датата на баланса. Концентрацията на кредитен риск се разпределя между портфейл от инвестиции от финансови активи за търгуване, финансови активи на разположение за продажба, търговските и банковите вземания и в по-малка степен краткосрочни и други инвестиции на Групата. Ограниченията върху експозициите на контрагентите на Групата се определят в съответствие с кредитните политики на Групата Кей Би Си.

Ликвидният риск е свързан с несъответствие на матуритетните структури на активите и пасивите. Групата ежедневно изплаща обезщетения по застрахователни полици, както и други задължения, които възникват при обичайната дейност. Дружествата от Групата ежедневно следят и контролират своите потребности от ликвидност чрез управление на входящите и изходящите парични потоци. Безсрочните и краткосрочните депозити във финансови институции се използват за осигуряване на необходимата ликвидност.

Операционен риск

Операционният риск се изразява в отклонение от очакваните резултати произтичащо от неадекватни или не действащи вътрешни процеси, хора и системи, или от външни събития.

За управление на операционния риск и при прилагане и разработване на методи, политики и процедури, Дружествата от Групата “ДЗИ” използват и въвеждат действащата методика и стандарти на Група “Кей Би Си”. Главни инструменти за управлението на операционния риск са:

- База данни за операционни събития довели до реализирана загуба;
- Въвеждане на стандарти на Група “Кей Би Си” за управление на операционния риск;
- Оценки и анализи на случили се операционни събития във финансовия сектор;
- Организиране на работни групи за извършване на самооценка на операционния риск;
- Откриване и анализиране на ключови рискови индикатори в ежедневната оперативна дейност.

Като част от отговорностите на Управлението на Операционния Риск е и осигуряване на „Непрекъснатостта на Бизнеса”, с което се цели поддържането на критичните бизнес функции, процеси и услуги, тяхното организиране, управление или възстановяване/възобновяване в рамките на разумни срокове при непредвидено, изцяло или частично бизнес прекъсване.

СЪБИТИЯ СЛЕД ДАТАТА НА ОТЧЕТА ЗА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ

Няма настъпили съществени събития след датата на изготвяне на отчета за финансовото състояние на Групата.

СТРАТЕГИЯ НА РАЗВИТИЕТО

Целта на стратегията на Групата “ДЗИ” е запазване позицията на българския застрахователен пазар и едновременно с това повишаване качеството и рентабилността на застрахователния портфейл, т.е. да бъде рентабилен пазарен лидер.

За постигането на тези цели дружествата в Групата “ДЗИ” ще предприемат следните инициативи:

- Повишаване капацитета на търговската мрежа - в това отношение са планирани инициативи както за повишаване ефективността на съществуващата мрежа, така и за развитие на нови търговски канали.
- Специфичен подход към различните клиентски сегменти – корпоративен, средни и малки предприятия и население.
- Ориентиране към по-универсален продуктов микс в спестовното животозастраховане, с което се цели постигане на ръст над пазарния за тези ключови продукти.
- Да се намали квотата на разходите – чрез относително намаляване на постоянните разходи и чрез разпределяне на разходите върху по-големи обеми. Планирани са допълнителни инициативи за намаление на разходите чрез продължаване централизацията на нетърговските дейности (отчетност, ликвидация, администриране на договори, плащания).
- Да се инвестира в постигането на риск и вътрешен контрол на ниво, отговарящо на “Кей Би Си” стандартите. Тази инициатива ще доведе до сигурност за това, че ръста на „ДЗИ-Общо застраховане”ЕАД ще бъде управляван чрез приета рамка на допустимост на риск, и че неочакваните загуби, които биха могли да застрашат Дружеството в бъдеще се свеждат до минимум.
- Привличане и запазване на компетентен и високо мотивиран персонал.

Тези инициативи са подкрепени с инвестиционните приоритети на Групата:

- В развитие на собствени канали за продажби;
- В ИТ - инвестиции, с които да се постигне ниво на хардуеъра и софтуеъра съответстващо на изисквания на “Кей Би Си”, както и инициативи за улесняване на търговските процеси.
- В Сгради: ремонт на съществуващите офиси и постепенното обновяване съгласно стандартите на “Кей Би Си”.

Настоящият Доклад е одобрен от Управителния съвет на ЗАД "ДЗИ" с Протокол от 16 март 2011 г.

Мишел Каленс -
Член на УС и
Изпълнителен директор

Недялко Чандъров -
Председател на УС и
Главен Изпълнителен директор

Доклад на независимия одитор

До акционерите
На ЗАД „ДЗИ“

Доклад върху консолидирания финансов отчет

Ние извършихме одит на приложения консолидиран финансов отчет на ЗАД „ДЗИ“ и неговите дъщерни дружества, включващ консолидиран отчет за финансовото състояние към 31 декември 2010 година, консолидиран отчет за доходите, консолидиран отчет за всеобхватния доход, консолидиран отчет за промените в собствения капитал и консолидиран отчет за паричните потоци за годината, приключваща на тази дата, както и обобщено оповестяване на съществените счетоводни политики и другата пояснителна информация.

Отговорност на ръководството за консолидирания финансов отчет

Ръководството е отговорно за изготвянето и представянето на този консолидиран финансов отчет, който дава вярна и честна представа, в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане, така както са приети за прилагане в Европейския съюз, и за такава система за вътрешен контрол, каквато ръководството определи като необходима за изготвянето на консолидиран финансов отчет, който да не съдържа съществени отклонения, независимо дали те се дължат на измама или грешка.

Отговорност на одитора

Нашата отговорност се свежда до изразяване на одиторско мнение върху този консолидиран финансов отчет, основаващо се на извършения от нас одит. Нашият одит бе проведен в съответствие с Международните одиторски стандарти. Тези стандарти налагат спазване на етичните изисквания, както и одитът да бъде планиран и проведен така, че ние да се убедим в разумна степен на сигурност доколко консолидираният финансов отчет не съдържа съществени отклонения.

Одитът включва изпълнението на процедури с цел получаване на одиторски доказателства относно сумите и оповестяванията, представени в консолидирания финансов отчет. Избраните процедури зависят от преценката на одитора, включително оценката на рисковете от съществени отклонения в консолидирания финансов отчет, независимо дали те се дължат на измама или на грешка. При извършването на тези оценки на риска одиторът взема под внимание системата за вътрешен контрол, свързана с изготвянето, от страна на предприятието, на консолидиран финансов отчет, който дава вярна и честна представа, за да разработи одиторски процедури, които са подходящи при тези обстоятелства, но не с цел изразяване на мнение относно ефективността на системата за вътрешен контрол на предприятието. Одитът също така включва оценка на уместността на прилаганите счетоводни политики и разумността на приблизителните счетоводни оценки, направени от ръководството, както и оценка на цялостното представяне в консолидирания финансов отчет.

Считаме, че извършеният от нас одит предоставя достатъчна и подходяща база за изразеното от нас одиторско мнение.

Мнение

По наше мнение, консолидираният финансов отчет дава вярна и честна представа за финансовото състояние на ЗАД „ДЗИ“ и неговите дъщерни дружества към 31 декември 2010 година, както и за техните финансови резултати от дейността, и паричните им потоци за годината, приключваща на тази дата, в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане, така както са приети за прилагане в Европейския съюз.

Доклад върху други законови изисквания

Съгласно изискванията на чл. 38, ал. 4 от Закона за счетоводството, ние се запознахме със съдържанието на приложения доклад за дейността за 2010 година. По наше мнение, представеният от ръководството годишен доклад за дейността е в съответствие с консолидирания финансов отчет за годината, приключваща на 31 декември 2010 година.

Иорданис Мистакидис
Управител

„Ърнст и Янг Одит“ ООД

Николай Гърнев, ДЕС
Регистриран одитор

Милка Чачева-Иванова, ДЕС
Регистриран одитор

18 март 2011 година
гр. София, България

Група ДЗИ - Консолидиран Отчет за доходите

за годината, приключваща на 31 декември 2010 г.

	Бележки	2010 г. хил. лв.	2009 г. хил. лв.
Бруто премии	4 (а)	218,224	233,323
Отстъпени премии на презастраховател	4 (б)	(9,078)	(7,635)
Нетни премии		209,146	225,688
Приходи от такси и комисионни	5	1,058	541
Приходи от инвестиции	6	29,948	33,383
Реализирани печалби	7	805	147
Загуби от преоценка до справедлива стойност	8	(984)	(1,742)
Други приходи от дейността	9	414	957
Други приходи		31,241	33,286
Общо приходи		240,387	258,974
Разходи за изплатени доходи и претенции, бруто	10 (а)	(141,448)	(138,927)
Претенции, отстъпени на презастраховател	10 (б)	11,882	303
Изменение на задълженията по застрахователни договори, с изключение на пренос-премийния резерв - бруто	10 (в)	9,175	(26,882)
Изменение на задълженията по застрахователни договори, с изключение на пренос-премийния резерв, отстъпени на презастраховател	10 (г)	(2,893)	4,415
Разходи за изплатени доходи и претенции, нетно		(123,284)	(161,091)
Финансови разходи		(43)	(50)
Обезценка на застрахователни вземания	11	(19,391)	(22,908)
Административни разходи	12	(37,755)	(38,196)
Други разходи за дейността	13	(47,855)	(58,131)
Изменение в провизиите	36	-	2,499
Други разходи		(105,044)	(116,786)
Общо разходи за изплатени доходи и претенции и други разходи		(228,328)	(277,877)
Печалба/(загуба) преди данъци		12,059	(18,903)
Приход/(разход) от данък върху доходите	15	(1,021)	1,415
Печалба/(загуба) за годината		11,038	(17,488)
Притежатели на собствения капитал на компанията-майка		11,038	(17,488)

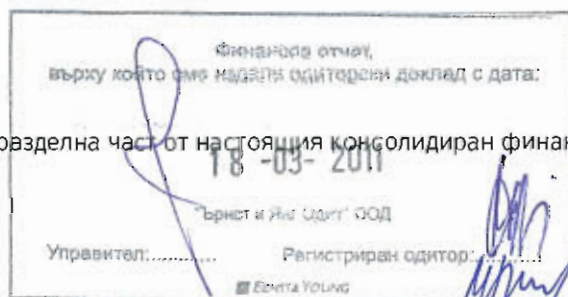
Консолидираният финансов отчет е изготвен на 23 февруари 2011 г. и одобрен от името на Група ДЗИ на 16 март 2011 г. от:

Недялко Чандъров
Главен изпълнителен директор

Мишел Каленс
Изпълнителен директор

Анжелика Османлиева
Съставител

Пояснителните бележки от стр. 9 до стр. 108 са неразделна част от настоящия консолидиран финансов отчет.

Група ДЗИ - Консолидиран Отчет за всеобхватния доход

за годината, приключваща на 31 декември 2010 г.

	2010 г.	2009 г.
Бележки	хил. лв.	хил. лв.
Печалба/ (загуба) за годината	11,038	(17,488)
Друг всеобхватен доход		
Нетна печалба/ (загуба) от хеджове на парични потоци	18 968	(892)
Нетен ефект от преоценка на финансови активи, на разположение за продажба	18 3,225	7,461
Отсрочен данък, отнасящ се за елементите на другия всеобхватен доход	17 505	735
Друг всеобхватен доход за годината, след данъци	18 4,698	7,304
	<u>15,736</u>	<u>(10,184)</u>
Общ всеобхватен доход за годината, след данъци		
Общ всеобхватен доход, отнасящ се към:		
Притежатели на собствения капитал на компанията-майка	15,736	(10,184)

Консолидираният финансов отчет е изготвен на 23 февруари 2011 г. и одобрен от името на Група ДЗИ на 16 март 2011 г. от:

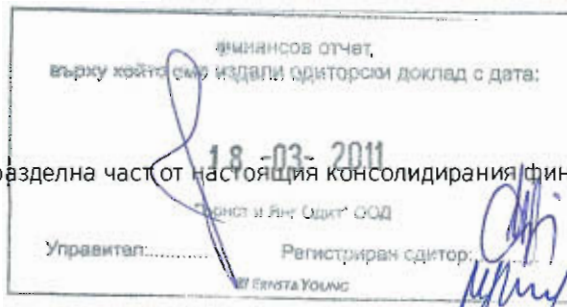
Недялко Чандъров
Главен изпълнителен директор

Мишел Каленс
Изпълнителен директор

Анжелика Османлиева
Съставител

Пояснителните бележки от стр. 9 до стр. 108 са неразделна част от настоящия консолидиран финансов отчет.

Група ДЗИ - Консолидиран Отчет за промените в собствения капитал

за годината, приключваща на 31 декември 2010 г.

Отнасящ се за притежателите на собствения капитал на компанията- майка

Бележки	Регистриран капитал	Капиталови резерви	Неразпределена печалба	Преоценен резерв на МА	Преоценен резерв от хеджиране на ларичен поток	Преоценен резерв от финансови активи, на разположение за продажба	Други капиталови резерви	Общо	Участие, което не представлява контрол	Общо собствени капитал
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
На 1 януари 2009 г.	38,600	41,178	181,938	1,683	-	(11,604)	2,722	254,517	671	255,188
Печалба за годината	-	-	(17,488)	-	-	-	-	(17,488)	-	(17,488)
Друг всеобхватен доход	18	-	-	-	(892)	8,196	-	7,304	-	7,304
Общо всеобхватен доход	-	-	(17,488)	-	(892)	8,196	-	(10,184)	-	(10,184)
Изплатени дивиденди през годината	16	-	-	(2,393)	-	-	-	(2,393)	-	(2,393)
Други движения в собствения капитал	37 (д)	-	-	686	-	-	-	686	(671)	15
На 31 декември 2009 г.	38,600	41,178	162,743	1,683	(892)	(3,408)	2,722	242,626	-	242,626
Печалба за годината	-	-	11,038	-	-	-	-	11,038	-	11,038
Друг всеобхватен доход	18	-	-	-	968	3,730	-	4,698	-	4,698
Общо всеобхватен доход	-	-	11,038	-	968	3,730	-	15,736	-	15,736
Изплатени дивиденди през годината	16	-	-	(7,296)	-	-	-	(7,296)	-	(7,296)
Освобождение на резерв	37 (в)	-	(1,118)	1,118	-	-	-	-	-	-
Прехвърляне на средства в Капиталови резерви	37 (в)	-	2,996	(2,996)	-	-	-	-	-	-
На 31 декември 2010 г.	38,600	43,056	164,607	1,683	76	322	2,722	251,066	-	251,066

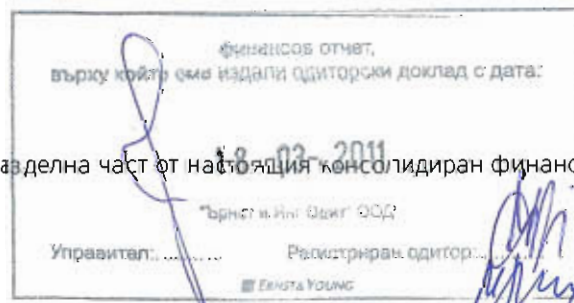
Консолидираният финансов отчет е изготвен на 23 февруари 2011 г. и одобрен от името на Група ДЗИ на 16 март 2011 г. от:

Недялко Чандъров
Главен изпълнителен директор

Вилшел Каленс
Изпълнителен директор

Анжелика Османлиева
Съставител

Пояснителните бележки от стр. 9 до стр. 108 са неразделна част от настоящия консолидиран финансов отчет.

Група ДЗИ - Консолидиран Отчет за финансовото състояние

към 31 декември 2010 г.

	Бележки	2010 г. хил. лв.	2009 г. хил. лв.
Активи			
Нематериални активи	20	3,103	3,507
Материални активи	21	14,005	14,998
Отсрочени аквизиционни разходи	28	4,732	3,202
Актив по отсрочен данък	26(б)	2,322	2,213
Инвестиционни имоти	22	16,919	17,189
Депозити във финансови институции	24(а)	250,350	270,697
Деривативни финансови инструменти	23	55	-
Финансови активи, държани за търгуване	24(в)	4,943	5,465
Финансови активи, на разположение за продажба	24(б)	212,190	196,525
Активи по презастрахователни операции	25	13,632	16,583
Вземания по застрахователни операции	27	56,167	59,360
Вземания от данък върху доходите	26(а)	196	17
Търговски и други вземания	24(г)	3,189	2,737
Други активи	30	105	481
Нетекущи активи, държани за продажба	19	-	227
Пари и парични еквиваленти	29	12,225	10,640
Общо активи		594,133	603,841
Собствен капитал и пасиви			
Собствен капитал			
Регистриран капитал	37	38,600	38,600
Капиталови резерви	37(в)	43,056	41,178
Неразпределена печалба		153,569	180,231
Резултат за периода		11,038	(17,488)
Преоценъчен резерв	37(г)	2,081	(2,617)
Други капиталови резерви	37(б)	2,722	2,722
Общо собствен капитал		251,066	242,626
Пасиви			
Задължения по застрахователни договори	31	315,553	330,802
Задължения по инвестиционни договори	32	4,651	5,129
Задължения към персонала при пенсиониране	33	618	708
Пасив по отсрочен данък	26(б)	710	324
Деривативни финансови инструменти	23	943	1,265
Задължения към застрахователи, брокери и агенти	34	14,726	16,552
Търговски и други задължения	35	5,862	6,435
Задължения за данък върху доходите	26(а)	4	-
Общо пасиви		343,067	361,215
Общо собствен капитал и пасиви		594,133	603,841

Консолидираният финансов отчет е изготвен на 23 февруари 2011 г. и одобрен от името на Група ДЗИ на 16 март 2011 г. от:

Недялко Чандъров
Главен изпълнителен директор

Мишел Каленс
Изпълнителен директор

Анжелика Османлиева
Съставител

Пояснителните бележки от стр. 9 до стр. 108 са неразделна част от настоящия консолидиран финансов отчет.

финансов отчет,
върху който е издаден одиторски доклад с дата:

18-03-2011

Евент и Янг Оудит ООД

Управител: ..... Регистриран одитор: .....

EMITA YOUNG

Група ДЗИ - Консолидиран Отчет за паричните потоци

за годината, приключваща на 31 декември 2010 г.

		2010 г.	2009 г.
	Бележки	хил. лв.	хил. лв.
Оперативна дейност			
Нетна печалба/ (загуба) за периода		11,038	(17,488)
<i>Корекции за:</i>			
Амортизация на дълготрайни активи	20,21	2,404	2,429
Участие, което не представлява контрол		-	(671)
Обезценки за несъбираемост на вземания	11	19,391	22,698
Начислени лихви		(28,999)	(31,731)
Нереализирана печалба от преоценки на финансови активи до справедлива стойност	18	(4,698)	(7,328)
Възстановен/ (платен) данък върху доходите		(179)	2,511
Нереализирана (печалба)/ загуба от преоценка на деривативни финансови инструменти и други		776	(134)
Нетен ефект от корекции		(11,305)	(12,226)
<i>Изменение в активите, свързани с оперативната дейност</i>			
Намаление/ (увеличение) на дела на презастрахователите в техническите резерви		2,951	(3,754)
Увеличение на отсрочените аквизиционни разходи		(1,530)	(326)
Увеличение на вземания по застрахователни олерации		(13,005)	(19,761)
Увеличение на вземания по регреси		(3,193)	(436)
Намаление на други активи		226	1,033
Нетно изменение в активите, свързани с оперативна дейност		(14,551)	(23,244)
<i>Изменение в задълженията</i>			
Увеличение на резервите по животозастраховане		568	2,430
Увеличение/ (намаление) на резервите по общо застраховане		(15,817)	29,126
Увеличение/ (намаление) на задълженията за персонала при пенсиониране		(90)	708
Намаление на търговски и други задължения		(2,009)	(10,094)
Увеличение/ (намаление) на задълженията по инвестиционни договори		(478)	257
Увеличение/ (намаление) на деривативни финансови инструменти		(1,153)	1,082
Нетно изменение на задълженията		(18,979)	23,509
Нетни парични потоци, използвани в оперативна дейност		(33,797)	(29,449)

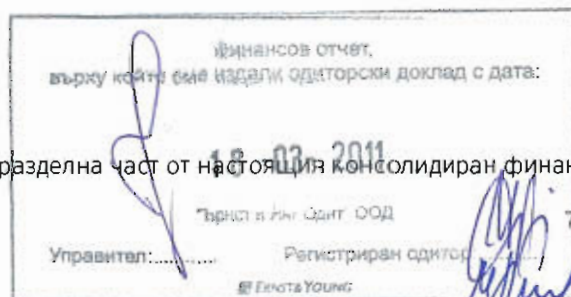
(Продължава на страница 8)

Консолидираният финансов отчет е изготвен на 23 февруари 2011 г. и одобрен от името на Група ДЗИ на 16 март 2011 г. от:

Недялко Чандъров
Главен изпълнителен директор

Мишел Каленс
Изпълнителен директор

Анжелика Османлиева
Съставител

Пояснителните бележки от стр. 9 до стр. 108 са неразделна част от настоящия консолидиран финансов отчет.

Група ДЗИ - Консолидиран Отчет за паричните потоци

за годината, приключваща на 31 декември 2010 г.

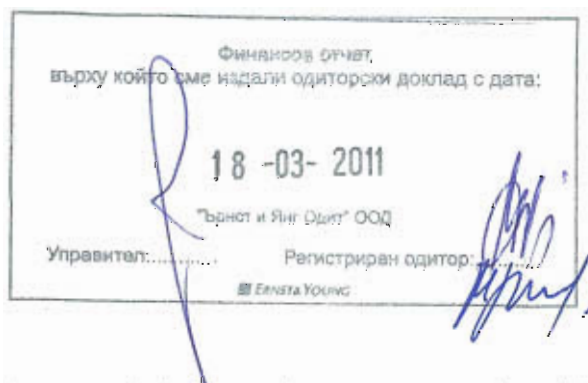
(Продължава от страница 7)

Инвестиционна дейност

Придобиване на дълготрайни активи	(1,005)	(2,900)
Намаление на финансовите активи, държани за търгуване	522	5,905
Намаление на финансовите активи, на разположение за продажба (Увеличение) / намаление на депозитите във финансови институции	5,482	22,969
Намаление на инвестиционните имоти	29,901	(81,131)
	270	1,719
Нетни парични потоци от/ (използвани в) инвестиционна дейност	<u>35,170</u>	<u>(53,438)</u>

Финансова дейност

Платени дивиденди на акционерите	16	(7,296)	(2,393)
Нетни парични потоци, използвани във финансова дейност		<u>(7,296)</u>	<u>(2,393)</u>
Нетно намаление на паричните средства и паричните еквиваленти		(5,923)	(85,280)
Парични средства и парични еквиваленти на 1 януари		37,839	123,119
Парични средства и парични еквиваленти на 31 декември	29	<u>31,916</u>	<u>37,839</u>

Консолидираният финансов отчет е изготвен на 23 февруари 2011 г. и одобрен от името на Група ДЗИ на 16 март 2011 г. от:

Недялко Чандъров
Главен изпълнителен директор

Мишел Каленс
Изпълнителен директор

Анжелика Османлиева
Съставител

Пояснителните бележки от стр. 9 до стр. 108 са неразделна част от настоящия консолидиран финансов отчет.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

1. Корпоративна информация

Застрахователно акционерно дружество ДЗИ (“ЗАД ДЗИ”, “Дружеството-майка”) е търговско дружество по смисъла на Търговския закон, регистрирано е в Република България със седалище и адрес на управление в гр. София, община Средец, бул. “Цар Освободител” 6 и е Дружеството-майка в Група ДЗИ. ЗАД ДЗИ е публично дружество от 15 май 2003 г. Към 31 декември 2010 г. мажоритарният собственик на ЗАД ДЗИ, Кей Би Си Иншурънс НВ, Белгия притежава 89.55% от акционерния капитал на дружеството (виж бел. 37). Крайното дружество-майка е Кей Би Си Груп НВ, Белгия.

Група ДЗИ (наричана по-нататък „Групата“) извършва основно застрахователни и презастрахователни операции по животозастраховане и по общо застраховане.

Консолидираният финансов отчет на Група ДЗИ за годината приключваща на 31 декември 2010 г. е одобрен за издаване от името на Група ДЗИ на 16 март 2011 г.

2.1. База за изготвяне

Консолидираният финансов отчет е изготвен на база историческа цена с изключение на инвестиционните имоти и финансовите активи на разположение за продажба (държавни ценни книжа, еврооблигации, международни и корпоративни облигации, капиталови инвестиции) и за търгуване (еврооблигации, държавни ценни книжа, облигации, издадени от търговски дружества, инвестиционни дялове и деривативни финансови инструменти), както и задължения по инвестиционни договори, които са представени по справедлива стойност.

Изявление за съответствие

Консолидираният финансов отчет на Групата е изготвен в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), така както са приети за прилагане в Европейския съюз („ЕС“).

Показателите в консолидирания финансов отчет са представени в лева (лв.) и са закръглени до хиляди лева (хил. лв.), освен ако не е упоменато друго.

Групата представя отчета за финансовото си състояние най-общо по степен на ликвидност. Анализ относно възстановяването на активите или уреждането на пасивите в рамките на дванадесет месеца след датата на отчета за финансовото състояние (текущи) и след повече от 12 месеца след датата на отчета за финансовото състояние (нетекучи) е представен в пояснителните бележки.

Финансови активи и финансови пасиви се компенсират и нетната сума се представя в отчета за финансовото състояние, единствено когато съществува законово право за компенсиране на признатите суми и когато е налице намерение за уреждане на нетна база, или за едновременно реализиране на активите и уреждане на пасивите. Приходи и разходи не се компенсират в консолидирания отчет за доходите, освен ако това не е позволено или разрешено от определен счетоводен стандарт или разяснение, както конкретно е оповестено в счетоводната политика на Групата.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

2.1. База за изготвяне (продължение)

База за консолидация

Консолидираният финансов отчет включва финансовите отчети на Групата към 31 декември всяка година. Финансовите отчети на дъщерните дружества се изготвят за същия отчетен период, както този на компанията-майка, като се прилагат последователни счетоводни политики.

Дъщерните дружества се консолидират изцяло от датата на тяхното придобиване, представляваща датата, на която Групата получава контрола и продължават да се консолидират до датата, на която този контрол бъде изгубен.

Финансовият отчет включва отчета на ЗАД ДЗИ и дъщерните дружества, изброени в таблицата по-долу:

Компания	Държава на учредяване	Основна дейност	% участие в собствения капитал	
			2010 г.	2009 г.
ДЗИ Общо застраховане ЕАД	България	Общо застраховане	100	100
ДЗИ Здравно Осигуряване АД	България	Здравно осигуряване	100	100
Медицински център ДЗИ ЕООД (в ликвидация)	България	Извънболнична лекарска практика	100	100
ДЗИ Инвест АД (ликвидирано)	България	Управление на инвестиции	–	100

Дейността на дъщерното дружество ДЗИ Инвест е преустановена, поради ликвидация, от 10 август 2010 г.

Всички вътрешногрупови салда, трансакции, приходи, разходи и печалби и загуби, включително дивиденди, възникващи от вътрешногрупови трансакции, са изцяло елиминирани.

2.2. Промени в счетоводната политика и оповестявания

Прилаганите счетоводни политики са последователни с тези, прилагани през лредходния отчетен период, с изключение на следните нови и изменени МСФО и Разяснения на Комитета за разяснения по Международните стандарти за финансово отчитане („КРМСФО“), действащи към 1 януари 2010 г.:

- МСФО 2 Плащания на базата на акции: Групови сделки за плащане на базата на акции, уреджани с парични средства, действащ от 1 януари 2010 г.
- МСФО 3 Бизнес комбинации (преработен) и МСС 27 Консолидирани и индивидуални финансови отчети (изменен), в сила от 1 юли 2009 г., включително произтичащите изменения в МСФО 2, МСФО 5, МСФО 7, МСС 7, МСС 21, МСС 28, МСС 31 и МСС 39
- МСС 39 Финансови инструменти: признаване и оценяване - долустими хеджирани обекти, действащ от 1 юли 2009 г.
- КРМСФО 17 Разпределение на немонетарни активи на собствениците, действащ от 1 юли 2009 г.
- Подобрения в МСФО (май 2008 г. и април 2009 г.)

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

2.2. Промени в счетоводната политика и оповестявания (продължение)

Приложението на тези стандарти или разяснения е описано по-долу:

МСФО 2 Плащания на базата на акции (преработен)

БМСС публикува изменението в МСФО 2 за поясняване на обхвата и счетоводното отчитане на групови сделки за плащане на базата на акции, уреждани с парични средства. Групата е приложила това изменение считано от 1 януари 2010 г. То няма ефект върху финансовото състояние или финансовите резултати от дейността на дружествата в групата.

МСФО 3 Бизнес комбинации (преработен) и МСС 27 Консолидирани и индивидуални финансови отчети (изменен)

МСФО 3 (преработен) въвежда значителни промени в счетоводното отчитане на бизнес комбинациите, извършени след датата на неговото влизане в сила. Тези промени засягат оценката на неконтролиращото участие, отчитането на разходите по сделката, първоначалното признаване и последващо оценяване на условно възнаграждение, както и бизнес комбинациите, реализирани на етапи. Тези промени ще окажат ефект върху стойността на признатата репутация, отчетените резултати от дейността за периода на извършване на бизнес комбинацията и за бъдещи периоди.

МСС 27 (изменен) изисква промените в участието в дъщерно дружество (без загуба на контрол) да се отчитат като сделка със собствениците в качеството им на собственици. Следователно, тези сделки вече не водят до възникване на репутация, нито печалба или загуба. В допълнение, измененият стандарт променя счетоводното отчитане на загубите, понесени от дъщерно дружество, както и загубата на контрол върху дъщерно дружество. Промените в МСФО 3 (преработен) и МСС 27 (изменен) имат ефект върху придобиване или загуба на контрол върху дъщерни дружества и сделки с неконтролиращи участия, извършени след 1 януари 2010 г. Тъй като Групата през 2010 г. не е отчела нито бизнес комбинации, нито инвестиции в дъщерни дружества, по-горните изменения не оказват влияние върху нейния финансов отчет.

МСС 39 Финансови инструменти: признаване и оценяване - допустими хеджирани обекти

Изменението пояснява, че предприятие може да определи част от промените в справедливата стойност или променливостта на паричните потоци по даден финансов инструмент като хеджиран обект. Това обхваща и определянето на инфлацията като хеджиран риск или част от него в определени ситуации. Изменението няма да окаже влияние върху финансовото състояние на Групата и нейните финансови резултати от дейността, тъй като то не е страна по подобни хеджове.

КРМСФО 17 Разпределение на немонетарни активи на собствениците

Това разяснение предоставя насоки относно счетоводното отчитане на договореностите, при които предприятие разпределя немонетарни активи на собствениците под формата на разпределение на резерви, или на дивиденди. Разяснението няма ефект нито върху финансовото състояние, нито върху резултатите от дейността на Групата.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

2.2. Промени в счетоводната политика и оповестявания (продължение)

Подобрения в МСФО

През май 2008 г. и април 2009 г. СМСС публикува набор от изменения в стандартите, основно с цел премахване на непоследователностите и разясняване на формулировките в тях. За всеки стандарт съществуват отделни преходни разпоредби. Измененията, изброени по-долу, нямат отражение върху възприетите счетоводни политики, финансово състояние или финансови резултати от дейността на Групата.

- МСФО 2 *Плащане на базата на акции*
- МСФО 5 *Нетекучи активи, държани за продажба и преустановени дейност*
- МСФО 8 *Оперативни сегменти*
- МСС 1 *Представяне на финансови отчети*
- МСС 7 *Отчет за паричните потоци*
- МСС 17 *Лизинги*
- МСС 34 *Междинно финансово отчитане*
- МСС 36 *Обезценка на активи*
- МСС 38 *Нематериални активи*
- МСС 39 *Финансови инструменти: признаване и оценяване*
- КРМСФО 9 *Преоценка на внедрени деривативи*
- КРМСФО 16 *Хеджиране на нетна инвестиция в чуждестранна дейност*

Рекласификации

С цел по-добро представяне, разбираемост и уместност на информацията, представена във финансовия отчет на Групата, Ръководството е преценило за необходимо и е преработило представянето за преходния отчетен период на отчета за финансовото състояние, отчета за доходите и отчета за паричните потоци, като е рекласифицирало позиции без това да влияе върху отчетеното финансово състояние, резултатите от дейността и паричните потоци. В отчета за финансово състояние към 31 декември 2009 г. отсрочени данъчни активи са нетирани с отсрочени данъчни пасиви в размер на 538 хил. лв. В отчета за доходите 1,665 хил. лв., представени като други приходи от дейността, са нетирани с административните разходи за 2009 година и 210 хил. лв. са рекласифицирани от други разходи за дейността в обезценка на застрахователни вземания. Някои позиции в отчета за паричните потоци за 2009 г. са представени по-детайлно с цел съпоставимост с текущия период.

2.3. Публикувани стандарти, които все още не са влезли в сила

Групата не е приложила по-рано посочените по-долу нови стандарти, разяснения и изменения на съществуващи стандарти, които са публикувани и задължителни за прилагане за отчетни периоди, започващи на или след 1 януари 2010 г., или по-късно:

МСС 12 *Данъци върху доходите (изменение)*

Изменението предоставя практическо разрешение на проблема относно определянето дали активите, оценявани по модела на справедлива стойност съгласно МСС 40 *Инвестиционни имоти*, са възстановими чрез тяхната употреба или продажба. Изменението е в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 юли 2011 г. Дружествата в групата не очакват то да окаже влияние върху тяхното финансово състояние и резултати от дейността. Изменението все още не е прието от ЕС.

2.3. Публикувани стандарти, които все още не са влезли в сила (продължение)

МСС 24 Оповестяване на свързани лица (изменение)

Измененият стандарт е в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2011 г. Той пояснява дефиницията на свързано лице с цел опростяване на идентифицирането на тези взаимоотношения и елиминиране на непоследователностите при неговото приложение. Преработеният стандарт въвежда частично освобождаване от изискванията за оповестяване за държавни предприятия. Групата не очаква това изменение да окаже влияние върху нейното финансово състояние или резултати от дейността.

МСС 32 Финансови инструменти: представяне - Класификация на емисиите на права (изменение)

Изменението в МСС 32 влиза в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 февруари 2010 г. Чрез него се прави промяна в дефиницията за финансов пасив, за да се класифицират емисиите на права (и някои опции или варианти) като капиталови инструменти, когато тези права се дават пропорционално на всички съществуващи собственици на един и същи клас недеривативни капиталови инструменти на предприятието, или в случай на придобиване на фиксиран брой от собствените капиталови инструменти на предприятието за фиксирана сума в каквато и да било валута. Това изменение няма да окаже влияние върху финансовия отчет на Групата след първоначалното му приложение.

МСФО 7 Финансови инструменти: Оповестяване (изменения)

Измененията подобряват изискванията за оповестяване във връзка с трансферирани финансови активи. Те са в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 юли 2011 г. Групата счита, че тези изменения няма да окажат влияние върху финансовия ѝ отчет. Те все още не са приети от ЕС.

МСФО 9 Финансови инструменти: класификация и оценка

МСФО 9, както е публикуван, отразява първият етап от работата на БМСС за смяна на МСС 39 и е приложен за класификацията и оценката на финансови активи, както те са дефинирани в МСС 39. Стандартът влиза в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2013 г. На последващи етапи, БМСС ще разработи класификацията и оценката на финансовите пасиви, счетоводното отчитане на хеджирането и отписването. Приключването на този проект се очаква в началото на 2011 г. Дружествата в групата са в процес на оценка на ефектите от МСФО 9 върху финансовото си състояние и резултати от дейността. Стандартът все още не е приет от ЕС.

КРМСФО 14 Предплащане на минимално изискване за финансиране (изменение)

Изменението в КРМСФО 14 влиза в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2011 г. и изисква ретроспективно приложение. То дава насоки относно оценката на възстановимата сума на нетен пенсионен актив. Изменението позволява предплащането на минималното изискване за финансиране да се третира като актив. Групата счита, че изменението няма да окаже влияние върху финансовия ѝ отчет.

КРМСФО 19 Погасяване на финансови пасиви с капиталови инструменти

КРМСФО 19 влиза в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 юли 2010 г. Разяснението пояснява, че капиталовите инструменти, емитирани за кредитор с цел погасяване на финансов пасив, отговарят на изискванията за платено възнаграждение. Емитираните капиталови инструменти се оценяват по справедлива стойност. В случай, че това не може да се направи надеждно, инструментите се оценяват по справедливата стойност на погасения пасив. Възникващата печалба или загуба се признава незабавно в текущия финансов резултат. Прилагането на това разяснение няма да окаже влияние върху финансовия отчет на Групата.

Подобрения в МСФО (публикувани през май 2010 г.)

БМСС публикува Подобрения в МСФО, представляващи набор от изменения в МСФО. Те не са приложени, тъй като влизат в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 юли 2010 г. или 1 януари 2011 г. Групата не очаква тези изменения да окажат ефект върху нейното финансово състояние и резултати от дейността.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

2.4. Съществени счетоводни преценки, приблизителни оценки и предположения

Изготвянето на финансовия отчет на Групата налага ръководството да направи преценки, приблизителни оценки и предположения, които влияят върху стойността на отчетените приходи, разходи, активи и пасиви и оповестяването на условни задължения към датата на отчета. Несигурностите, свързани с направените предположения и приблизителни оценки, биха могли да доведат до фактически резултати, които налагат съществени корекции в балансовата стойност на съответните активи или пасиви в бъдеще. Тези фактори включват:

Ангажименти по оперативен лизинг

Групата е сключила договори за лизинг на търговски имоти за инвестиционните си имоти. В качеството си на лизингодател, въз основа на условията на договорите тя е определила, че запазва всички съществени рискове и ползи от собствеността върху тези имоти и следователно ги отчита счетоводно като оперативни лизинги.

Приблизителни оценки и предположения

Основните предположения, които са свързани с бъдещи и други основни източници на несигурност в приблизителните оценки към датата на отчета за финансовото състояние, и за които съществува значителен риск, че биха могли да доведат до съществени корекции в балансовите стойности на активите и пасивите през следващата финансова година, са посочени по-долу:

(а) Оценка на задължения по застрахователни договори

Оценката на задълженията по застрахователни договори се базира на текущи предположения, или на предположения, установени при стартирането на договора, отразяващи най-добрата приблизителна преценка към този момент. При оценката на задълженията по застрахователни договори, застрахователните дружества в Групата са се съобразили и с изискванията на Комисията за финансов надзор, определени в Наредба 27 и Кодексът за застраховането (КЗ), изискващи застрахователите да създават и поддържат застрахователни резерви по ред и методика, определени с Наредба 27 на Комисията за финансов надзор. Съгласно КЗ, тези резерви са елемент на счетоводните разходи във финансовия отчет.

Задължения по животозастрахователни договори

Задълженията по застрахователни договори с допълнителни клаузи за негарантирани доходи (математически резерв) се базират на предположения, заложи при стартиране на договорите.

Поради възможните отклонения между заложените предположения и действителните резултати, се изчислява и заделя допълнителен резерв за неблагоприятно отклонение от използваните актюерски предположения.

Отразените в отчета за финансовото състояние, задължения са предмет на преглед за адекватност на задълженията, който отразява най-добрите текущи предположения за бъдещите парични потоци, коригирани с добавки за несигурност и риск.

Основните предположения, които се правят са свързани със смъртност, дисконтови фактори и разходи.

Групата използва таблици на смъртност, базирани на смъртността на населението в България, като в някои случаи е отчетена и смъртността на застрахователната съвкупност.

Нормите на дисконтиране се базират на техническата лихва, използвана при калкулациите на застрахователните премии, която е съобразена с практиката на пазара, нормативните изисквания и дългосрочната инвестиционна стратегия на Групата.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

2.4. Съществени счетоводни преценки, приблизителни оценки и предположения (продължение)

Приблизителни оценки и предположения (продължение)

(а) Оценка на задължения по застрахователни договори (продължение)

Задължения по животозастрахователни договори (продължение)

Предположенията за разходи отразяват прогнозни разходи, които са свързани с обслужване на действащите полици и се основават на текущите нива на разходи, коригирани с процент на очаквана инфлация, ако това се счете за необходимо.

Нормите на откупуване не се взимат под внимание при изчисление на задълженията (математическия резерв).

Резервът за предстоящи плащания по застрахователни договори с допълнителни клаузи за негарантирани доходи и рискови застраховки се определя претенци по претенция. Определянето на резерва се базира на предположения за очаквания размер на претенциите и поради това може да се различава от действително изплатените суми. Допълнителна информация относно задълженията по животозастрахователни договори е представена в Бележка 31.

Задължения по договори за общо и здравно застраховане

По договорите за общо и здравно застраховане, се извършват оценки както по отношение на предявените, но неизплатени претенции, към датата на отчета за финансовото състояние, така и за възникнали, но непредявени претенции (IBNR). Предявените, но неизплатени претенции представляват по-голямата част от задълженията за договорите по общо и здравно застраховане. За определени видове договори, IBNR претенциите формират по-голямата част от балансовата стойност.

Крайните разходи по неизплатени претенции се оценяват индивидуално за всяка претенция като очаквания размер на плащанията се определя съгласно приетите Правила за ликвидация по видовете договори. Предявените по съдебен ред претенции се включват в резерва със сумата на заведените частични или пълни иски, като за тях е начислена и дължимата лихва.

Оценката на задълженията във връзка с възникналите, но непредявени претенции към датата на отчета за финансово състояние се основава на предположението, че опитът на компанията в развитието на претенции от минали години може да се използва за прогнозиране на бъдещото развитие на претенциите и оттам на крайните задължения по претенциите. Развитието на претенциите се анализира основно по годините на събитие, а за по съществени продукти и по видове претенции. Не се правят изрични предположения относно бъдещите нива на инфлация на претенциите или квотите на щетимост. Използваните предположения са онези, които се извличат от историческите данни за развитие на претенциите, върху които се базират прогнозите. Допълнителна качествена преценка се използва за оценка на степента, в която миналите тенденции може да не са приложими в бъдеще, (например изключени еднократни събития, промени в съдебни решения и законодателство, както и характеристики на процедурите за обработка на претенциите), за да се достигне до оценка на крайните разходи по претенции, която представя най-вероятния изход от редицата възможни изходи, като се вземат предвид всички свързани несигурности. Допълнителна информация относно задълженията по договори за общо и здравно застраховане е представена в Бележка 31.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

2.4. Съществени счетоводни преценки, приблизителни оценки и предположения (продължение)

Приблизителни оценки и предположения (продължение)

(б) Оценка на задълженията по инвестиционни договори без допълнителни, негарантирани доходи

Задълженията, които са свързани с инвестиционни договори се представят по справедливата стойност на активите, свързани с инвестиционните договори. Оценката на задълженията включва преоценката на дялове на инвестиционния фонд, която се определя от общата стойност на активите. Броят инвестиционни дялове, умножен по текущата стойност на един дял, представлява резерв по инвестиционния договор, който определя размера на задължението. Допълнителна информация относно задълженията по инвестиционни договори без допълнителни, негарантирани доходи е представена в Бележка 31.

(в) Оценка на задълженията към персонала при пенсиониране

Задължението към персонала при пенсиониране се определя чрез актюерска оценка. Тази оценка изисква да бъдат направени предположения за нормата на дисконтиране, бъдещото нарастване на заплатите, текучеството на персонала и нивата на смъртност. Поради дългосрочния характер на доходите на персонала при пенсиониране, тези предположения са обект на значителна несигурност.

Използват се актюерски техники и методи - Кредитния метод на прогнозираните единици, приложени върху данни предоставени от Групата и включва изготвянето на надеждна оценка относно:

- очаквания размер на бъдещите обезщетения, дължими при пенсиониране на всяко лице, съгласно Кодекса на труда;
- частта от тези обезщетения, които са заработени в предходни години и за текущата година, за която се отнасят изчисленията;
- дисконтиране на заработената част от дължимите обезщетения към датата на изчисление, чрез използване на Кредитния метод на прогнозираните единици.

Оценката е направена отделно за всяко лице и включва - прогноза за очаквания му трудов стаж в Групата, очакваното обезщетение при пенсиониране, оценка на заработената част от очакваното обезщетение при пенсиониране и дисконтиране чрез използване на подходящ дисконтов лихвен процент, както и предположения за преждевременно отпадане от предприятието поради смърт или други причини. Допълнителна информация за доходите на персонала при пенсиониране е представена в Бележка 33.

(г) Актив по отсрочен данък

Активи по отсрочени данъци се признават за данъчни загуби до степента, в която е вероятно, че ще е на разположение облагаема печалба, срещу която да могат да бъдат използвани загубите. Необходима е преценка за определяне на сумата на активите по отсрочени данъци, която може да бъде призната, въз основа на вероятния момент във времето и нивото на бъдещите облагаеми печалби, наред с бъдещи стратегии за данъчно планиране. Допълнителна информация относно отсрочения данък е представена в Бележка 26 (б).

(д) Обезценка на финансови активи на разположение за продажба

Групата обезценява финансовите активи на разположение за продажба при наличие на значителен или продължителен спад на справедливата им стойност под балансовата им стойност или когато съществуват обективни доказателства за обезценка. Определянето дали спадът е значителен или продължителен изисква преценка на всички съществени фактори като чувствителност на финансовите активи и други. Допълнителна информация относно финансовите активи на разположение за продажба е представена в Бележка 24.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

2.4. Съществени счетоводни преценки, приблизителни оценки и предположения (продължение)

Приблизителни оценки и предположения (продължение)

(е) Вземания по регресни искове

Вземанията по регресни искове от застрахователи по застраховка „Гражданска отговорност“ към 31 декември 2010 г. и 31 декември 2009 г., са отразени като вземания в актива на отчета за финансовото състояние на Групата и е признат приход от регреси.

От 1 януари 2010 г. Групата променя своята счетоводна приблизителна оценка за първоначалното признаване на вземанията по регресни искове от физически лица и юридически лица, незастрахователи. Ръководството на Групата е взело това решение на база на натрупания исторически опит на Групата. Приблизителната оценка за Групата относно възстановимата стойност на вземанията по регресни искове от физически лица и юридически лица, незастрахователи се преразглежда ежегодно.

Вземанията по регресни искове от застрахователи подлежат на преглед за обезценка и Групата ги оценява по възстановимата им стойност, като признава загуба от обезценка. Размерът на загубата е разликата между балансовата стойност на вземането и сумата на очакваните бъдещи парични потоци.

Ръководството на Групата счита, че представената по този начин информация във финансовите отчети ще е полезна и необходима за по-точното представяне на финансовото състояние и финансовите резултати на Групата.

Допълнителна информация относно вземанията по регресни искове е представена в Бележка 27.

2.5. Обобщение на съществените счетоводни политики

(а) Класификация на продуктите

Животозастрахователни договори са договори, при които Групата поема значителен застрахователен риск чрез компенсация на застрахованото лице или на друго ползващо лице (бенефициент), в случай на настъпване на специфично несигурно бъдещо събитие (застрахователно събитие), което влияе неблагоприятно на застрахованото лице.

Всеки риск, който не е класифициран като застрахователен, е финансов риск.

Инвестиционните договори са договори, свързани с финансов риск. Финансовият риск е рискът, свързан с евентуална бъдеща промяна в един или няколко от изброените: лихвени проценти, цена на ценни книги, пазарни цени, валутни цени, ценови индекс, кредитен рейтинг, кредитен индекс или друга променлива, при условие че в случай на нефинансова променлива, променливата не е специфична за страните по договора.

Договор, класифициран като „животозастрахователен“, е такъв до края на периода си на действие, независимо от възможността застрахователният риск да намалее значително. Договор, класифициран като „инвестиционен“ може да бъде рекласифициран в бъдеще като „застрахователен“, ако застрахователният риск стане съществен.

Застрахователните договори се класифицират като застраховки със спестовен елемент и рисков застраховки. Застрахователните договори със спестовен елемент и инвестиционните договори се класифицират допълнително като такива с или без допълнителни негарантирани доходи. Допълнителните негарантирани доходи представляват договорно право за получаване на допълнителни доходи (базиращи се на доходност от инвестиции от активи, свързани с поетите задължения) като добавка към минимално гарантираните по договора.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

2.5. Обобщение на съществените счетоводни политики (продължение)

(а) Класификация на продуктите (продължение)

Към 31 декември 2010 г. Групата има сключени инвестиционни договори без допълнителен негарантиран доход, застрахователни договори със спестовен елемент с и без допълнителен негарантиран доход както и рискови застраховки.

Общозастрахователни договори са такива договори, при които Групата поема съществен застрахователен риск от друга страна (застраховани лица) като приема да компенсира притежателите на полици, когато упоменато несигурно бъдещо събитие (застрахователно събитие) има негативно отражение върху тях. Застрахователните договори могат да прехвърлят и финансов риск. За да класифицира договорите, Групата разглежда характеристиките на договора и определя дали тези характеристики прехвърлят значителен застрахователен риск.

Групата счита за прехвърляне на значителен застрахователен риск когато настъпването на покрит риск е случайно събитие, както и ако вероятността за настъпването му е значителна или ако застрахователните обезщетения, платени при настъпване на покрития риск представляват значително допълнително обезщетение.

Здравноосигурителните договори са такива договори, при които Групата поема съществен осигурителен риск от друга страна, като приема да компенсира притежателите на договори (осигурените лица), ако упоменато несигурно бъдещо събитие (осигурително събитие) има негативно отражение върху тях. Като обща насока, Групата определя дали е поела съществен осигурителен риск, като прави сравнение с платените обезщетения с дължимите плащания, ако осигурителното събитие не възникне. Здравноосигурителните договори могат да прехвърлят и финансов риск.

След като договорът се класифицира като осигурителен договор, той остава такъв за оставащия си срок на валидност, дори ако осигурителния риск намалее значително през този период, освен ако не бъдат погасени всички задължения или не изтече давността на всички права по него.

Здравноосигурителните договори не се класифицират допълнително като такива с или без допълнителни негарантирани доходи, поради липса на договорно право за получаването на допълнителни доходи като добавка към гарантираните такива.

Застрахователните дружества в Група ДЗИ притежават лицензи за застрахователна дейност по всички видове застраховки, регламентирани от нормативната уредба, с изключение на Застраховка за изкупуване на капитал. ЗАД „ДЗИ“ и „ДЗИ - Общо Застраховане“ ЕАД също така притежават и лицензи за презастрахователна дейност по посочените по-горе видове застраховки.

2.5. Обобщение на съществените счетоводни политики (продължение)

(б) Нематериални активи

Нематериалните активи, придобити отделно, се оценяват първоначално по цена на придобиване. Цената на придобиване на нематериалните активи, придобити в бизнес комбинация, е тяхната справедлива стойност на датата на придобиването. След първоначалното придобиване нематериалните активи се отчитат по цена на придобиване, намалена с натрупаната амортизация и загуби от обезценка. С изключение на капитализираните разходи за развойна дейност, вътрешно създадените нематериални активи не се признават като активи, а се отнасят в отчета за доходите за годината, в която са възникнали.

Сроковете на полезен живот на нематериалните активи се определят или като ограничени или като неограничени.

Нематериалните активи с ограничен полезен живот се амортизират за срока на полезния си живот по линейния и се подлагат на преглед за обезценка винаги, когато е налице индикация, че стойността им е обезценена. Амортизационният период и амортизационният метод за нематериален актив с ограничен полезен живот се подлагат на преглед поне в края на всяка финансова година. Промените в очаквания полезен живот или в очаквания модел на консумация на икономическите ползи, залежали в актива, се отчитат счетоводно чрез промяна в амортизационния срок или метод, както това е уместно, и се третират като промени в приблизителните счетоводни оценки. Разходите за амортизация на нематериалните активи с ограничен полезен живот се признават в отчета за доходите. Притежаваните от Групата нематериални активи се амортизират с годишна амортизационна норма от 20% за полезния им живот от 5 години. Амортизационната норма и полезния живот на нематериалните активи е непроменена за годините 2009 г. и 2010 г.

Нематериалните активи с неограничен полезен живот се подлагат на преглед за обезценка ежегодно, или индивидуално или на ниво обект, генериращ парични потоци. Тези нематериални активи не се амортизират. Срокът на полезен живот на нематериален актив с неограничен полезен живот се подлага на преглед ежегодно, за да се определи дали оценката за неограничен полезен живот все още може да бъде подкрепена. Ако това не е така, промяната в оценката на полезния живот от неограничен в ограничен се извършва проспективно.

Печалбите или загубите, възникващи от отписването на даден нематериален актив, представляват разликата между нетните постъпления при освобождаването и балансовата стойност на актива и се признават в отчета за доходите, когато активът бъде отписан.

(в) Материални активи

Дълготрайните материални активи се оценяват по цена на придобиване, намалена с начислената амортизация и загуба за обезценка, с изключение на придобитите активи преди 31 юли 1997 г., които са отчетени по преоценена стойност в съответствие с оценката, извършена от независими оценители по пазарна стойност към 31 юли 1997 г. Тази стойност се приема от ръководството на Групата за историческа цена след отчитане на ефекта от свръхинфлацията. Амортизацията се начислява по линейния метод според предварително установени норми за отписване на стойността на дълготрайните активи през техния предполагаем полезен живот.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

2.5. Обобщение на съществените счетоводни политики (продължение)

(в) Материални активи (продължение)

Групата е анализирала сроковете на полезен живот на дълготрайните активи по групи и от 1 януари 2009 г., прилага амортизационни норми по групи активи както следва (които важат и за 2010 г.):

	Годишна амортизационна норма %	Полезен живот в години
Земи	-	-
Сгради	3	33
Оборудване	10-20	5-10
Стопански инвентар	10	10
Компютри и комуникационна мрежа	20-33.33	3-5
Транспортни средства	25	4

Дълготрайните активи с ограничен полезен живот се амортизират за срока на полезния си живот и се подлагат на преглед за обезценка винаги, когато е налице индикация, че стойността им е обезценена.

Печалбите или загубите, възникващи от отписването на даден дълготраен актив, представляват разликата между нетните постъпления при освобождаването и балансовата стойност на актива и се признават в отчета за доходите, когато активът бъде отписан.

(г) Превръщане на чуждестранна валута

Консолидираният финансов отчет на Група ДЗИ е изготвен в хиляди лева. Това е валутата на основната икономическа среда, в която Групата функционира, следователно е и функционалната валута на Групата.

Сделките в чуждестранна валута се отчитат в лева по официалния обменен курс на Българската народна банка (БНБ) към датата на сделката. Монетарните активи и пасиви в чуждестранна валута се преоценяват в български лева по заключителния курс на БНБ към датата на отчета за финансовото състояние.

Курсовите разлики от операции и преценка на монетарните активи и пасиви, деноминирани в чуждестранни валути, са включени в отчета за доходите за периода на възникването им.

Важни обменни курсове в началото и края на отчетния период:

	<u>31 декември 2010 г.</u>	<u>31 декември 2009 г.</u>
USD 1 =	1.47276 лева	1.36409 лева
EUR 1 =	1.95583 лева	1.95583 лева

(д) Данъци

Текущ данък върху доходите

Дължимите данъци за 2010 г. и 2009 г. са изчислени в съответствие с българското данъчно законодателство. Съгласно Закона за корпоративното подоходно облагане, от 01 януари 2005 г., застрахователните дружества се облагат с корпоративен данък върху печалбата за отчетния период. Данъчната ставка на корпоративния данък за 2010 г. и 2009 г. е 10%. Данъкът върху печалбата е изчислен на база облагаема печалба, като за целта финансовият резултат е преобразуван, в съответствие с българското данъчно законодателство. Текущите данъчни активи и пасиви за текущи и предходни периоди се признават по сумата, която се очаква да бъде възстановена от или платена на данъчните власти. При изчисление на текущите данъци се прилагат данъчните ставки и данъчните закони, които са в сила или в значителна степен приети към датата на отчета за финансовото състояние.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

2.5. Обобщение на съществените счетоводни политики (продължение)

(д) Данъци (продължение)

Отсрочен данък върху доходите

Отсрочените данъци се признават по балансовия метод за всички временни разлики към датата на отчета за финансовото състояние, които възникват между данъчната основа на активите и пасивите и техните балансови стойности за целите на финансовото отчитане.

Отсрочени данъчни пасиви се признават за всички облагаеми временни разлики,

- ▶ освен до степента, до която отсроченият данъчен пасив възниква от първоначално признаване на репутация, или от първоначално признаване на актив или пасив, от дадена сделка, която не е бизнес комбинация и не влияе нито върху счетоводната печалба, нито върху данъчната печалба или загуба към момента на извършване на сделката; и
- ▶ за облагаеми временни разлики, свързани с инвестиции в дъщерни дружества, асоциирани предприятия и участия в съвместни предприятия, освен до степента, до която Групата е в състояние да контролира времето на обратното проявление на временната разлика и съществува вероятност временната разлика да не се прояви обратно в предвидимо бъдеще.

Активи по отсрочени данъци се признават за всички намаляеми временни разлики, пренесени неизползвани данъчни кредити и неизползвани данъчни загуби, до степента, до която е вероятно да е налице облагаема печалба, срещу която да бъдат използвани намаляемите временни разлики, пренесените неизползвани данъчни кредити и неизползваните данъчни загуби,

- ▶ освен ако отсроченият данъчен актив, свързан с намаляемата временна разлика, възниква от първоначално признаване на актив или пасив от дадена сделка, която не е бизнес комбинация и не влияе нито върху счетоводната печалба, нито върху данъчната печалба или загуба към момента на извършване на сделката; и
- ▶ за намаляеми временни разлики, свързани с инвестиции в дъщерни дружества, асоциирани предприятия и участия в съвместни предприятия, отсрочен данъчен актив се признава единствено до степента, до която има вероятност временната разлика да се прояви обратно в обозримо бъдеще и да бъде реализирана облагаема печалба, срещу която да се оползотвори временната разлика.

Групата извършва преглед на балансовата стойност на отсрочените данъчни активи към всяка дата на отчета за финансовото състояние и я намалява до степента, до която вече е вероятно да бъде реализирана достатъчна облагаема печалба, която да позволява целия или част от отсрочения данъчен актив да бъде възстановен. Непризнатите отсрочени данъчни активи се преразглеждат към всяка дата на отчета за финансовото състояние и се признават до степента, до която е станало вероятно да бъде реализирана бъдеща облагаема печалба, която да позволи отсрочения данъчен актив да бъде възстановен.

Отсрочените данъчни активи и пасиви се оценяват по данъчните ставки, които се очаква да бъдат в сила за периода, в който активът се реализира или пасивът се уреди, въз основа на данъчните ставки (и данъчни закони), които са действащи или са влезли в сила, в значителна степен към датата на отчета за финансовото състояние.

Отсрочените данъчни активи и пасиви се признават директно в отчета за всеобхватния доход (а не в отчета за доходите), когато данъкът се отнася до статии, които са били директно признати в отчета за всеобхватния доход.

Групата компенсира отсрочени данъчни активи и пасиви само тогава, когато има законово право да приспада текущи данъчни активи срещу текущи данъчни пасиви и когато отсрочените данъчни активи и пасиви се отнасят за едно и също дружество от Групата.

2.5. Обобщение на съществените счетоводни политики (продължение)

(е) Задължения към персонала при пенсиониране

Задълженията към персонала включват настоящата стойност на задължението на Групата за изплащане на обезщетения на наетия персонал при настъпване на пенсионна възраст. Съгласно разпоредбите на Кодекса на труда, всеки служител има право на обезщетение в размер на две брутни заплати при пенсиониране, а ако има трудов стаж над 10 години в същото предприятие, обезщетението е в размер на шест брутни заплати към момента на пенсиониране.

В съответствие с изискванията на МСС 19, потенциални задължения на Групата към персонала са отразени в консолидирания финансов отчет на база на актюерски изчисления. Актюерските загуби и печалби се признават в пълен размер в отчета за доходите.

(ж) Финансови активи, с изключение на деривативни финансови инструменти

Първоначално признаване и последваща оценка

Финансовите активи в обхвата на МСС 39, се класифицират като финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата, като кредити и вземания, като инвестиции, държани до падеж, като финансови активи на разположение за продажба или като деривативи, определени като хеджиращи инструменти в ефективен хедж, както това е уместно. Групата определя класификацията на своите финансови активи при първоначалното им признаване.

Финансовите активи се признават първоначално по справедливата им стойност, плюс, в случай на инвестиции, които не се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата, разходите по сделката, които се отнасят пряко към придобиването на финансовия актив.

Покупките или продажби на финансови активи, чиито условия изискват доставка на активите през период от време, установен обикновено с нормативна разпоредба или действаща практика на съответния пазар (редовни покупки), се признават на датата на търгуване (сделката), т.е. на датата, на която Групата се е ангажирала да купи или продаде актива.

Класификацията на финансовите активи зависи от целта, за която са придобити или възникнали. Финансовите активи се класифицират като такива, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата, когато инвестиционната стратегия на Групата е да управлява финансовите инвестиции на база справедлива стойност, тъй като свързаните пасиви също се управляват на тази база. Категориите на разположение за продажба и държани до падеж се използват, когато съответния пасив (включително средствата на акционерите) се управлява пасивно и/или се отчита по амортизирана стойност.

Финансовите активи на Групата включват парични средства, депозити, търговски и други вземания, котирани и некотирани на борсите финансови инструменти държани за търгуване, и деривативни финансови инструменти, както и такива, които се използват за хеджиране на парични потоци.

Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата

Финансовите активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата, включват финансови активи, държани за търгуване, и такива, които при първоначалното им признаване са определени като финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата. Финансовите активи, които обикновено се придобиват с намерение да бъдат продадени в близко бъдеще, се класифицират като държани за търгуване.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

2.5. Обобщение на съществените счетоводни политики (продължение)

(ж) Финансови активи, с изключение на деривативни финансови инструменти (продължение)

Финансови активи, които са определени по справедлива стойност в печалбата или загубата, трябва да удовлетворяват следните критерии:

- ▶ определянето им като финансови активи по справедлива стойност в печалбата или загубата елиминира или значително намалява непоследователното третиране, което в противен случай би възникнало от оценяването на активите или пасивите, или от признаването на печалбите или загубите на различна база; или
- ▶ активите и пасивите са част от група финансови активи, финансови пасиви или и двете, които се управляват и резултатите от тяхното представяне се оценява на база справедлива стойност, в съответствие с документирана стратегия за управление на риска или инвестициите.

Тези инвестиции първоначално се признават по справедлива стойност. Впоследствие, след първоначалното признаване, тези инвестиции се оценяват по справедлива стойност. Корекциите в справедливата стойност и реализираните печалби и загуби се признават в отчета за доходите.

Депозити във финансови институции, търговски и други вземания

Депозитите и търговските и други вземанията са недеривативни финансови активи с фиксирани или определяеми плащания, които не се котират на активен пазар. Тези финансови активи първоначално се признават по цена на придобиване, която е справедливата стойност на платеното за придобиването на финансовите активи, възнаграждение. Всички разходи по сделката, които са пряко свързани с придобиването, също се включват в цената на придобиване на финансовите активи. След първоначалната оценка заемите и вземанията се оценяват по амортизирана стойност, като се прилага метода на ефективния лихвен процент. Печалбите и загубите от депозитите и вземанията се признават в отчета за доходите, когато същите бъдат отписани или обезценени, както и чрез процеса на амортизация.

Финансови активи на разположение за продажба

Финансовите активи на разположение за продажба представляват недеривативни финансови активи, които се определят като такива на разположение за продажба и не са класифицирани като финансови активи по справедлива стойност в печалбата или загубата, депозити във финансови институции, търговските и други вземания. Тези инвестиции първоначално се отразяват по справедлива стойност. След първоначалното им признаване, финансовите активи на разположение за продажба се оценяват по справедлива стойност. Нереализираните печалби и загуби от справедливата стойност се отчитат в отделен компонент на другия всеобхватен доход, докато финансовите активи не бъдат отписани или не бъдат определени като обезценени. При отписване или обезценка, кумулативните печалби или загуби, признати преди това в другия всеобхватен доход, се признават в отчета за доходите.

(з) Деривативни финансови инструменти

Деривативните финансови инструменти се класифицират в отделна позиция в отчета за финансовото състояние. Всички деривативи се отчитат като активи, когато справедливите стойности са положителни, и като пасиви, когато справедливите стойности са отрицателни.

Внедрените деривативи се третират като отделни деривативи и се отчитат по справедлива стойност, ако техните икономически характеристики и рискове не са тясно свързани с тези на основния договор и основният договор сам по себе си не се отчита по справедлива стойност в отчета за доходите. Внедрените деривативи, които отговарят на дефиницията за застрахователни договори, се третират и оценяват като такива.

Деривативни финансови инструменти, държани за търгуване, обикновено се сключват с намерение да бъдат уредени в близко бъдеще. Тези инструменти първоначално се отчитат по справедлива стойност. Впоследствие, тези инструменти се преоценяват по справедлива стойност. Корекциите в справедливата стойност и реализираните печалби и загуби се признават в отчета за доходите.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

2.5. Обобщение на съществените счетоводни политики (продължение)

(з) Деривативни финансови инструменти (продължение)

Деривативни инструменти, определени като хеджиращи инструменти, например форуърдни договори за покупка на валута и лихвени суапове, се сключват от Групата за хеджиране на рисковете, свързани с промените в лихвените проценти и валутните курсове.

За целите на счетоводното отчитане на хеджирането, хеджиращите взаимоотношения се класифицират както следва:

- ▶ хеджиране на паричен поток, когато се хеджира експозицията към промени в паричните потоци по признат актив или пасив, или много вероятна прогнозна сделка; или
- ▶ хеджиране на справедлива стойност, когато се хеджира експозицията към промени в справедливата стойност на признат актив или пасив, или на непризнат неотменим ангажимент, или на идентифицирана част от такъв актив, пасив или неотменим ангажимент, която е свързана с конкретен риск.

Преди Групата да приложи счетоводното отчитане на хеджирането трябва да бъдат удовлетворени следните критерии:

- ▶ преди да се приложи счетоводно отчитане на хеджирането трябва да е изготвена официална документация за хеджиращия инструмент, хеджирания обект, взаимоотношението на хеджирането, целта и стратегията;
- ▶ хеджирането трябва да е документирано в самото начало и да показва очакването за високоефективен хедж при компенсирането на риска в хеджирания обект през отчетния период и че хеджирането е ефективно на текуща база;
- ▶ за хеджиране на паричен поток, вероятността да бъде сключена прогнозната сделка, която е предмет на хеджиране, трябва да е голяма и трябва да съществува индикация за промени в паричните потоци, които да се отразят в отчета за доходите.

Хеджиране на паричен поток

Тези деривативни финансови инструменти първоначално се отчитат по справедлива стойност на датата, на която се сключва деривативния договор. Частта от печалбата или загубата по хеджиращия инструмент, която се определя като ефективно хеджиране, се признава в другия всеобхватен доход, а неефективната част от печалбата или загубата от хеджиращия инструмент, в отчета за доходите. При хеджиране на паричен поток сумите, които са били признати директно в собствения капитал се признават в отчета за доходите в същия период или периоди, през които хеджираната сделка оказва влияние върху печалбата или загубата, като например когато хеджираният финансов приход или финансов разход се признае, или когато се осъществи прогнозна продажба.

Когато хеджираната позиция представлява цената на придобиване на нефинансов актив или нефинансов пасив сумите, които са били признати директно в собствения капитал се признават като корекция на първоначалната балансова стойност на нефинансовия актив или пасив.

Ако прогнозната сделка или неотменимият ангажимент не се очаква повече да възникнат, сумите, които са били отчетени преди това в собствения капитал се признават в отчета за доходите. Ако хеджиращият инструмент стигне до крайна дата на валидност, или бъде продаден, прекратен или упражнен без замяна или прехвърляне, или ако Групата отмени определянето на хеджирането, сумите, които са били отчетени преди това в собствения капитал, остават признати отделно в собствения капитал до осъществяване на прогнозната сделка или неотменимия ангажимент.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

2.5. Обобщение на съществените счетоводни политики (продължение)

(з) Деривативни финансови инструменти (продължение)

Хеджиране на справедлива стойност

Тези деривативни финансови инструменти също първоначално се признават по справедлива стойност на датата, на която бъде сключен деривативният договор. Промяната в справедливата стойност на хеджираната позиция, която се дължи на хеджирания риск, коригира балансовата стойност на хеджираната позиция и също се признава в отчета за доходите. Деривативът се оценява по справедлива стойност, а печалбите и загубите се признават в отчета за доходите.

При хеджиране на справедлива стойност на обекти отчитани по амортизирана стойност, корекцията в балансовата стойност се амортизира през отчета за доходите за оставащия до падежа срок. Амортизирането може да започне веднага при наличие на корекция и трябва да започне не по-късно от момента на прекратяване на корекцията на хеджираната позиция вследствие на промени в справедливата стойност, които се дължат на хеджирания риск.

Когато непризнат неотменим ангажимент е определен като хеджирана позиция, последващата кумулативна промяна в справедливата стойност на неотменимия ангажимент, която се дължи на хеджирания риск се признава като актив или пасив с отчитане на съответна печалба или загуба в отчета за доходите. Промяната в справедливата стойност на хеджиращия инструмент също се признава в отчета за доходите.

Групата преустановява счетоводното отчитане на хеджиране на справедлива стойност, ако хеджиращият инструмент изтече, бъде продаден, прекратен или упражнен, ако хеджирането вече не отговаря на критериите за счетоводно отчитане на хеджиране или ако Групата отмени определянето му като такъв.

(и) Справедлива стойност на финансовите инструменти

Справедливата стойност на финансови инструменти, които се търгуват активно на организирани финансови пазари, се определя на база на котираните пазарни цени "купува" за активите и оферирани цени за пасивите в края на последния работен ден на датата на отчета за финансовото състояние, без да се приспадат каквито и да било разходи по сделката.

Справедливата стойност на дялове в доверителни дялови инвестиционни фондове и акции в отворени колективни инвестиционни схеми, се определя на базата на публикуваните цени "купува".

Справедливата стойност на финансови инструменти, за които не съществува активен пазар, се определя чрез прилагане на подходящи техники за оценяване. Тези техники включват метода на дисконтираните парични потоци, сравнение със сходни инструменти, за които съществуват котираните пазарни цени, модели за ценообразуване на опции, кредитни модели и други подходящи модели за оценка. Финансови инструменти могат да бъдат отчетени по справедлива стойност като се приложат техники за оценяване, когато не са на разположение текущи пазарни сделки или данни от подлежащ на наблюдение активен пазар. Тяхната справедлива стойност се определя чрез използването на модел за оценка, който е тестван за изчисление на цените и сравнение с пазарните или чрез използване на входящи данни за реални пазарни сделки и чрез прилагане на най-добрата приблизителна оценка на Групата относно най-подходящите за използване предположения за модела.

Моделите се коригират за да отразят спреда между цените "купува" и "продава", за да отразят разходите за затваряне на позициите, спреда относно кредитния и ликвидния риск на съответния контрагент и ограниченията в моделите. Също така печалбата или загубата, изчислена при първоначалното отчитане на финансовите инструменти (печалбата или загубата от "ден 1") се отсрочва и признава единствено когато входящите данни са подлежащи на наблюдение, или при отписване на финансовия инструмент.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

2.5. Обобщение на съществените счетоводни политики (продължение)

(и) Справедлива стойност на финансовите инструменти (продължение)

При използването на техники на дисконтираните парични потоци, очакваните бъдещи парични потоци се базират на най-добрата приблизителна оценка на Ръководството, а използваната норма на дисконтиране е обвързаната с пазарна норма за сходен инструмент. Използването на различни модели за ценообразуване и различни предположения би могло да доведе до съществено различни приблизителни оценки на справедливите стойности.

Справедливата стойност на депозитите с плаващ лихвен процент и овърнайт депозитите в кредитни институции, е тяхната балансова стойност. Балансовата стойност представлява стойността на депозита и начислената лихва. Справедливата стойност на депозити с фиксиран лихвен процент е приблизително определена чрез използване на метода на дисконтираните парични потоци. Очакваните парични потоци се дисконтират по текущите пазарни лихвени проценти за сходни инструменти към датата на отчета за финансовото състояние.

Ако справедливата стойност не може да бъде надеждно определена, тези финансови инструменти се оценяват по цена на придобиване, която представлява справедливата стойност на възнаградението, платено за придобиването на инвестицията, или първоначално получената сума на финансовия пасив. Всички разходи по сделката, които са пряко свързани с придобиването, се включват в цената на придобиване на инвестицията.

Анализ на справедливите стойности на финансовите инструменти и допълнителна информация за това как са оценени са предоставени в пояснителна бележка 24.

(й) Обезценка на финансови активи

Към всяка дата на отчета за финансовото състояние, Групата прави преценка дали съществуват обективни доказателства, че даден финансов актив или група от финансови активи може да е обезценена.

Групата не отчита загубите от обезценка на финансови активи в отделна сметка, с изключение на загубите от обезценка на вземанията по регресни искове от застрахователи.

Активи, отчитани по амортизирана стойност

Ако са налице обективни доказателства, че е възникнала загуба от обезценка за активи, отчитани по амортизирана стойност, сумата на загубата се оценява като разликата между балансовата стойност на актива и настоящата стойност на очакваните бъдещи парични потоци (като се изключват очакваните бъдещи загуби, които все още не са възникнали), дисконтирани с първоначалния ефективен лихвен процент на финансовия актив. Балансовата стойност на актива се намалява и сумата на загубата се отразява в отчета за доходите.

Групата първо преценява дали съществуват обективни доказателства за обезценка индивидуално за финансови активи, които са съществени поотделно, и индивидуално или колективно за финансови активи, които не са съществени поотделно. Ако Групата определи, че не съществуват обективни доказателства за обезценка за индивидуално оценяван финансов актив, независимо дали той е съществен или не, тя включва актива в група от финансови активи със сходни характеристики на кредитен риск и ги подлага на преглед за обезценка колективно. Активи, които се подлагат на преглед за обезценка индивидуално и за които продължава да бъде призната загуба от обезценка, не се включват в колективната преценка за обезценка. Прегледът на обезценката се извършва към датата на отчета за финансовото състояние.

Ако в следващ период сумата на загубата от обезценка намалее и спадът може по обективен начин да се свърже със събитие, което възниква, след като обезценката е призната, признатите преди това загуби от обезценка се възстановяват. Възстановяването на загубата от обезценка се признава в отчета за доходите до степента, до която балансовата стойност на финансовия актив не надвишава неговата амортизирана стойност на датата на възстановяването.

2.5. Обобщение на съществените счетоводни политики (продължение)

(й) Обезценка на финансови активи (продължение)

Финансови активи на разположение за продажба

В случай на обезценка на финансов актив на разположение за продажба, сумата, представляваща разликата между неговата цена на придобиване (нетно от погасяването на главницата и амортизацията) и неговата текуща справедлива стойност, намалена с каквато и да било загуба от обезценка по този актив, която преди е призната в другия всеобхватен доход, се прехвърля от собствения капитал в отчета за доходите. Загубите от обезценка за капиталови инвестиции не се възстановяват чрез отчета за доходите. Възстановяванията на загуби от обезценка по дългови инструменти, класифицирани като такива на разположение за продажба, се извършват чрез отчета за доходите, ако увеличението в справедливата стойност на инструментите може обективно да се свърже със събитие, възникнало след като загубите от обезценка са били признати в отчета за доходите.

(к) Отписване на финансови активи

Финансов актив (или, когато е приложимо, част от финансов актив или част от група от сходни финансови активи) се отписва, когато:

- договорните права върху паричните потоци от актива са изтекли;
- Групата запазва правото за получаване на парични потоци от актива, но е поела договорно задължение за плащане на всички събрани парични потоци, без съществено отлагане, на трета страна по сделка за прехвърляне.
- Групата е прехвърлила своите права за получаване на парични потоци от актива, при което:
  - Групата е прехвърлила в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху финансовия актив; или
  - Групата нито е прехвърлила, нито е запазила в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху финансовия актив, но не е запазила контрола върху него.

Когато Групата е прехвърлила своите права за получаване на парични потоци от актива и нито е прехвърлила, нито е запазила в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху актива, но е запазила контрола върху него, тя продължава да признава прехвърления финансовия актив до степента на продължаващото си участие в него. Степента на продължаващото участие, което е под формата на гаранция за прехвърления актив, се оценява по по-ниската от първоначалната балансова стойност на актива и максималната стойност на възнаграждението, което може да се наложи да бъде възстановено от Групата.

Когато продължаващото участие е под формата на издадена и/или закупена опция за прехвърления актив (в т. ч. опция, уреждана в парични средства или др. под.), степента на продължаващото участие на Групата е равна на стойността на прехвърления актив, за която Групата може да го изкупи обратно. В случаите, обаче, на издадена пут опция (в т. ч. опция, уреждана в парични средства или др. под.) за актив, който се оценява по справедлива стойност, степента на продължаващото участие на Групата е ограничена до по-ниската от справедливата стойност на прехвърления актив и цената на упражняване на опцията.

2.5. Обобщение на съществените счетоводни политики (продължение)

(л) Обезценка на нефинансови активи

Към всяка отчетна дата, Групата оценява дали съществуват индикации, че даден актив е обезценен. В случай на такива индикации или когато се изисква ежегоден тест за обезценка на даден актив, Групата определя възстановимата стойност на този актив. Възстановимата стойност на актива е по-високата от справедливата стойност, намалена с разходите за продажба, на актива или на обекта, генериращ парични потоци (ОГПП) и стойността му в употреба. Възстановимата стойност се определя за отделен актив, освен в случай, че при използването на актива не се генерират парични потоци, които да са в значителна степен независими от паричните потоци, генерирани от други активи или групи от активи.

Загубите от обезценка от продължаващи дейности се признават в отчета за доходите.

Към всяка отчетна дата, Групата преценява дали съществуват индикации, че загубата от обезценка на актив, различен от репутация, която е призната в предходни периоди, може вече да не съществува или пък да е намаляла. Загубата от обезценка се възстановява обратно само тогава, когато е настъпила промяна в преценките, използвани при определяне на възстановимата стойност на актива, след признаването на последната загуба от обезценка. В този случай, балансовата стойност на актива се увеличава до неговата възстановима стойност. Тази увеличена стойност не може да превишава балансовата стойност, такава, каквато би била, след приспадане на амортизацията, в случай, че в предходни периоди не е била признавана загуба от обезценка за съответния актив. Възстановяването на загуба от обезценка се признава в отчета за доходите.

(м) Инвестиционни имоти

Инвестиционните имоти представляват земи и сгради, държани с цел получаване на доход от наем или увеличаване на стойността им. Инвестиционните имоти се признават първоначално по цена на придобиване. Разходите по придобиването се включват при първоначалната оценка. Последващото оценяване е по справедлива стойност. Групата отчита всички изменения на справедливата стойност на инвестиционните си имоти в отчета за доходите.

Прехвърляния от или към инвестиционен имот са правят само когато има промяна в използването. Ако имот за собствени нужди, отчитан според изискванията на МСС 16 "Имоти, машини и съоръжения" бъде прехвърлен към инвестиционен имот, отчитан по справедлива стойност, Групата прилага МСС 16 до датата на промяна в използването му. Всяка разлика между балансовата стойност на имота към датата на прехвърляне и неговата справедлива стойност се отчита като преоценка според изискванията на МСС 16. Инвестиционните имоти се отписват при освобождаване или когато инвестиционният имот е трайно изваден от употреба и никакви бъдещи икономически изгоди не се очакват от неговото освобождаване. Каквито и да е било печалби или загуби при извеждането от експлоатация или освобождаването на инвестиционен имот се признават в отчета за доходите в годината на извеждане от експлоатация или освобождаване.

(н) Презастраховане

Групата прехвърля застрахователния риск в обичайния ход на дейността си за някои видове застраховки. Презастрахователните активи представляват салда, дължими от/на презастрахователни компании. Сумите, подлежащи на възстановяване от презастрахователи, се оценяват по начин, последователен с резерва за неизплатени претенции или уредени претенции, свързани с полици прехвърлени към презастрахователя и които са свързани със съответния презастрахователен договор.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

2.5 Обобщение на съществените счетоводни политики (продължение)

(н) Презастраховане (продължение)

Презастрахователните активи представляват предстоящи за получаване към датата на отчета за финансовото състояние вземания по презастрахователни операции, признати като приход на база дължимите през отчетния период премии, участия в резултата и комисионни по силата на действащите презастрахователни договори. Те се оценяват по стойността им и съответния валутен курс към датата на отчета за финансовото състояние. Групата ежесечно извършва преоценка на вземанията от презастрахователите като актуализира дела на презастрахователите в резерва за предстоящи плащания.

Презастрахователните пасиви представляват предстоящи за плащане към датата на отчета за финансовото състояние задължения по презастрахователни операции, признати като разход на база дължимите през отчетния период премии, обезщетения, участия в резултата и комисионни.

Печалбите или загубите от презастраховането се признават в отчета за доходите незабавно към датата на покупката и не се амортизират. Прехвърлените презастрахователни договорености не освобождават Групата от задълженията ѝ към застрахованите лица.

Премиите и претенциите се представят брутно както за прехвърлените, така и за поетите презастрахователни ангажименти. Презастрахователните активи или пасиви се отписват, когато договорните права се погасят или изтекат, или когато договорът бъде прехвърлен към друга страна.

Презастрахователни договори, които не прехвърлят съществен застрахователен риск, се отразяват в отчета за финансовото състояние и представляват депозити или финансови пасиви, които се признават на база платеното или полученото възнаграждение, намалено с каквито и да било изрични определени такси, които ще бъдат задържани от презастрахованото лице.

(о) Вземания по застраховки и регресни искове

Общозастрахователни договори

Вземанията по застраховки се признават, когато станат дължими. При първоначалното им признаване те се оценяват на база всички дължими и получени премии през отчетния период.

След първоначалното им признаване вземанията по застраховки се подлагат на преглед за обезценка, когато събитията или обстоятелствата показват, че балансовата стойност може да не бъде възстановена. Индикации за обезценка съществуват, когато застрахованото лице има просрочени дължими премии към Групата, като за различните продукти броя на просрочените дължими премии е различен. При наличие на загуба от обезценка, тя се отразява в отчета за доходите.

Вземанията по общозастрахователни операции се отписват, когато бъдат удовлетворени критериите за отписване на финансови активи.

Вземания по животозастрахователни договори

Вземанията по животозастрахователни договори се признават на база на всички дължими и получени през отчетния период премии по застрахователни договори. След първоначалното признаване, несъбраните вземанията по застраховки се обезценяват на следващия падеж, ако застраховката е нередовна (в просрочие на плащането на дължимата премия за повече от два месеца) или на датата, в която е прекратено действието на договора (смърт, откуп и др.). Загубата от обезценка се отразява в отчета за доходите.

Вземанията по животозастрахователни операции се отписват, когато бъдат удовлетворени критериите за отписване на финансови активи.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

2.5 Обобщение на съществените счетоводни политики (продължение)

(о) Вземания по застраховки и регресни иски (продължение)

Вземания по регресни иски

Правото на регресен иск за възстановяване на изплатено обезщетение и разноските по определянето му срещу лица, по чиято вина е било унищожено или повредено застрахованото имущество, Групата упражнява на основание чл. 213 и 213а от Кодекса за застраховането. Всички лица, към които Групата има ликвидни и изискуеми вземания по регресни иски са длъжници на Групата. В случаите, когато причинителят на вредата има сключена застраховка „Гражданска отговорност“, Групата встъпва в правата на застрахования и предявява вземанията си срещу застрахователя на виновния по застраховка „Гражданска отговорност“ или към виновното лице.

Критериите за признаване на вземането в актива на отчета за финансовото състояние са следните:

- платено обезщетение по имуществена застраховка;
- установено лице, което виновно е причинило вредата;
- наличие на доказателства на сключена застраховка „Гражданска отговорност“ при друг застраховател;
- предявена претенция срещу виновното лице или към неговия застраховател.

Групата признава вземания по регресни иски в размер на тяхната възстановима стойност. Преценката относно размера на възстановимата стойност на вземанията по регресни иски се преразглежда ежегодно от ръководството на Групата. От 1 януари 2010 г. Групата променя своята счетоводна приблизителна оценка за сумата на вземанията по регресни иски от физически лица и юридически лица, незастрахователи.

В допълнение на това при индикация за несъбираемост на вече признато вземане, то се оценява по възстановима стойност и се признава загуба от обезценка.

(п) Разходи за бъдещи периоди

Отсрочени аквизиционни разходи (ОАР)

Отсрочените аквизиционни разходи представляват преки и косвени разходи, отчетени през финансовия период - аквизиционни комисионни и разходи, свързани със сключването на животозастрахователните договори и такива за реклама и маркетинг, които са отсрочени за периоди след датата на отчета за финансовото състояние. Аквизиционните разходи се отсрочват по актюерски методи до стелента, в която последните са възстановими от бъдещите застрахователни премии. След първоначалното си признаване като Отсрочени аквизиционни разходи, те се амортизират върху очаквания срок на поддържане на договора (срок на инкасиране на застрахователните премии) като постоянен процент от премиите. Отсрочените аквизиционни разходи се отписват, когато свързаните с тях договори биват прекратени - поради настъпване на застрахователно събитие или предсрочно прекратяване (откуп).

Отсрочените аквизиционни разходи представляват активи за покритие на застрахователно-техническите резерви, съгласно Кодекса за застраховането. Групата извършва преглед за обезценка към всяка отчетна дата или по-често, когато е налице индикация за обезценка. Преглед за обезценка се прави чрез тест за адекватност на застрахователните задължения.

(р) Парични средства и парични еквиваленти

Паричните средства и паричните еквиваленти включват парични средства в банки и в каса. За целите на отчета за паричните потоци за пари и парични еквиваленти се считат парични средства в банки и в каса, както и краткосрочни депозити с оригинален матуритет до 3 месеца. Групата изготвя отчета за паричните потоци по косвения метод.

2.5 Обобщение на съществените счетоводни политики (продължение)

(с) Задължения по застрахователни договори

Задълженията по договори за общо застраховане се признават, когато бъдат сключени застрахователните договори и премиите бъдат начислени. Те представляват задължение за неизплатени претенции, което задължение се базира на оценка на общите разходи по всички възникнали, но неуредени претенции към датата на отчета за финансовото състояние, независимо дали са обявени или не, включително и свързаните разходи за обработка на претенциите. При обявяването и уреждането на някои видове претенции може да има забава, следователно общите разходи за тези претенции към датата на отчета за финансовото състояние са предмет на предварителна оценка. Задължението се изчислява към отчетната дата като се използват определен брой стандартни актюерски техники за прогнозиране на претенциите, базиращи се на емпирични данни и текущи предположения. Задължението не се дисконтира за отразяване на стойността на парите във времето. Задълженията се отписват, когато договорът изтече, бъде прекратен или изпълнен.

Пренос-премийният резерв представлява премиите, получени за рискове, които все още не са изтекли. Методът за изчисление на резерва е в съответствие с метода за признаване на приходите от застрахователни премии. Обикновено резервът се освобождава за срока на договора и се признава като приход от премии.

Всички договори са предмет на тест за адекватност на задължението, който отразява най-добрата текуща приблизителна преценка на ръководството за бъдещите парични потоци.

Към всяка отчетна дата Групата извършва проверка на необходимостта от образуване на резерв за неизтеклите рискове, за да определи дали е налице общо превишение на очакваните претенции и разходи над пренесените премии.

Задълженията по животозастрахователни договори се признават, когато бъдат сключени договорите и е начислена първоначалната дължима премия.

Резервите представляват очакваната стойност на поетите от застрахователя задължения по сключените застрахователни и презастрахователни договори, разходите свързани с изпълнението на тези задължения и възможното неблагоприятно отклонение от направените предположения.

Съгласно Кодекса за застраховане Групата образува следните задължения по животозастрахователни договори:

- Математически резерв;
- Капитализирана стойност на пенсиите;
- Пренос-премиен резерв;
- Резерв за предстоящи плащания;
- Резерв за бъдещо участие в дохода;
- Допълнителен резерв за очаквано неблагоприятно отклонение от използваните технически основи;
- Резерви по застраховки "Живот", свързани с инвестиционен фонд, с елементи от изброените по-горе.

Математически резерв и Капитализирана стойност на пенсиите

Математическият резерв и капитализираната стойност на пенсиите се изчисляват по проспективен нето-премиен метод - разликата между настоящата стойност на очакваните бъдещи застрахователни плащания и настоящата стойност на очакваните бъдещи нетни премии.

Към математическия резерв и капитализираната стойност на пенсиите, са включени допълнително разпределения доход по полиците, настоящата стойност на отчетените премии с приспаднати аквизиционните разходи, които се отнасят за периоди след датата на отчета за финансовото състояние и допълнителна сума за административни разходи. Изчислението се основава на същите технически основи, с които са изчислени нето премиите, включително дисконтов (технически) лихвен процент и таблица за смъртност.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

2.5 Обобщение на съществените счетоводни политики (продължение)

(с) Задължения по застрахователни договори (продължение)

Допълнителен резерв за очаквано неблагоприятно отклонение от използваните технически основи

Поради възможните отклонения между застрахователно-техническите планове и действителните резултати, математическият резерв и капитализираната стойност на пенсиите са увеличени с допълнителен резерв за неблагоприятно отклонение от актюерските предположения.

Пренос-премиен резерв

Пренос-премиеният резерв се образува по рискови застраховки и животозастрахователни договори за покритие на претенциите и административните разходи, които се очаква да възникнат след края на отчетния период.

Резерв за предстоящи плащания

Резервът за предстоящи плащания се образува за покритие на обезщетения и дължими суми, както и на свързаните с тях разходи по претенции, възникнали преди края на отчетния период, независимо дали са предявени или не пред Групата, и които не са платени към тази дата.

Резерв за бъдещо участие в дохода

Образува се по договори със спестовен елемент и клауза за допълнителен, негарантиран доход за покриване на бъдещи неблагоприятни отклонения в дохода от инвестиции.

Тест за адекватност на задълженията

Тестът за адекватност на задълженията представлява изчисление на настоящата стойност на очакваните бъдещи парични потоци и сравняването им с балансовата стойност на задълженията (математически резерв), нетно от отсрочените аквизиционни разходи. Паричните потоци за даден период включват очакваната стойност на бъдещите премии, очакваните застрахователни плащания (включително откупи), очакваните отчисления за ежегодните административни разходи на Групата и комисионните. Доходът от инвестиции и изменението на размера на математическия резерв в края на всяка отчетна година не е включено в изчислението. Настоящата стойност на очакваните парични потоци е изчислена с дисконтиращ лихвен процент, отговарящ на доходността на активите, получена от ниско рисковите инвестиции и съобразен с пазарните условия и доходността от държавните ценни книжа в края на финансовата година.

Тестът за адекватност на задълженията е направен на базата на застрахователни и икономически предположения. Застрахователните предположения се основават на миналия опит на Групата, а икономическите се базират на текущ анализ и консервативни допускания за бъдещи изменения. Полученият резултат, изчислен по методиката на този тест се сравнява със стойността на математическия резерв, записан в отчета за финансовото състояние на Групата увеличен с допълнителния резерв, заделен като добавка за сигурност срещу неблагоприятни отклонения от използваните технически основи и намален с отложените аквизиционни разходи. Задълженията се считат за достатъчни, когато стойността на резерва превишава получения резултат от теста.

Получените резултати от теста за достатъчност на задълженията показват, че математическия резерв по застраховки "Живот" и застраховки свързани с вътрешен инвестиционен фонд, са достатъчни към 31 декември 2010 г. и 2009 г.

Задълженията по здравноосигурителни договори се признават, когато бъдат сключени договорите и бъдат начислени премиите.

Задълженията по здравноосигурителните договори включват пренос-премиен резерв и резерв за неизтеклите рискове, резерв за предявени, но неуредени претенции, както и задължение за възникнали, но неуредени претенции към датата на отчета за финансовото състояние, включително и свързаните разходи за обработка на претенциите. При обявяването и уреждането на някои видове претенции може да има забава, следователно общите разходи за тези претенции не могат да бъдат известни със сигурност към датата на отчета за финансовото състояние.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

2.5 Обобщение на съществените счетоводни политики (продължение)

(с) Задължения по застрахователни договори (продължение)

Задълженията се изчисляват към всяка отчетна дата като се използват стандартни актюерски техники за прогнозиране на претенциите, базиращи се на емпирични данни и текущи предположения. Задълженията не се дисконтират за отразяване на стойността на парите във времето. Задълженията се отписват, когато договорът изтече, бъде прекратен или изпълнен.

Пренос-премийният резерв представлява премиите, получени за рискове, които все още не са изтекли. Обикновено резервът се освобождава за срока на договора и се признава като приход от премии. Корекциите в задълженията към всяка отчетна дата се отразяват в отчета за доходите. Всички договори са обект на тест за адекватност на задължението, който представлява най-добрата приблизителна оценка на ръководството за бъдещите парични потоци. Към всяка отчетна дата, Групата извършва проверка на необходимостта от образуване на резерв за неизтекли рискове, за да определи дали е налице общо превишение на очакваните претенции и разходи над пренесените премии.

(т) Задължения по инвестиционни договори без допълнителни негарантирани доходи

Задълженията, които са свързани с инвестиционни договори възникват, когато договорите бъдат сключени и се отчитат в отчета за финансовото състояние като депозитен компонент. Първоначално задълженията се представят по справедлива стойност като впоследствие се преоценяват на база текущата цена на дяловете на инвестиционния фонд, която се определя от общата стойност на активите на фонда. Корекциите на справедливата стойност се извършват към всяка отчетна дата. Изменението на депозитния компонент се отразява директно като корекция на задълженията в отчета за финансовото състояние. Задължението се отписва, когато договорът изтече, бъде изпълнен или прекратен.

(у) Допълнителни, негарантирани доходи

Допълнителният, негарантиран доход представлява договорно право, което оправомощава притежателите на тези договори да получат като допълнение към гарантираните доходи, значителни допълнителни доходи, които се базират на реализираната доходност на активите, държани в портфейла на договори с такива характеристики. Съгласно условията на договорите, излишъците във фондовете могат да бъдат разпределени между застрахованите лица и акционерите на база 90/10. Групата, по свое усмотрение определя сумата и момента на разпределение на тези излишъци на притежателите на полици. Всички задължения за допълнителни, негарантирани доходи, включително неразпределените излишъци, както гарантирани, така и негарантирани, се отчитат в задълженията по застрахователни или по инвестиционни договори, както това е уместно в края на отчетния период.

(ф) Класификация на финансовите инструменти като дълг и собствен капитал

Даден финансов инструмент се класифицира като дълг, ако съществува договорно задължение:

- ▶ за предоставяне на парични средства или друг финансов актив на друго предприятие; или
- ▶ за размяна на финансови активи или финансови пасиви с друго предприятие при условия, които са потенциално неблагоприятни за Групата.

Ако Групата няма безусловно право, позволяващо му да избегне изплащането на паричните средства или предоставянето на другия финансов актив, за да уреди договорното си задължение, това задължение отговаря на дефиницията за финансово задължение.

(х) Други финансови пасиви и застрахователни задължения

Другите финансови пасиви се признават, когато станат дължими и при първоначалното им признаване се отчитат по справедливата стойност на полученото възнаграждение, намалено с пряко свързаните разходи по сделката. След първоначалното признаване, те се оценяват по амортизирана стойност като се използва метода на ефективния лихвен процент.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

2.5 Обобщение на съществените счетоводни политики (продължение)

(ц) Отписване на финансови пасиви и застрахователни задължения

Финансовите пасиви и застрахователните задължения се отписват, когато задължението по пасива бъде прекратено, изпълнено или е изтекло.

Замяната на съществуващ финансов пасив с друг дългов инструмент от същия заемодател със съществено различни условия, или същественото модифициране на условията на съществуващ финансов пасив, се отчита като отписване на първоначалния финансов пасив и признаване на нов финансов пасив. Разликата между балансовите стойности на първоначалния и новия пасив се признава в отчета за доходите.

(ч) Провизии

Общи

Провизии се признават, когато Групата има настоящо задължение (правно или конструктивно), възникващо в резултат на минали събития, и е вероятно, че за погасяване на задължението ще е необходим поток от ресурси, съдържащ икономически ползи, и стойността на задължението може да бъде надеждно оценена. Когато Групата очаква, че някои или всички необходими за уреждането на провизията разходи ще бъдат възстановени, възстановяването се признава като отделен актив, но само тогава когато е практически сигурно, че тези разходи ще бъдат възстановени. Разходите, свързани с която и да било провизия, се представят в отчета за доходите нетно от каквото и да било възстановяване. Когато ефектът от времевите разлики в стойността на парите е съществен, провизиите се дисконтират като се използва текуща норма на дисконтиране преди данъци, която отразява, когато е уместно, специфичните за задължението рискове. Когато се използва дисконтиране, увеличението на провизията в резултат на изминалото време, се признава като разход по заеми.

(ш) Промени в собствения капитал

Основен капитал

Основният капитал е представен по номиналната стойност на издадените и платените акции. Постъпленията от издадени акции над тяхната номинална стойност се отчитат като премийни резерви.

Дивиденди по обикновен акционерен капитал

Дивидентите по обикновени акции се признават като задължение и се приспадат от собствения капитал, когато са одобрени от акционерите на Групата.

Дивидентите за годината, които се одобряват след датата на отчета за финансовото състояние, се считат за събитие след датата на отчета за финансовото състояние.

(щ) Признаване на приходи

Бруто премии

Брутните записани премии по договори за общо и здравно застраховане включват общите вземания по премии за целия период на покритие, обхванат от договорите, сключени през отчетния период, и се признават на началната дата на полицата. Премиите включват каквито и да било корекции, възникващи през отчетния период, за вземания по премии по отношение на договори, сключени в предишни отчетни периоди.

След изтичане срока на договора, непостъпилите дължими премии през съответните отчетни периоди са отразени като обезценка на вземания по несъбрани премии.

Брутните периодични премии по животозастрахователни договори и инвестиционни договори с допълнителни, негарантирани доходи се признават като приход, когато са дължими от застрахованото лице. При застрахователни договори с еднократни премии приходите се признават на датата, на която полицата влезе в сила.

2.5 Обобщение на съществените счетоводни политики (продължение)

(щ) Признаване на приходи (продължение)

Бруто премии (продължение)

Пренесените премии са онези части от записаните премии през годината, които са свързани с периоди на застрахователен риск след датата на отчета за финансовото състояние. Частта, отнасяща се за последващи периоди, се отсрочва като пренос-премиен резерв.

Отстъпени премии на презастраховател

Брутните записани премии по общо презастраховане включват общите дължими премии за цялото покритие, предвидено от сключените през периода договори, и се признават на датата, на която полицата се стартира. Премиите включват каквито и да било корекции, възникващи през отчетния период по отношение на презастрахователни договори с дата на сключване в предишни отчетни периоди.

Брутните презастрахователни премии по животозастрахователни договори се признават като приход, когато станат дължими, или на датата, на която полицата влезе в сила.

Пренесените презастрахователни премии са онези части от записаните през годината премии, които са свързани с периоди на презастрахователен риск след датата на отчета за финансовото състояние. Пренесените презастрахователни премии се разсрочват за срока на основните застрахователни полици сключени със застраховани лица за договори със свързани рискове и за срока на презастрахователния договор.

Приходи от такси и комисионни

На застрахованите лица по застрахователни и инвестиционни договори се начисляват такси за услуги по администриране на полиците и други такси по договорите. Тези такси се признават като приход за периода, в който се предоставят свързаните с тях услуги. Ако таксите са за услуги, предоставяни в бъдещи периоди, те се отсрочват и се признават в тези бъдещи периоди.

Приходи от инвестиции

Приходите от лихви се признават в отчета за доходите с тяхното начисляване и се изчисляват като се прилага метода на ефективния лихвен процент. Такси и комисионни, които представляват неразделна част от ефективния доход по финансовия актив или пасив, се признават като корекция в ефективния лихвен процент на инструмента.

Приходите от инвестиции включват и дивиденди, когато бъде установено правото на Групата да получи плащане. За ценни книжа, търгувани на фондови борси, това е датата, на която ценната книга не включва дивидент.

Приходите от инвестиции включват приходи от наем на инвестиционни имоти.

Реализирани печалби и загуби

Реализираните печалби и загуби от инвестиции, отразени в отчета за доходите, включват печалби и загуби по финансови активи и инвестиционни имоти. Печалбите и загубите включват и неефективната част от хеджирането. Печалбите и загубите от продажбата на инвестиции се изчисляват като разликата между нетните постъпления от продажбата и първоначалната или амортизираната стойност и се отразяват при възникването на сделката по продажбата.

2.5 Обобщение на съществените счетоводни политики (продължение)

(ю) Признаване на разходи за изплатени доходи и претенции и финансови разходи

Животозастрахователни договори

Брутните платими доходи и претенции по животозастрахователни договори и по инвестиционни договори с допълнителни, негарантирани доходи, включват разходите за всички претенции, възникващи през годината, включително вътрешните и външните разходи за обработка на претенциите, които са пряко свързани с обработката и уреждането на претенциите и допълнителните доходи за застрахованите лица, одобрени по договори с допълнителни, негарантирани доходи, както и промените в брутната оценка на задълженията по застрахователни и инвестиционни договори с допълнителни, негарантирани доходи. Претенциите в случай на смърт и при откупи се отразяват въз основа на получените уведомления за възникване на претенцията от застрахованите лица. Плащанията по падежирани и ануитетни полици се отразяват, когато станат дължими.

Общозастрахователни договори

Претенциите по общо застраховане включват всички претенции, възникващи през годината, независимо дали са обявени или не, вътрешните и външни разходи за обработка на претенциите, които са пряко свързани с обработката и уреждането на претенциите, намаление, отразяващо стойността на спасеното имущество и други възстановявания и каквито и да било корекции в неизплатените претенции от предходни години.

Здравноосигурителни договори

Брутните претенции по здравноосигурителни договори включват разходите за всички претенции, възникващи през годината, включително външните разходи за обработка на претенциите, които са пряко свързани с уреждането на претенциите.

Презастрахователни претенции

Презастрахователните претенции се признават, когато свързаната брутна застрахователна претенция бъде призната съгласно условията на съответния договор.

Финансови разходи

Платените лихви се признават в отчета за доходите при тяхното начисляване и се изчисляват като се използва метода на ефективния лихвен процент. Начислените лихви се включват в балансовата стойност на лихвоносните финансови пасиви.

(я) Събития след датата на отчета за финансовото състояние

Финансовият отчет се коригира за отразяване на събития, които са възникнали между датата на отчета за финансовото състояние и датата, на която финансовият отчет е одобрен за публикуване, при условие, че те предоставят доказателства за условия, които са съществували към датата на баланса. Събития, които са показателни за условия, които са възникнали след датата на баланса, се оповестяват, но не пораждат корекции в самия финансов отчет.

(аа) Доходи на акция

ЗАД ДЗИ е избрало да оповести доходите на акция в индивидуалния си отчет за годината, приключваща на 31 декември 2010 г. Основният доход на акция е представен на лицевата страна на индивидуалния отчет за доходите за 2010 г.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

3. Информация по сегменти

За целите на управлението, Групата е организирана в бизнес единици, базирани на продуктите и услугите, които те предоставят, и включва три оперативни сегменти, подлежащи на отчитане както следва:

Сегментът животозастраховане предлага богата гама животозастрахователни услуги, срочно застраховане, пенсионно застраховане, при което доходите на застрахованите лица зависят от стойността на инвестиционния дял, гарантирани пенсии, чисти пенсии с гарантиран размер, който се изплаща при падежиране на полицата или по-ранна смърт както и ипотечни продукти, сумата по които се изплаща при падежиране на полицата или по-ранна смърт.

Сегментът за общо застраховане предлага продукти в областта на общото застраховане, които включват гражданска отговорност за моторни превозни средства, застраховки на домашно имущество, застраховки за прекратяване на търговската или стопанската дейност.

Договорите за здравно осигуряване осигуряват медицинско покритие на осигурените лица.

Няма оперативни сегменти, които да са агрегирани, за да формират посочените по-горе подлежащи на отчитане оперативни сегменти.

Резултатите на сегментите се оценяват въз основа на печалбата или загубата.

През 2010 г. и 2009 г., са извършвани вътрешносегментни сделки. При вътрешносегментните сделки, трансферните цени между оперативните сегменти се определят на базата на справедливата цена по начин, сходен с използвания в сделки с трети страни. Приходите, разходите и резултатите на оперативните сегменти включват тези трансфери между тях, които се елиминират при консолидацията.

В колона „Корекции и елиминиране“ са представени както междусегменти операции водещи до елиминации в консолидирания отчет на Групата, така и други корекции, произтичащи от други, несъществени дейности на Групата, несвързани със застрахователната дейност.

За мениджмънт цели някои договори за общо застраховане, които са незначителни като размер са отчетени в сегмент „животозастраховане“, тъй като така се представя информация на ръководството в нормалния ход на дейността.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

3. Информация по сегменти (продължение)

Отчет за доходите по сегменти, за годината, приключваща на 31 декември 2010 г.

	Живото- застраховане хил. лв.	Общо застраховане хил. лв.	Здравно осигуряване хил. лв.	Корекции и елиминирани хил. лв.	Общо хил. лв.
Бруто премии	32,613	184,083	1,689	(161)	218,224
Отстъпени премии на презастраховател	(334)	(8,744)	-	-	(9,078)
Нетни премии	32,279	175,339	1,689	(161)	209,146
Приходи от такси и комисионни	83	975	-	-	1,058
Приходи от инвестиции	12,134	17,640	174	-	29,948
Печалби и загуби и други приходи от дейността	260	(34)	3	6	235
Други приходи	12,477	18,581	177	6	31,241
Приходи на сегмента	44,756	193,920	1,866	(155)	240,387
Разходи за изплатени доходи и претенции - бруто	(25,302)	(115,095)	(1,074)	23	(141,448)
Претенции, отстъпени на презастраховател	15	11,890	-	(23)	11,882
Изменение на задълженията по застрахователни договори, с изключение на пренос-премийния резерв - бруто	(164)	9,319	20	-	9,175
Изменение на задълженията по застрахователни договори, с изключение на пренос-премийния резерв, отстъпени на презастраховател		(2,893)	-	-	(2,893)
Разходи за изплатени доходи и претенции, нетно	(25,451)	(96,779)	(1,054)	-	(123,284)
Финансови разходи	(43)	-	-	-	(43)
Обезценка на застрахователни вземания	(2,423)	(16,948)	(20)	-	(19,391)
Амортизация на материални и нематериални активи	(889)	(1,511)	(4)	-	(2,404)
Други административни разходи и разходи за дейността	(11,989)	(70,822)	(614)	219	(83,206)
Други разходи	(15,344)	(89,281)	(638)	219	(105,044)
Общо разходи за изплатени доходи и претенции и други разходи по сегменти	(40,795)	(186,060)	(1,692)	219	(228,328)
Печалба на сегмента преди данъци	3,961	7,860	174	64	12,059

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

3. Информация по сегменти (продължение)

Отчет за доходите по сегменти, за годината, приключваща на 31 декември 2009 г.

	Живото- застраховане хил. лв.	Общо застраховане хил. лв.	Здравно осигуряване хил. лв.	Корекции и елиминирани хил. лв.	Общо хил. лв.
Бруто премии	34,347	196,879	2,261	(164)	233,323
Отстъпени премии на презастраховател	(296)	(7,339)	-	-	(7,635)
Нетни премии	34,051	189,540	2,261	(164)	225,688
Приходи от такси и комисионни	75	466	-	-	541
Приходи от инвестиции	17,220	15,978	185	-	33,383
Печалби и загуби и други приходи от дейността	(560)	(470)	-	392	(638)
Други приходи	16,735	15,974	185	392	33,286
Приходи на сегмента	50,786	205,514	2,446	228	258,974
Разходи за изплатени доходи и претенции - бруто	(24,763)	(112,857)	(1,507)	200	(138,927)
Претенции, отстъпени на презастраховател	47	456	-	(200)	303
Изменение на задълженията по застрахователни договори, с изключение на пренос-премийния резерв - бруто	(2,776)	(24,182)	76	-	(26,882)
Изменение на задълженията по застрахователни договори, с изключение на пренос-премийния резерв, отстъпени на презастраховател	(1)	4,416	-	-	4,415
Разходи за изплатени доходи и претенции, нетно	(27,493)	(132,167)	(1,431)	-	(161,091)
Финансови разходи	(49)	(1)	-	-	(50)
Обезценка на застрахователни вземания	(3,396)	(19,302)	(210)	-	(22,908)
Амортизация на дълготрайни материални и нематериални активи	(778)	(1,646)	(5)	-	(2,429)
Други административни разходи и разходи за дейността	(10,880)	(79,886)	(700)	67	(91,399)
Други разходи	(15,103)	(100,835)	(915)	67	(116,786)
Общо разходи за изплатени доходи и претенции и други разходи по сегменти	(42,596)	(233,002)	(2,346)	67	(277,877)
Печалба / (загуба) на сегмента преди данъци	8,190	(27,488)	100	295	(18,903)

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

3. Информация по сегменти (продължение)

Отчет за финансово състояние към 31 декември 2010 г. по сегменти:

	Живото- застраховане	Общо застраховане	Здравно осигуряване	Корекции и елимини- ране	Общо
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Нематериални активи	2,361	652	90	–	3,103
Материални активи	7,998	5,997	10	–	14,005
Отсрочени аквизиционни разходи	4,732	–	–	–	4,732
Актив ло отсрочен данък	–	2,318	4	–	2,322
Инвестиционни имоти	9,784	7,135	–	–	16,919
Депозити, финансови активи за търгуване и на разположение за продажба	163,758	300,700	3,080	–	467,538
Активи по презастрахователни операции	427	13,205	–	–	13,632
Вземания ло застрахователни операции	9,311	46,226	630	–	56,167
Търговски и други вземания	1,828	1,336	25	–	3,189
Вземания от данък върху доходите	196	–	–	–	196
Други активи	–	105	–	–	105
Пари и парични еквиваленти	4,127	7,948	110	40	12,225
Общо активи	204,522	385,622	3,949	40	594,133
Задължения по застрахователни договори	92,340	222,433	780	–	315,553
Задължения по инвестиционни договори	4,651	–	–	–	4,651
Задължения към персонала при пенсиониране	164	444	10	–	618
Деривативни финансови инструменти	943	–	–	–	943
Пасив по отсрочен данък	710	–	–	–	710
Задължения за данък върху доходите	–	–	4	–	4
Други задължения	2,630	17,892	66	–	20,588
Общо пасиви	101,438	240,769	860	–	343,067

Активите и пасивите на сегментите не включват активи класифицирани като държани за продажба от преустановена дейност, както и пасиви свързани с тях.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

3. Информация по сегменти (продължение)

Отчет за финансово състояние към 31 декември 2009 г. по сегменти:

	Живото- застраховане хил.лв.	Общо застраховане хил.лв.	Здравно осигуряване хил.лв.	Корекции и елиминирани хил.лв.	Общо хил.лв.
Нематериални активи	2,490	1,016	-	1	3,507
Материални активи	8,416	6,568	14	-	14,998
Отсрочени аквизиционни разходи	3,202	-	-	-	3,202
Актив по отсрочен данък	-	2,213	-	-	2,213
Инвестиционни имоти	9,860	7,329	-	-	17,189
Депозити, финансови активи за търгуване и на разположение за продажба	218,497	249,614	2,965	1,611	472,687
Активи по презастрахователни операции	432	16,151	-	-	16,583
Вземания по застрахователни операции	8,173	50,626	561	-	59,360
Търговски и други вземания	1,409	1,358	-	(30)	2,737
Вземания от данък върху доходите	-	-	17	-	17
Нетекущи активи, държани за продажба	-	227	-	-	227
Други активи	-	437	32	12	481
Пари и парични еквиваленти	2,812	7,579	118	131	10,640
Общо активи	255,291	343,118	3,707	1,725	603,841
Задължения по застрахователни договори	91,931	238,119	752	-	330,802
Задължения по инвестиционни договори	5,129	-	-	-	5,129
Задължения към персонала при пенсиониране	218	480	10	-	708
Деривативни финансови инструменти	1,265	-	-	-	1,265
Пасив по отсрочен данък	324	-	-	-	324
Други задължения	2,470	20,534	34	(51)	22,987
Общо пасиви	101,337	259,133	796	(51)	361,215

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

4. Нетни премии

(а) Бруто премии по застрахователни договори

	2010 г. хил. лв.	2009 г. хил. лв.
Животозастраховане, включително здравно осигуряване	34,459	36,065
Общо застраховане	177,691	201,946
Изменение на пренос-премийния резерв и резерв за неизтекли рискове	6,074	(4,688)
Бруто премии - общо	<u>218,224</u>	<u>233,323</u>

(б) Отстъпени премии на презастраховател

	<u>Бележки</u>	2010 г. хил. лв.	2009 г. хил. лв.
Животозастраховане	31 (6)	(330)	(305)
Общо застраховане		(8,691)	(6,669)
Изменение на пренос-премийния резерв и резерв за неизтекли рискове		(57)	(661)
Общо отстъпени премии на презастраховател		<u>(9,078)</u>	<u>(7,635)</u>
Нетни премии - общо		<u>209,146</u>	<u>225,688</u>

5. Приходи от такси и комисионни

	2010 г. хил. лв.	2009 г. хил. лв.
Администриране на заеми по полици и регреси	83	75
Администриране на полици и управление на инвестиции	716	233
Приходи от комисионни по презастрахователни операции	259	233
Общо приходи от такси и комисионни	<u>1,058</u>	<u>541</u>

6. Приходи от инвестиции

	<u>Бележки</u>	2010 г. хил. лв.	2009 г. хил. лв.
Приходи от отдаване под наем на инвестиционни имоти	22	501	522
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата (държани за търгуване)			
Приходи от лихви		31	407
Финансови активи, на разположение за продажба			
Приходи от лихви		11,811	12,493
Други приходи		7	410
Приходи от лихви от депозити във финансови институции		17,248	19,238
Приходи от лихви по парични средства и парични еквиваленти		345	311
Реализирани печалби от инвестиционни имоти		5	2
Общо приходи от инвестиции		<u>29,948</u>	<u>33,383</u>

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

7. Реализирани печалби

	<u>2010 г.</u> хил. лв.	<u>2009 г.</u> хил. лв.
Финансови активи, на разположение за продажба		
Реализирани печалби		
Облигации	933	171
Реализирани загуби		
Облигации	<u>(71)</u>	<u>(24)</u>
Общо реализирани печалби от финансови активи, на разположение за продажба	<u>862</u>	<u>147</u>
Реализирана загуба от операции с инвестиции	<u>(57)</u>	<u>-</u>
Общо реализирани печалби	<u>805</u>	<u>147</u>

8. Загуби от преоценка до справедлива стойност

	<u>Бележки</u>	<u>2010 г.</u> хил. лв.	<u>2009 г.</u> хил. лв.
Загуби от преоценка до справедлива стойност от инвестиционни имоти	22	(202)	(2,182)
Печалби/ (загуби) от преоценка до справедлива стойност от деривативни финансови инструменти		(776)	416
Печалби/ (загуби) от преоценка до справедлива стойност от финансови инструменти, отчитани по справедлива стойност в печалбата и загубата (класифицирани като държани за търгуване)	24 (д)	(6)	24
Общо загуби от преоценки до справедлива стойност		<u>(984)</u>	<u>(1,742)</u>

9. Други приходи от дейността

	<u>2010 г.</u> хил. лв.	<u>2009 г.</u> хил. лв.
Приходи от абандон	75	162
Лихви от вземания по регреси	19	32
Възстановени плащания	9	3
Приходи от незастрахователни дейности	4	392
Други	<u>307</u>	<u>368</u>
Общо други приходи за дейността	<u>414</u>	<u>957</u>

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

10. Разходи за изплатени претенции

(а) Разходи за обезщетения - бруто

	<u>Бележки</u>	<u>2010 г.</u> хил. лв.	<u>2009 г.</u> хил. лв.
Договори по животозастраховане		25,165	24,452
Договори по здравно осигуряване	31 (в)	1,074	1,507
Договори по общо застраховане	31 (г)	<u>115,209</u>	<u>112,968</u>
Общо изплатени доходи и претенции - бруто		<u>141,448</u>	<u>138,927</u>

(б) Претенции, отстъпени на презастраховател

Договори по животозастраховане	31 (б)	(15)	(47)
Договори по общо застраховане	31 (г)	<u>(11,867)</u>	<u>(256)</u>
Общо претенции, отстъпени на презастраховател		<u>(11,882)</u>	<u>(303)</u>

(в) Изменение на задълженията по застрахователни договори, с изключение на пренос-премиен резерв - брутна сума :

Изменение на задълженията по договори за животозастраховане, с изключение на пренос-премиен резерв		295	2,898
Изменение на задълженията по договори за здравно осигуряване, с изключение на пренос-премиен резерв		(20)	(76)
Изменение на задълженията по договори за общо застраховане, с изключение на пренос-премиен резерв		<u>(9,450)</u>	<u>24,060</u>
Общо изменение на договорните задължения с изключение на пренос-премиен резерв - брутна сума		<u>9,175</u>	<u>26,882</u>

(г) Изменение на задълженията по застрахователни договори, с изключение на пренос-премиен резерв, отстъпени на презастраховател:

Изменение на задълженията по договори за животозастраховане, с изключение на пренос-премиен резерв		-	1
Изменение на задълженията по договори за общо застраховане, с изключение на пренос-премиен резерв		<u>2,893</u>	<u>(4,416)</u>
Общо изменение на задълженията по застрахователни договори, с изключение на пренос-премиен резерв, отстъпени на презастраховател		<u>2,893</u>	<u>(4,415)</u>
Разходи за изплатени доходи и претенции - нетно		<u>123,284</u>	<u>161,091</u>

11. Обезценка на застрахователни вземания

	<u>2010 г.</u> хил. лв.	<u>2009 г.</u> хил. лв.
Обезценка на вземания по животозастрахователни договори	2,423	3,396
Обезценка на вземания по здравноосигурителни договори	20	210
Обезценка на вземания по общозастрахователни договори	<u>16,948</u>	<u>19,302</u>
Общо обезценка на вземания от несъбрани премии	<u>19,391</u>	<u>22,908</u>

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

12. Административни разходи

	<u>Бележки</u>	<u>2010 г.</u> хил. лв.	<u>2009 г.</u> хил. лв.
Амортизация на нематериални активи	20	553	508
Амортизация на сгради и съоръжения	21	1,851	1,921
Разходи за възнаграждения на персонала	14	21,658	21,599
Разходи за външни услуги		8,073	9,653
Разходи за консумативи и други материални		2,894	3,064
Разходи за одит		296	493
Разходи за данъци и такси		314	336
Други разходи		2,116	622
Общо административни разходи		<u>37,755</u>	<u>38,196</u>

13. Други разходи за дейността

	<u>Бележки</u>	<u>2010 г.</u> хил. лв.	<u>2009 г.</u> хил. лв.
Аквизиционни разходи		40,612	45,492
Изменение на отсрочените аквизиционни разходи		(1,530)	(326)
Презастрахователни комисионни и участие в печалбата		172	424
Вноски в гаранционни фондове		3,791	4,042
Превантивни мероприятия		5,607	7,199
Разходи, свързани с инвестиционни имоти	22	148	221
Нетна печалба/ (загуба) от валутна преоценка		(1,322)	429
Други разходи, вкл. на незастрахователните сегменти		377	650
Общо други разходи за дейността		<u>47,855</u>	<u>58,131</u>

Вноските в гаранционни фондове представляват плащания към специални, контролирани от държавата фондове за задължително застраховане. Всички застрахователи, предлагащи задължителна застраховка "Гражданска отговорност на автомобилистите" и/или задължителна застраховка "Злополука" на пътниците в Република България, правят вноски в Гаранционен фонд, съгласно чл. 287 Кодекса за застраховане и вноски в Обезпечителен фонд на основание чл. 311и, ал. 1 от Закона за изменение и допълнение на Кодекса за Застраховането. Комисията за финансов надзор по предложение на Съвета на Гаранционния фонд определя ежегодно размера на вноските и срока за извършване. Решението се обнародва в Държавен вестник. От Гаранционния фонд се изплащат обезщетения, когато при пътнотранспортно произшествие виновният водач няма сключена задължителна застраховка "Гражданска отговорност".

Разходите за инвестиционни имоти представляват разходи за данъци и такси, дължими от Групата като собственик и разходи за ремонти, направени с цел възстановяване и поддържане първоначално установено състояние на съответния имот.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

14. Разходи за възнаграждения на персонала

	<u>Бележки</u>	<u>2010 г.</u> хил. лв.	<u>2009 г.</u> хил. лв.
Разходи за възнаграждения, вкл. заплати		18,152	18,298
Разходи за социално осигуряване		2,291	2,629
Изменение в провизия за бонуси		865	(423)
Промяна в задължения при пенсиониране	33	(21)	708
Други разходи за персонала		371	387
Общо разходи за възнаграждения на персонала	14	<u>21,658</u>	<u>21,599</u>

15. Приход от/(разход за) данък върху доходите

(а) Приход от/(разход за) данък върху доходите

	<u>2010 г.</u> хил. лв.	<u>2009 г.</u> хил. лв.
Разход за текущ данък върху доходите (виж бел. 26 (а))	(239)	(7)
Отсрочени данъци от възникнали през годината временни разлики, нетно (виж бел. 26 (б))	(782)	1,422
Приход от/(разход за) данък върху доходите - общо	<u>(1,021)</u>	<u>1,415</u>

(б) Начислен данък в другия всеобхватен доход (виж бел. 17)

	<u>2010 г.</u> хил. лв.	<u>2009 г.</u> хил. лв.
Отсрочен данък	505	735
Общо начислен данък в другия всеобхватен доход	<u>505</u>	<u>735</u>

(в) Равнение на начисления данък

	<u>2010 г.</u> хил. лв.	<u>2009 г.</u> хил. лв.
Счетоводна печалба/ (загуба) преди данък върху доходите	<u>12,059</u>	<u>(18,903)</u>
Приход от/ (разход за) данък върху доходите по приложимата данъчна ставка от 10%	(1,206)	1,890
Разходи, непризнати за данъчни цели	(123)	(68)
Приходи, неподлежащи на данъчно облагане	5	41
Данъчен ефект от непризнат актив върху данъчна загуба	1,052	-
Приходи/ (разходи), непризнати за данъчни цели в предходни години, водещи до увеличение/ намаление на данъчния резултат в текущия период	(395)	241
Данъчен ефект от преоценка на финансови активи, на разположение за продажба	(311)	(735)
Други данъчни изменения	(43)	46
Общо начислен данък върху доходите за годината	<u>(1,021)</u>	<u>1,415</u>

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

15. Приход от/(разход за) данък върху доходите (продължение)

По отношение на дивидентите, платени от Групата на нейните акционери, няма задължения, свързани с данък върху доходите.

16. Платени дивиденти

	<u>2010 г.</u>	<u>2009 г.</u>
	хил. лв.	хил. лв.
Дивиденти, разпределени на акционерите:		
Дивидент за 2010 г.: 0.76 лева (2009 г.: 1.89 лева)	7,296	2,393
Общо платени дивиденти за годината	<u>7,296</u>	<u>2,393</u>

Платените дивиденти са съгласно решение на Общото събрание на акционерите на ЗАД ДЗИ, което е Дружеството-майка на Групата, за разпределяне на 100% от печалбата му за 2009 г. (2008: 55%) като дивидент.

17. Данък върху доходите, отнасящ се за елементите на другия всеобхватен доход

	<u>2010 г.</u>			<u>2009 г.</u>		
	Сума преди данъка	Данъчен (разход) приход	Нетна сума	Сума преди данъка	Данъчен (разход) приход	Нетна сума
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Нетно изменение от хеджиране на парични потоци	968	-	968	(892)	-	(892)
Финансови активи, на разположение за продажба	3,225	505	3,730	7,461	735	8,196
Общо	<u>4,193</u>	<u>505</u>	<u>4,698</u>	<u>6,569</u>	<u>735</u>	<u>7,304</u>

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

18. Компоненти на другия всеобхватен доход

	<u>2010 г.</u> хил. лв.	<u>2009 г.</u> хил. лв.
Хеджиране на паричен поток: печалби/ (загуби) възникнали през годината	968	(892)
Финансови активи на разположение за продажба	3,225	7,461
Данък върху доходите, отнасящ се за компоненти на другия всеобхватен доход	505	735
Общо друг всеобхватен доход за годината, след данък	<u>4,698</u>	<u>7,304</u>

19. Нетекущи активи, държани за продажба

В долу-посочената таблица са представени нетекущите активи, държани за продажба:

	<u>2010 г.</u> хил. лв.	<u>2009 г.</u> хил. лв.
На 1 януари	227	560
Продадени	(159)	(225)
Придобити	98	62
Обезценка	(166)	(170)
На 31 декември	<u>-</u>	<u>227</u>

Горепосочените активи включват транспортни средства, държани с цел продажба в процеса на обичайната дейност. Тези активи са придобити по условията на застраховка „Финансов риск на договори за лизинг“. В резултат на настъпване на застрахователно събитие /неплащане на лизингови вноски/ Групата е платила застрахователни обезщетения, при което на база на суброгационни писма от Лизингодателите придобива тези активи и има право да се разпорежда с тях. Нетекущите активи държани за продажба, се оценяват по по-ниската от балансовата стойност и справедливата стойност, намалена с разходите за продажба.

Към 31 декември 2010 г. Групата е обезценила напълно притежаваните от нея активи, класифицирани като нетекущи активи, държани за продажба.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

20. Нематериални активи

Бележки	Фирмени марки	Програмни продукти	Други нематериални активи	Общо
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Отчетна стойност				
1 януари 2009 г.	1,971	2,629	823	5,423
Постъпили	9	451	34	494
Излезли	-	(16)	-	(16)
31 декември 2009 г.	1,980	3,064	857	5,901
Постъпили	-	131	18	149
Излезли	-	(2)	-	(2)
31 декември 2010 г.	1,980	3,193	875	6,048
Натрупана амортизация и обезценка				
1 януари 2009 г.	-	1,534	365	1,899
Начислена	12	406	102	508
Отписана	-	(13)	-	(13)
31 декември 2009 г.	-	1,927	467	2,394
Начислена	12	452	101	553
Отписана	-	(2)	-	(2)
31 декември 2010 г.	-	2,377	568	2,945
Балансова стойност				
31 декември 2009 г.	1,980	1,137	390	3,507
31 декември 2010 г.	1,980	816	307	3,103

Група ДЗИ оценява нематериалните активи "Фирмени марки ДЗИ" по цена на придобиване. Групата е преценила, че полезният живот на нематериалните активи "Фирмени марки ДЗИ" е неограничен. Съгласно изискванията на МСС 38, нематериалните активи с неограничен полезен живот не се амортизират. Към 31 декември 2010 г., тези активи са подложени на преглед за обезценка и ръководството е преценило, че за тях не е необходимо да се отрази такава.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

21. Материални активи

	Бележки	Земи	Сгради	Съоръжения	Общо
		хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Отчетна стойност					
1 януари 2009 г.		600	14,052	11,448	26,100
Постъпили		–	1,728	3,664	5,392
Излезли		(8)	(9)	(4,222)	(4,239)
31 декември 2009 г.		592	15,771	10,890	27,253
Постъпили		–	107	1,401	1,508
Излезли		–	–	(1,422)	(1,422)
31 декември 2010 г.		592	15,878	10,869	27,339
Натрупана амортизация и обезценка					
1 януари 2009 г.		–	3,571	8,019	11,590
Начислена	12	–	621	1,300	1,921
Отписана		–	(5)	(1,251)	(1,256)
Преустановени дейности		–	–	–	–
31 декември 2009 г.		–	4,187	8,068	12,255
Начислена	12	–	607	1,244	1,851
Отписана		–	–	(772)	(772)
31 декември 2010 г.		–	4,794	8,540	13,334
Балансова стойност					
31 декември 2009 г.		592	11,584	2,822	14,998
31 декември 2010 г.		592	11,084	2,329	14,005

Отчетната стойност на напълно амортизираните материални активи, които са в употреба към 31 декември 2010 г. е 8,515 хил. лв. (2009 г.: 7,904 хил. лв.).

22. Инвестиционни имоти

		2010 г.	2009 г.
		хил. лв.	хил. лв.
На 1 януари			
Рекласифицирани в сгради за дейността		17,189	18,908
Продадени		–	(177)
Подобрения		(68)	(15)
Придобивания		–	230
Загуба от промяна в справедливата стойност	8	–	425
На 31 декември		(202)	(2,182)
		16,919	17,189

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

22. Инвестиционни имоти (продължение)

Инвестиционните имоти се отчитат по справедлива стойност, която се определя въз основа на оценки, извършени от независими оценители. Справедливата стойност представлява сумата, срещу която активите могат да бъдат разменени между информирани и желаещи да сключат сделката купувач и продавач в независима и справедлива сделка на датата на оценката, в съответствие със стандартите публикувани от Комитета по Международни оценителски стандарти. Оценките се извършват ежегодно и печалбите и загубите от преоценката до справедлива стойност се отразяват в отчета за доходите.

Отчитането на инвестиционните имоти отговаря също на регулаторните изисквания на Комисията по финансов надзор (КФН). Справедливата стойност на инвестиционните имоти на Групата към 31 декември 2010 г. е определена по метода на справедлива пазарна стойност и справедлива стойност, на база на оценителски доклади на Консулт Комерс Инженеринг - 99 ЕООД и Прайс Консулт ООД. Използваните при оценката предположения са разнородни в зависимост от особеностите на имота.

Оценките са извършени на база на три подхода, на които се прилагат определени тегла и така се формира справедливата стойност на имотите, подходите, използвани са: приходен подход, подход на цена на придобиване и подход на пазарните цени.

За всички свои инвестиционни имоти предоставяни за използване от трети лица, Групата сключва договори за наем. Приходите от наеми, възникващи през годината, възлизат на 501 хил. лв. (2009 г.: 522 хил. лв.). Те са включени в приходите от инвестиции - виж пояснителна бележка 6. Преките оперативни разходи за дейността (включени в другите оперативни разходи), възникващи във връзка с тези имоти през годината възлизат на 148 хил. лв. (2009 г.: 221 хил. лв.) - виж пояснителна бележка 13.

23. Деривативни финансови инструменти

Групата придобива деривативни финансови инструменти, за да хеджира задълженията, възникващи по застрахователни договори и инвестиционни договори свързани с дялове от фондове, които тя продава, както и сключва договори за хеджиране на парични потоци.

Представената по-долу таблица показва справедливата стойност на деривативните финансови инструменти, отчетени като активи или пасиви, наред с техните номинални стойности. Номиналната стойност, отчетена брутно, е сумата на базовите активи на дериватива, референтните лихвени проценти или индекс и представлява базата, върху която се оценяват промените в стойността на деривативите. Номиналните стойности показват обема на неприключените в края на годината сделки и не са индикативни нито за пазарен риск, нито за кредитен риск.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

23. Деривативни финансови инструменти (продължение)

	Активи 2010 г. хил. лв.	Пасиви 2010 г. хил. лв.	Номинална стойност 2010 г. хил. лв.	Активи 2009 г. хил. лв.	Пасиви 2009 г. хил. лв.	Номинална стойност 2009 г. хил. лв.
Деривативи, държани за търгуване:						
Валутно-лихвени суапове	-	(943)	11,742	-	(231)	13,600
	-	(943)	11,742	-	(231)	13,600
Деривативни финансови инструменти, държани за хеджиране на парични потоци:						
Валутно-лихвен суап	55	-	9,779	-	(1,034)	9,779
	55	-	9,779	-	(1,034)	9,779
Общо деривативни инструменти	55	(943)	21,521	-	(1,265)	23,379

Към 31 декември 2010 г., Групата има позиции по следните видове деривативи:

Валутно-лихвени суапове

Суаповете са договорни споразумения между две страни за размяна на движения в лихвените проценти или валутните курсове. Обикновено при валутно-лихвените суапове се договаря размяна както на условните главници, които са в различна валута, така и на фиксирани или плаващи съответно за фиксирани или плаващи лихвени плащания, изчислени върху условните главници.

Деривативни финансови инструменти, държани за търгуване

Групата е сключила договори за валутно-лихвен суап EUR/USD, свързани с ЗУНК облигации в щ. долари. Тези деривативни инструменти не отговарят на изискванията на МСС 39 "Финансови инструменти: Признаване и оценяване" за отчитане като хеджиране и промените в справедливата им стойност са отразени в отчета за доходите. Те представляват икономическо хеджиране, но не отговарят на критериите за счетоводно отчитане на хеджиране.

Деривативни финансови инструменти, държани с цел хеджиране

Като част от управлението на активите и пасивите, Групата използва деривативни инструменти за целите на хеджирането, за да намали експозицията си към пазарни рискове. Това се постига чрез хеджиране на специфични финансови инструменти или портфейли от финансови инструменти с фиксиран лихвен процент.

Счетоводната политика, описана в пояснителна бележка 2.5 (з), варира според естеството на хеджирания обект и спазването на критериите за хеджиране. Сключените от Групата договори за хеджиране, които осигуряват икономическо хеджиране, но не отговарят на критериите за счетоводно отчитане на хеджирането, се третират като "Деривативи, държани за търгуване".

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

23. Деривативни финансови инструменти (продължение)

Хеджиране на парични потоци

Групата е сключила в края на 2009 г. договор за валутно-лихвен суап BGN/EUR, свързан със закупена облигация в евро. Групата е класифицирала този дериватив като хеджиращ инструмент за хеджиране на паричен поток за целите на счетоводното отчитане. Долупосочената таблица представя периодите, през които се очаква да възникнат хеджираните парични потоци, и когато се очаква деривативният хеджиращ инструмент да се отрази върху отчета за доходите:

Входящи/ изходящи парични потоци

	2010 г.			2009 г.		
	Входящи парични потоци	Изходящи парични потоци	Нетни входящи парични потоци	Входящи парични потоци	Изходящи парични потоци	Нетни входящи парични потоци
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
до1 год.	716	(440)	276	622	(440)	182
от 1-3 год.	1,432	(880)	552	1,432	(880)	552
от 3-5 год.	10,495	(10,219)	276	11,211	(10,659)	552

Отчет за доходите

	2010 г.	2009 г.
	хил. лв.	хил. лв.
до1 год.	276	182
от 1-3 год.	552	552
от 3-5 год.	276	552

През 2010 г. или 2009 г., няма хеджиране на парични потоци, които да са рекласифицирани в отчета за доходите.

През 2010 г. или 2009 г., няма неефективност на хеджирането на парични потоци.

24. Финансови инструменти, освен деривативните финансови инструменти, парични средства и парични еквиваленти и справедлива стойност на финансовите активи

Финансовите инструменти на Групата, различни от деривативните и паричните средства са обобщени по категории както следва.

	2010 г.	2009 г.
	хил. лв.	хил. лв.
Депозити във финансови институции	250,350	270,697
Търговски и други вземания	3,189	2,737
Финансови активи, на разположение за продажба	212,190	196,525
Финансови активи, държани за търгуване	4,943	5,465
Общо финансови инструменти, освен деривативните и парични средства	470,672	475,424

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

24. Финансови инструменти, освен деривативните финансови инструменти, парични средства и парични еквиваленти и справедлива стойност на финансовите активи (продължение)

Представената по-долу таблица прави сравнение между справедливите стойности на финансовите инструменти и техните балансови стойности:

	2010 г.		2009 г.	
	Балансова стойност	Справедлива стойност	Балансова стойност	Справедлива стойност
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Депозити във финансови институции	250,350	249,094	270,697	275,066
Търговски и други вземания	3,189	3,189	2,737	2,737
Финансови активи на разположение за продажба	212,190	212,190	196,525	196,525
Финансови активи, държани за търгуване	4,943	4,943	5,465	5,465
Финансови активи, освен деривативните и парични средства - общо	470,672	469,416	475,424	479,793

(а) Депозити във финансови институции

	2010 г. хил. лв.	2009 г. хил. лв.
Справедлива стойност		
Предоставени депозити	249,094	275,066
Общо депозити във финансови институции, по справедлива стойност	249,094	275,066
Амортизирана стойност		
Предоставени депозити	250,350	270,697
Общо депозити във финансови институции, по амортизирана стойност	250,350	270,697

(б) Финансови активи, на разположение за продажба

	2010 г. хил. лв.	2009 г. хил. лв.
Справедлива стойност		
Облигации	211,949	196,260
Акции	241	265
Общо финансови активи, на разположение за продажба, по справедлива стойност	212,190	196,525

(в) Финансови активи, държани за търгуване

	2010 г. хил. лв.	2009 г. хил. лв.
Справедлива стойност		
Привлечени средства по инвестиционни договори в инвестиционни фондове	4,609	5,125
Облигации	-	-
Дялове в инвестиционни фондове	334	340
Общо финансови активи, държани за търгуване, по справедлива стойност	4,943	5,465

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

24. Финансови инструменти, освен деривативните финансови инструменти, парични средства и парични еквиваленти и справедлива стойност на финансовите активи (продължение)

(г) Търговски и други вземания

	2010 г. хил. лв.	2009 г. хил. лв.
Вземания от продажба на дялове	–	490
Гаранции по Закона за обществени поръчки	573	628
Предоставени заеми по застраховки живот	782	672
Набирателна сметка по застраховка живот с инвестиционен фонд	295	109
Други вземания и аванси	1,539	838
Търговски и други вземания - общо	3,189	2,737

(д) Балансова стойност на финансовите активи отчитани по справедлива стойност, освен деривативните

	Бележки	Финансови	Финансови	Общо
		активи, на разположение за продажба	активи, държани за търгуване	
		хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
към 1 януари 2009 г.		192,235	11,370	203,605
Придобити		18,349	253	18,602
Падежирани		(21,343)	(6,088)	(27,431)
Отписани		–	(94)	(94)
Реализирани печалби/ (загуби)	7,8	147	24	171
Печалби от справедлива стойност, отразени в отчета за всеобхватния доход		7,461	–	7,461
Изменение на провизиите за обезценка		–	–	–
Амортизационни преизчисления		(45)	–	(45)
Отписани суми		–	–	–
Курсови преизчисления		(279)	–	(279)
към 31 декември 2009 г.		196,525	5,465	201,990
Придобити		18,356	113	18,469
Падежирани		(7,808)	(629)	(8,437)
Отписани		–	–	–
Реализирани печалби/ (загуби)	7,8	862	(6)	856
Печалби от справедлива стойност, отразени в отчета за всеобхватния доход		3,225	–	3,225
Изменение на провизиите за обезценка		–	–	–
Амортизационни преизчисления		(29)	–	(29)
Отписани суми		–	–	–
Курсови преизчисления		1,059	–	1,059
към 31 декември 2010 г.		212,190	4,943	217,133

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

24. Финансови инструменти, освен деривативните финансови инструменти, парични средства и парични еквиваленти и справедлива стойност на финансовите активи (продължение)

(е) Активи, за които справедливата стойност се доближава до балансовата

По-долу са описани методологиите и предположенията, използвани за определяне на справедливите стойности на онези финансови инструменти, които не са отчетени по справедлива стойност във финансовия отчет, т.е. депозити в финансови институции и търговските и други вземания.

За финансови активи и финансови пасиви, които имат краткосрочни падежи (по-малко от три месеца) се предполага, че балансовите стойности се доближават до справедливите стойности. Това предположение се прилага и за безсрочните депозити и спестовните сметки без посочен падеж. За други инструменти с плаващ лихвен процент се прави и корекция за отразяване на промяната в изисквания кредитен спред от момента на първоначалното признаване на инструмента.

(ж) Определяне и йерархия на справедливата стойност

Представената по-долу таблица показва анализ на финансовите инструменти, отчетени по справедлива стойност, по ниво на йерархия на справедливата стойност:

към 31 декември 2010 г.	Бележки	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Обща справедлива стойност
		хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил.лв.
Финансови активи					
Финансови активи, държани за търгуване:					
Привлечени средства по инвестиционни договори в инвестиционни фондове		4,609	–	–	4,609
Дялове в инвестиционни фондове		334	–	–	334
	24(в)	4,943	–	–	4,943
Деривативни финансови инструменти	23	55	–	–	55
Финансови активи, на разположение за продажба:					
Облигации		211,949	–	–	211,949
Акции		241	–	–	241
	24(б)	212,190	–	–	212,190
Общо финансови активи		<u>217,188</u>	<u>–</u>	<u>–</u>	<u>217,188</u>
Финансови пасиви					
	Бележки	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Обща справедлива стойност
		хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил.лв.
Валутно-лихвени суапове		943	–	–	943
Общо финансови пасиви	23	<u>943</u>	<u>–</u>	<u>–</u>	<u>943</u>

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

24. Финансови инструменти, освен деривативните, парични средства и парични еквиваленти и справедлива стойност на финансовите активи (продължение)

(ж) Определяне и йерархия на справедливата стойност (продължение)

към 31 декември 2009г.	Бележки	Обща справедлива стойност			
		Ниво 1 хил. лв.	Ниво 2 хил. лв.	Ниво 3 хил. лв.	
Финансови активи					
Финансови активи, държани за търгуване:					
Привлечени средства по инвестиционни договори в инвестиционни фондове		5,125	–	–	5,125
Дялове в инвестиционни фондове		340	–	–	340
	24 (в)	<u>5,465</u>	<u>–</u>	<u>–</u>	<u>5,465</u>
Финансови активи, на разположение за продажба:					
Облигации		173,149	23,111	–	196,260
Акции		241	–	24	265
	24 (б)	<u>173,390</u>	<u>23,111</u>	<u>–</u>	<u>196,525</u>
Общо финансови активи		<u>178,855</u>	<u>23,111</u>	<u>24</u>	<u>201,990</u>
Финансови пасиви					
Обща справедлива стойност					
	Бележки	Ниво 1 хил. лв.	Ниво 2 хил. лв.	Ниво 3 хил. лв.	хил. лв.
Валутно-лихвени суапове		1,265	–	–	1,265
Общо финансови пасиви	23	<u>1,265</u>	<u>–</u>	<u>–</u>	<u>1,265</u>

В категория „Ниво 1“ са включени финансови активи и пасиви, които се оценяват изцяло или частично чрез справка с публикувани котировки на активен пазар. Финансов инструмент се счита за котирован на активен пазар, ако котированите цени са леснодостъпни и са на разположение редовно от борса, дилър, брокер, индустриална група, агенция за ценови услуги или регулаторна агенция и тези цени представляват реални и редовно извършвани и справедливи пазарни сделки.

Финансовите активи и пасиви от „Ниво 2“, оценявани чрез използването на оценителска техника, базирана на предположения, които се подкрепят от цени на подлежащи на наблюдение текущи пазарни сделки, са активи и пасиви, за които ценообразуването се получава чрез ценови услуги, но за които цените не са определени на активен пазар, финансови активи със справедливи стойности, базирани на котировки на брокери, инвестиции в частни капиталови фондове със справедливи стойности, получени чрез мениджъри на фондове и активи, които са оценени като са използвани собствени модели на Групата, за които голямата част от предположенията могат да бъдат наблюдавани на пазара.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

24. Финансови инструменти, освен деривативните, парични средства и парични еквиваленти и справедлива стойност на финансовите активи (продължение)

(ж) Определяне и йерархия на справедливата стойност (продължение)

При определянето на справедливите стойности на финансови активи от „Ниво 3“ се използват входящи данни, които не са от пазар, подлежащ на наблюдение. Справедливите стойности се определят изцяло или частично като се използва оценителска техника (модел), базиран на предположения, които нито са подкрепени с цени от текущи наблюдавани пазарни сделки със същия инструмент, нито се базират на налични пазарни данни. Основните класове активи в тази категория са нетъргувани на борсите капиталови инвестиции и дружества с ограничена отговорност. Оценителски техники се използват до степента, в която няма на разположение подлежащи на наблюдение входящи данни, следователно са възможни ситуации, при които е налице малка, ако изобщо има такава, пазарна дейност за актива или пасива към датата на оценката. Целта на оценката по справедлива стойност, обаче, остава същата, а именно, да се определи цената, при която Групата би продала ценната книга, от гледната точка на Групата. Следователно, неподлежащите на наблюдение входящи данни отразяват собствените предположения на Групата относно предположенията, които участниците на пазара биха използвали при ценообразуването на актива или пасива (включително предположения за риска). Тези входящи данни се разработват въз основа на най-добрата информация, която е на разположение, което може да включва и собствени данни на Групата.

Не са признати печалби от първия ден поради използването на оценителски техники, за които не всички входящи данни могат да бъдат наблюдавани на пазара.

Трансфери между Ниво 2 и Ниво 1

Групата е направила трансфер от Ниво 2 в Ниво 1 на облигации, класифицирани като финансови активи на разположение за продажба на стойност 24,472 хил. лв. към 31 декември 2010 г. Тези облигации са оценени на база на оценителска техника към 31 декември 2009 г. и на база публикувани котировки на активен пазар към 31 декември 2010 г.

25. Активи по презастрахователни операции

	Бележки	2010 г. хил. лв.	2009 г. хил. лв.
Презастраховане на общо-застрахователни договори	31	13,205	16,151
Презастраховане на живото-застрахователни договори	31	427	432
Общо активи по презастрахователни операции		13,632	16,583

	Бележки	Дял в предстоящите плащания хил. лв.	Дял в пренос премиите хил. лв.	Общо активи по презастрахо- вателни операции хил. лв.
Презастраховане на общозастрахователни договори				
на 1 януари 2009 г.		10,574	1,831	12,405
Изменение през 2009 г.	31 (г)	4,416	(670)	3,746
на 1 януари 2010 г.		14,990	1,161	16,151
Изменение през 2010 г.	31 (г)	(2,893)	(53)	(2,946)
към 31 декември 2010		12,097	1,108	13,205

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

25. Активи по презастрахователни операции (продължение)

Презастраховане на животозастрахователни договори	Дял в предстоящите плащания	Дял в пренос премиите	Общо активи по презастра- хователни операции
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
На 1 януари 2009 г.	386	38	424
Изменение през 2009 г.	-	8	8
На 1 януари 2010 г.	386	46	432
Изменение през 2010 г.	(1)	(4)	(5)
Към 31 декември 2010 г.	385	42	427

26. Данъци

(а) Вземания от/ (задължения за) данък върху доходите

	2010 г.	2009 г.
	хил. лв.	хил. лв.
Към 1 януари	17	2,528
Суми, включени в отчета за доходите	(239)	(7)
Плащания/ (Възстановени) през годината	414	(2,504)
Към 31 декември	192	17

Сумите отразени в консолидирания отчет за финансовото състояние са както следва:

	2010 г.	2009 г.
	хил. лв.	хил. лв.
Вземания от данък върху доходите	196	17
Задължения за данък върху доходите	(4)	-

(б) Отсрочен данък

	Консолидиран отчет за финансовото състояние		Консолидиран отчет за доходите	
	2010 г. хил. лв.	2009 г. хил. лв.	2010 г. хил. лв.	2009 г. хил. лв.
Отсрочен данъчен пасив				
Разликата между счетоводната и данъчната амортизация и основа на дълготрайни активи и инвестиционни имоти	1,112	(357)	(755)	182
Преоценка на финансови активи на разположение за продажба, отчетена в собствения капитал	-	(505)	-	-
	(1,112)	(862)		
Отсрочен данъчен актив				
Неизползван платен годишен отпуск	46	49	(3)	(65)
Неизплатени доходи на физически лица	199	226	(27)	(176)
Пренесени загуби от минали години	2,418	2,445	(27)	1,461
Провизия за пенсиониране	61	31	30	20
	2,724	2,751		
Приход / (разход) от отсрочен данък			(782)	1,422
Отсрочен данъчен актив, нетно	1,612	1,889		

Сумите отразени в отчета за финансовото състояние са както следва:

Отсрочен данъчен актив, нетно	2,322	2,213
Отсрочен данъчен пасив, нетно	(710)	(324)

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

26. Данъци (продължение)

(б) Отсрочен данък (продължение)

Актив по отсрочен данък е признат за пренесена данъчна загуба до степента, до която реализацията на свързаното данъчно облекчение е вероятно.

Не е признат актив по отсрочен данък по отношение на пренесена данъчна загуба в размер на 3,409 хил. лв. върху данъчна загуба за 2008 г. 26,603 хил. лв. и за 2007 г. 7,489 хил. лв. Съгласно българското законодателство, срокът за приспадане на данъчни загуби е пет години.

27. Вземания по застрахователни операции

	<u>2010 г.</u>	<u>2009 г.</u>
	хил. лв.	хил. лв.
Дължими от притежателите на полици	49,490	55,778
Дължими от презастрахователи	327	200
Други вземания дължими от застрахователи	23	248
Регресни вземания дължими от застрахователи	7,179	4,049
Обезценка регресни вземания дължими от застархователи	(852)	(915)
Общо вземания по застрахователни операции	<u>56,167</u>	<u>59,360</u>

Вземанията от притежатели на полици представляват дължими застрахователни премии от застраховани лица по договори с разсрочени плащания.

Вземанията, дължими от застрахователи, представляващи предявени регресни искове са в брутен размер на 7,179 хил. лв. за 2010 г. (нетен размер след обезценка 6,327 хил. лв.) и (2009: брутен размер 4,049 хил. лв, нетен размер след обезценка: 3,134 хил. лв.). Разходите за обезценка на вземанията по регреси за 2010 г. са в размер на 852 хил. лв. (2009 г.: 915 хил. лв.), които са включени в отчета за доходите в ред „Разходи за изплатени доходи и претенции“. Групата упражнява правата си за признаване на регресен иск на основание чл. 213 и 213а от Кодекса за застраховането. Правото на регресен иск възниква за възстановяване на изплатено обезщетение и разноските по определянето му срещу лица, по чиято вина е било унищожено или повредено застрахованото имущество

Промените в обезценката по вземания по регресни искове през 2010 г. и 2009 г. са както следва:

	<u>Обезценка</u>
Състояние към 1 януари 2009 г.	2,230
Начислени през годината	195
Отписани през годината	(124)
Реинтегрирани през годината	(1,386)
Състояние към 31 декември 2009 г.	<u>915</u>
Начислени през годината	610
Отписани през годината	(322)
Реинтегрирани през годината	(351)
Състояние към 31 декември 2010 г.	<u>852</u>

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

28. Отсрочени аквизиционни разходи

	Живото- застра- хователни договори	Инвестиционни договори без допълнителни, негарантирани доходи	Общо
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
към 1 януари 2009 г.	2,876	-	2,876
Отсрочени разходи	1,062	4	1,066
Амортизация	(740)	-	(740)
към 31 декември 2009 г.	<u>3,198</u>	<u>4</u>	<u>3,202</u>
Отсрочени разходи	2,274	59	2,333
Амортизация	(801)	(2)	(803)
към 31 декември 2010 г.	<u>4,671</u>	<u>61</u>	<u>4,732</u>

29. Парични средства и парични еквиваленти

	2010 г. хил. лв.	2009 г. хил. лв.
Парични средства в банка	11,402	9,850
Парични средства в брой	823	790
Парични средства и парични еквиваленти в отчета за финансовото състояние	12,225	10,640
Парични средства по инвестиционни договори	295	109
Краткосрочни депозити във финансови институции	19,396	27,090
Парични средства и парични еквиваленти за целите на отчета за паричните потоци	<u>31,916</u>	<u>37,839</u>

Балансовите стойности, оповестени по-горе се доближават в разумна степен до справедливата стойност към датата на отчета на финансовото състояние.

30. Други активи

	2010 г. хил. лв.	2009 г. хил. лв.
Разходи за бъдещи периоди	104	436
Материали	1	1
Други вземания	-	44
Други активи - общо	<u>105</u>	<u>481</u>

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

31. Задължения по застрахователни договори

	2010 г.			2009 г.		
	Задължения по застрахователни договори	Презастраховане на задълженията	Нетно	Задължения по застрахователни договори	Презастраховане на задълженията	Нетно
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Договори по животозастраховане	91,797	(427)	91,370	91,257	(432)	90,825
Договори по здравно осигуряване	780	-	780	752	-	752
Договори по общо застраховане	222,976	(13,205)	209,771	238,793	(16,151)	222,642
Общо задължения по застрахователни договори	315,553	(13,632)	301,921	330,802	(16,583)	314,219

Задълженията по живото-застрахователни договори са представени в долу-посочената таблица:

	2010 г. хил. лв.	2009 г. хил. лв.
Математически резерв	75,174	76,133
Резерв за предстоящи плащания	8,885	8,080
Пренос-премиен резерв	3,522	3,278
Резерв за бъдещо участие в печалбата	1,220	817
Допълнителен резерв за очаквано неблагоприятно отклонение от използваните технически основи	2,996	2,949
Общо задължения по животозастрахователни договори	91,797	91,257

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

31. Задължения по застрахователни договори (продължение)

(а) Задължения по спестовни животозастрахователни договори

Пренос-премийният резерв на допълнителни покрития на спестовни животозастрахователни договори е представен заедно с пренос-премийния резерв по рискови животозастрахователни договори.

Нетно 2010 г.	Бруто		Презастраховане
	Задължения по спестовни застрахователни договори	Задължения по спестовни застрахователни договори	Задължения по спестовни застрахователни договори
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Математически резерв и резерв за висящи плащания към 31 декември 2009 г.	82,286	(385)	81,901
Признат премиен приход (записани премии)	25,283	-	25,283
Разходи и комисионни	(5,164)	-	(5,164)
Изплатени задължения за смърт, изтекъл срок, откупи и обезщетения	(20,851)	-	(20,851)
Отписани премии	(1,941)	-	(1,941)
Възвръщаемост от инвестиции на математическия резерв	3,549	-	3,549
Отклонение от очакваните предположения	(1,281)	-	(1,281)
Математически резерв и резерв за висящи плащания към 31 декември 2010 г.	81,881	(385)	81,496

Нетно 2009 г.	Бруто		Презастраховане
	Задължения по спестовни застрахователни договори	Задължения по спестовни застрахователни договори	Задължения по спестовни застрахователни договори
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Математически резерв и резерв за висящи плащания към 31 декември 2008 г.	80,307	(386)	79,921
Признат премиен приход (записани премии)	27,302	-	27,302
Разходи и комисионни	(4,384)	-	(4,384)
Изплатени задължения за смърт, изтекъл срок, откупи и обезщетения	(20,576)	1	(20,575)
Отписани премии	(3,030)	-	(3,030)
Възвръщаемост от инвестиции на математическия резерв	3,808	-	3,808
Отклонение от очакваните предположения	(1,141)	-	(1,141)
Математически резерв и резерв за висящи плащания към 31 декември 2009 г.	82,286	(385)	81,901

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

31. Задължения по застрахователни договори (продължение)

(б) Задължения по рискови животозастрахователни договори

	2010 г.			2009 г.		
	Задължения по рискови застрахователни договори	Презастраховане	Нетно	Задължения по рискови застрахователни договори	Презастраховане	Нетно
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Резерв за предявени претенции от застраховани лица	1,055	-	1,055	763	-	763
Резерв за възникнали, но непредявени претенции	1,123	-	1,123	1,164	-	1,164
Резерв за предстоящи плащания (1)	2,178	-	2,178	1,927	-	1,927
Пренос-премиен резерв (2)	3,522	(42)	3,480	3,278	(47)	3,231
Общо задължения по рискови застрахователни договори	5,700	(42)	5,658	5,205	(47)	5,158

(1) Резерв за предстоящи плащания

	2010 г.			2009 г.		
	Задължения по застрахователни договори	Презастраховане	Нетно	Задължения по застрахователни договори	Презастраховане	Нетно
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
към 1 януари	1,927	-	1,927	1,435	(1)	1,434
Претенции възникнали през настоящата застрахователна година	4,340	(13)	4,327	4,079	(46)	4,033
Изплатени през годината претенции	(4,089)	13	(4,076)	(3,587)	47	(3,540)
към 31 декември	2,178	-	2,178	1,927	-	1,927

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

31. Задължения по застрахователни договори (продължение)

(б) Задължения по рискови животозастрахователни договори (продължение)

(2) Пренос-премиен резерв по рискови и допълнителни покрития на спестовни животозастрахователни договори

	2010 г.			2009 г.		
	Задължения по рискови застрахователни договори	Презастраховане	Нетно	Задължения по рискови Застрахователни договори	Презастраховане	Нетно
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
към 1 януари	3,278	(47)	3,231	2,939	(37)	2,902
Записани премии	32,722	(330)	32,392	34,686	(305)	34,381
Спечелени премии	(32,478)	335	(32,143)	(34,347)	295	(34,052)
към 31 декември	<u>3,522</u>	<u>(42)</u>	<u>3,480</u>	<u>3,278</u>	<u>(47)</u>	<u>3,231</u>

(в) Задължения по договори за здравно осигуряване

	2010 г.		2009 г.	
	Бележки	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Резерв за предявени претенции от здравноосигурени лица		89		112
Резерв за възникнали, но непредявени претенции		91		88
Резерв за предстоящи плащания	(1)	<u>180</u>		<u>200</u>
Пренос-премиен резерв	(2)	600		552
Резерв за бонуси и отстъпки		-		-
Общо задължения по здравноосигурителни договори		<u>780</u>		<u>752</u>

(1) Резерв за предстоящи плащания

	2010 г.		2009 г.	
	Бележки	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
към 1 януари		200		285
Претенции възникнали през настоящата година		1,088		1,392
Други изменения в претенциите, възникнали през предходни години		(34)		30
Изплатени през годината претенции		(1,074)		(1,507)
към 31 декември		<u>180</u>		<u>200</u>

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

31. Задължения по застрахователни договори (продължение)

(в) Задължения по договори за здравно осигуряване (продължение)

(2) Пренос-премиен резерв	2010 г.		2009 г.
	Бележки	хил.лв.	хил.лв.
Към 1 януари		552	1,268
Записани през годината премии		1,737	1,545
Спечелени през годината премии		(1,689)	(2,261)
Към 31 декември		600	552

(г) Задължения по договори за общо застраховане

	2010 г.			2009 г.			
	Задължения по застрахователни договори	Презастраховане на задължения		Задължения по застрахователни договори	Презастраховане на задължения		
		Бел.	хил. лв.		хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Резерв за предявени претенции от застр. лица		88,078	(7,909)	80,169	92,881	(12,295)	80,586
Резерв за възникнали, но непредявени претенции		70,086	(4,188)	65,898	74,733	(2,695)	72,038
Резерв за предстоящи плащания	(1)	158,164	(12,097)	146,067	167,614	(14,990)	152,624
Пренос-премиен резерв	(2)	59,476	(1,108)	58,368	61,027	(1,161)	59,866
Резерв за неизтекли рискове	(3)	5,336	-	5,336	10,152	-	10,152
Общо задължения по договори за общо застраховане		222,976	(13,205)	209,771	238,793	(16,151)	222,642

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

31. Задължения по застрахователни договори (продължение)

(г) Задължения по договори за общо застраховане (продължение)

(1) Резерв за предстоящи плащания

	2010 г.			2009 г.		
	Задълже- ния по застрахо- вателни договори	Презастра- ховане на задължения	Нетно	Задълже- ния по застрахо- вателни договори	Презастра- ховане на задължения	Нетно
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Към 1 януари	167,614	(14,990)	152,624	143,555	(10,472)	133,083
Претенции възникнали през настоящата застрахователна година	121,186	(5,270)	115,916	136,537	(1,658)	134,879
Корекции на претенциите, възникнали в предходни години, дължащи се на промяна в предположенията:						
Изменения в претенциите, възникнали през предходни застрахователни години	(15,427)	(3,704)	(19,131)	490	(3,116)	(2,626)
Изплатени през годината претенции	(115,209)	11,867	(103,342)	(112,968)	256	(112,712)
Валутно-курсови преизчисления	-	-	-	-	-	-
Към 31 декември	158,164	(12,097)	146,067	167,614	(14,990)	152,624

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

31. Задължения по застрахователни договори (продължение)

(г) Задължения по договори за общо застраховане (продължение)

(2) Пренос-премиен резерв

	2010 г.			2009 г.		
	Задължения по застрахователни договори	Презас- траховане на задълже- ния	Нетно	Задълже- ния по застрахо- вателни договори	Презас- траховане на задълже- ния	Нетно
		хил. лв.			хил. лв.	
към 1 януари	61,027	(1,161)	59,866	66,112	(1,831)	64,281
Записани през годината премии	177,691	(8,691)	169,000	191,794	(6,669)	185,125
Събрани през годината премии	(179,242)	8,744	(170,498)	(196,879)	7,339	(189,540)
към 31 декември	<u>59,476</u>	<u>(1,108)</u>	<u>58,368</u>	<u>61,027</u>	<u>(1,161)</u>	<u>59,866</u>

(3) Резерв за неизтекли рискове

	2010 г.			2009 г.		
	Задължения по застрахователни договори	Презас- траховане на задълже- ния	Нетно	Задълже- ния по застрахо- вателни договори	Презас- траховане на задълже- ния	Нетно
		хил. лв.			хил. лв.	
към 1 януари	10,152	-	10,152	-	-	-
Начислен през годината	-	-	-	10,152	-	10,152
Отписан през годината	(4,816)	-	(4,816)	-	-	-
към 31 декември	<u>5,336</u>	<u>-</u>	<u>5,336</u>	<u>10,152</u>	<u>-</u>	<u>10,152</u>

32. Задължения по инвестиционни договори

Задълженията по инвестиционни договори без допълнителни, негарантирани доходи са отчетени по справедлива стойност.

Задълженията по инвестиционни договори без допълнителни, негарантирани доходи към 31 декември 2010 г. са в размер на 4,651 хил. лв., към 31 декември 2009 г. са в размер на 5,129 хил. лв. Групата не презастрахова тези си задължения.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

33. Задължения към персонала при пенсиониране

Задълженията към персонала включват настоящата стойност на задължението на Групата за изплащане на обезщетения на наетия персонал при настъпване на пенсионна възраст. Съгласно разпоредбите на Кодекса на труда всеки служител има право на обезщетение в размер на две брутни заплати при пенсиониране, а ако има трудов стаж над 10 години в същото предприятие, обезщетението е в размер на шест брутни заплати към момента на пенсиониране.

Сумите, признати в консолидирания отчет за доходите, са както следва:

	<u>2010 г.</u>	<u>2009 г.</u>
	<u>хил. лв.</u>	<u>хил. лв.</u>
Разходи за текущ стаж	110	104
Разходи за минал стаж	-	564
Разходи за лихви по задължение за доходи на наети лица	43	42
Нетна актюерска печалба, призната през годината	(174)	(2)
	<u>21</u>	<u>708</u>

Промените в настоящата стойност на задължението за доходи на персонала при пенсиониране са както следва:

	<u>2010 г.</u>	<u>2009 г.</u>
	<u>хил. лв.</u>	<u>хил. лв.</u>
На 1 януари	708	-
Разходи за лихви	43	42
Разходи за текущ стаж	110	104
Разходи за минал стаж	-	564
Изплатени доходи на персонала	(69)	-
Актюерски (печалби)/загуби	(174)	(2)
На 31 декември	<u>618</u>	<u>708</u>

Основните актюерски предположения, използвани при определяне на задължението за изплащане на дефинирани доходи на персонала при пенсиониране, са както следва:

	<u>2010 г.</u>	<u>2009 г.</u>
	%	%
Бъдещи увеличения на заплатите:	5.0	5.0
Процент на отпадания (темп на текучество):	15.0	15.0
Норма на дисконтиране	6.5	6.5

Избраният дисконтиращ лихвен процент е определен на база на публикуваната информация от БНБ за доходността на предлаганите на финансовия пазар в България инструменти за дългосрочни инвестиции (държавни ценни книжа, облигации по ЗУНК и др.) в края на 2010 г., съответно на 2009 година.

Предположението за ръст на работните заплати се базира на предоставената информация от ръководството на Групата и е в размер на 5% годишен ръст спрямо предходния отчетен период с максимален период 10 години.

Използвана е таблица за смъртност, базирана на общата смъртност на населението в България: Б 1989-1999 с направени допълнителни модификации.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

34. Задължения към застрахователи, брокери и агенти

	2010 г. хил. лв.	2009 г. хил. лв.
Дължими комисионни към брокери	2,334	2,343
Дължими комисионни към агенти	1,473	1,595
Начислени комисионни по неполучени премии към агенти и брокери	10,258	12,083
Задължения към застраховани лица	148	138
Задължения към застрахователи и презастрахователи	513	393
Общо задължения към застрахователи и посредници	14,726	16,552

Оповестените по-горе балансови стойности се доближават до справедливата стойност към датата на отчета за финансовото състояние. Всички суми подлежат на изплащане в рамките на една година.

35. Търговски и други задължения

	2010 г. хил. лв.	2009 г. хил. лв.
Задължения за възнаграждения на персонала	1,453	1,560
Разходи за социални осигуровки и други данъци	156	216
Задължения към Гаранционен и Обезпечителен фонд	1,634	1,476
Търговски задължения	2,408	2,800
Начислени разходи	211	314
Други	-	69
	5,862	6,435

Оповестените по-горе балансови стойности се доближават до справедливата стойност към датата на отчета за финансовото състояние.

Всички суми подлежат на изплащане в рамките на една година.

36. Провизии

В 2008 г. Групата е направила провизия за възможно задължение по предявени претенции към нея. Към 31 декември 2009 г., претенциите са окончателно решени, въз основа на което Групата е реинтеграла надвишаващата изплатената сума, част.

Бележки	2010 г. хил. лв.	2009 г. хил. лв.
към 1 януари	-	5,337
Начислена провизия през периода	-	-
Използвана през периода	-	(2,838)
Реинтегрирана	-	(2,499)
към 31 декември	-	-

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

37. Собствен капитал и резерви

(а) Регистриран капитал

	<u>2010 г.</u> хил. лв.	<u>2009 г.</u> хил. лв.
Регистриран основен капитал		
Обикновени акции по 10 лева всяка	38,600	38,600

Регистрираният капитал се състои от 3,860,000 обикновени акции с право на глас с номинална стойност 10 лева на акция. Всички емитирани акция са изцяло платени.

Акционерното участие в основния капитал се разпределя както следва:

		<u>(%)</u>
Към 31.12.2010	Кей Би Си Иншурънс НВ, Белгия	89.55
	Акционери юридически лица	10.41
	Акционери физически лица	0.04
		<u>100.00</u>
Към 31.12.2009	Кей Би Си Иншурънс НВ, Белгия	89.55
	Акционери юридически лица	10.41
	Акционери физически лица	0.04
		<u>100.00</u>

Съгласно актуалния списък на акционерите, воден от Централния депозитар, следните от миноритарните акционери притежават повече от 5% от капитала на Дружеството-майка, както следва:

	<u>към 31 декември 2010</u>	<u>към 31 декември 2009</u>
Артио Интернешънъл Екуити Фънд	9.20%	9.20%

(б) Други капиталови резерви

Запасен фонд се образува за покриване на очаквани неблагоприятни отклонения в плащанията на застрахователните дружества в Групата по предлаганите от тях застраховки и здравни осигуровки. Осигурява изравняване на бъдещите колебания в развитието на задълженията. Запасният фонд е разпределен по застрахователните сегменти в групата както следва:

	<u>2010 г.</u> хил. лв.	<u>2009 г.</u> хил. лв.
По животозастраховане	2,391	2,391
По здравно осигуряване	22	22
По общо застраховане	309	309
	<u>2,722</u>	<u>2,722</u>

(в) Капиталови резерви

Капиталовите резерви са образувани от Групата по чл. 246 ал. 2 т.1 и по чл. 246 ал. 2 т.4 от Търговския закон.

През 2010 г. в резултат на ликвидацията на ДЗИ Инвест е освободен резерв в размер на 1,118 хил. лв. и е отнесен в неразпределена печалба.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

37. Собствен капитал и резерви (продължение)

(г) Преоценъчен резерв

Преоценъчният резерв включва следните елементи:

	Бележки	2010 г. хил. лв.	2009 г. хил. лв.
Преоценъчен резерв на МА		1,683	1,683
Преоценъчен резерв на финансови активи, на разположение за продажба		322	(3,408)
Преоценъчен резерв от хеджиране на паричен поток	18	76	(892)
		<u>2,081</u>	<u>(2,617)</u>

Преоценъчният резерв на МА представлява основно разликата до справедлива стойност на прехвърлени сгради през 2007 г. от сгради за дейността към инвестиционни имоти, в следствие на промяна в начина на ползване.

(д) Транзакции отразяващи се в капитал през годината

Другите изменения в собствения капитал през 2009 г. съдържат основно ефекта от придобивания от Групата на миноритарни дялове на дъщерни дружества. Разликата между платена сума за придобиване на миноритарните дялове и стойността на нетните активи, отнасящи се към придобития дял се отчитат в собствения капитал на Групата.

38. Правила за управление на риска

(а) Управленска рамка

Основната цел на рамката за управление, е да се защитят акционерите на Групата от събития, които са пречка за последователното постигане на целите по отношение на финансовите резултати, включително невъзможността да се използват възникнали възможности. Групата е разработила и въвела правила и процедури за управление и контрол на риска с цел да определи, управлява и контролира степента на финансов и застрахователен риск. Правилата и процедурите за управление и контрол на риска се приемат от Управителния съвет и се одобряват от Надзорния Съвет. Главната цел на рисковата политика е да наложи ясно определени параметри за операциите на Групата, така че да ограничи максимално потенциалното негативно влияние на рисковете върху финансовите резултати на Групата.

Групата е създавала дирекция за управление на риска с ясни правила на работа, одобрени от Управителния Съвет, неговите комитети и свързаните комитети на изпълнителното ръководство. Дирекция „Управление на стойността и риска“ е обособена като самостоятелно звено през Март 2008 г., на пряко подчинение на Изпълнителен Директор Финанси и Риск.

В обхвата на управляваните рискове от дирекцията попадат:

- Застрахователен риск
- Риска от управление на активите и пасивите, което включва компонентите на финансовия риск:
  - * Лихвен риск
  - * Кредитен риск
  - * Ликвиден риск
  - * Валутен риск
- Операционен Риск
- Непрекъснатост на Бизнеса

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

38. Правила за управление на риска (продължение)

(а) Управленска рамка (продължение)

Като член на Групата Кей Би Си, Групата е в процес на промяна на процедурите си по управление на риска в съответствие със стандартите и изискванията на Кей Би Си Група. Тези стандарти включват създаване и разработване на следните елементи:

- Създадени са вътрешни комитети за наблюдение на риска - Комитет по управление на активите и пасивите, който да наблюдава и управлява финансовия риск, Комитет по застрахователния риск и Комитет по оперативен риск. От Октомври 2010 съгласно новата стратегия на Кей Би Си по управление на риска тези комитети се реструктурират в един общ комитет - Комитет за контрол и управление на риска и капитала.
- Разработване на процедури и системи за идентифициране на рисковете, измерването им и отчитането на тяхното развитие.
- Разработване на система от лимити и процедури, които определят рисковия толеранс на Групата и ограничават рисковата му експозиция.

(б) Цели, политики и подход за управление на капитала

Групата е установила следните цели, политики и подход за управление на капитала за управление на рисковете, които се отразяват на капиталовата ѝ позиция:

- за поддържане на необходимото ниво на стабилност на Групата и следователно за осигуряване на определена степен на сигурност за застрахованите лица.
- за разпределяне на капитала ефективно и в подкрепа на развитието на бизнеса като се гарантира, че възвръщаемостта върху използвания капитал отговаря на изискванията на лицата, осигуряващи капитала и на акционерите.
- за запазване на финансова гъвкавост чрез поддържане на силна ликвидност и достъп до редица капиталови пазари.
- за хармонизиране на профила на активите и пасивите като се вземат под внимание вътрешноприсъщите за бизнеса рискове.
- за поддържане на финансова сила в подкрепа на разрастването на новия бизнес и за удовлетворяване на изискванията на застрахованите лица, регулаторите и акционерите.
- за поддържане на стабилен кредитен рейтинг и добри капиталови съотношения, за да се подкрепят целите на бизнеса на Групата и да се увеличи максимално възвръщаемостта на акционерите.

Групата и регулираните дружества в нея са отговаряли на всички тези изисквания през цялата финансова година.

При отчитането на финансовата стабилност, капиталът и платежоспособността се оценяват като се използват правилата на Групата Кей Би Си. Тези регулаторни капиталови прегледи се базират на изискваните нива на капитал и платежоспособност и редица предпазливи предположения по отношение на видовете поемани застрахователни продукти.

Политиката за управление на капитала на Групата по отношение на застрахователния ѝ бизнес е да поддържа достатъчно капитал за покриване на законовите изисквания, включително каквито и да било допълнителни суми, изисквани от регулатора.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

38. Правила за управление на риска (продължение)

(б) Цели, политики и подход за управление на капитала (продължение)

Подход към капиталовото управление

Групата се стреми да оптимизира структурата и източниците на капитал, за да гарантира, че непрекъснато увеличава максимално възвръщаемостта за акционерите и притежателите на полици.

Подходът на Групата към управлението на капитала включва управление на активите, пасивите и рисковете по координиран начин, като регулярно се оценява дефицита между нивото на отчетения и изисквания капитал (за всяко регулирано дружество) и се предприемат подходящи мерки за повлияване на капиталовата позиция на Групата в светлината на промените в икономическите условия и характеристиките на риска. Важен аспект от цялостния процес на управление на капитала на Групата е определянето на целеви норми на възвръщаемост, коригирани за отразяване на риска, които се хармонизират с целите за постигнати резултати и гарантират, че Групата остава фокусирана върху създаването на по-добра възвръщаемост за акционерите.

Основният източник на капитал, използван от Групата, са средства от собствениците на акционерния капитал. Когато е ефикасно да се направи това, в допълнение към по-традиционните източници на финансиране, Групата използва и такива капиталови източници като презастраховане и секюритизация.

Капиталовите изисквания се прогнозируют рутинно и периодично и се оценяват както спрямо прогнозния наличен капитал, така и спрямо очакваната вътрешна възвръщаемост, включително анализи на риска и чувствителността. Накрая процесът е предмет на одобрение от страна на Управителния съвет.

Групата е разработила рамка за Индивидуална оценка на капитала (ИОК) за идентифициране на рисковете и количествено определяне на техния ефект върху икономическия капитал. ИОК прави приблизителна оценка на това колко капитал е необходим за намаляване на риска от неплатежоспособност до малка степен на вероятност. ИОК се разглежда и при оценката на капиталовите изисквания.

През изминалата година Групата не е правила съществени промени в политиките и процесите за капиталовата си структура спрямо предходни години.

	Застраховане и осигуряване	Общо
	хил. лв.	хил. лв.
Общо акционерни средства според финансовите отчети	251,066	251,066
Налични капиталови средства към 31 декември 2010 г.	251,066	251,066
	Застраховане и осигуряване	Общо
	хил. лв.	хил. лв.
Общо акционерни средства според финансовите отчети	242,626	242,626
Налични капиталови средства към 31 декември 2009 г.	242,626	242,626

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

38. Правила за управление на риска (продължение)

(в) Регулаторна рамка

Регулаторните органи се интересуват основно от това да защитят правата на застрахованите лица и ги наблюдават строго, за да гарантират, че Групата управлява бизнеса по удовлетворителен начин в полза на застрахованите лица. В същото време регулаторните органи се интересуват и от това да гарантират, че Групата поддържа подходяща платежоспособна позиция, за да посрещне непредвидени задължения, възникващи в резултат на икономически сътресения или природни бедствия.

Бизнес олерациите на Групата са предмет и на регулаторни изисквания в юрисдикцията, в които тя функционира. Тези нормативни изисквания не само предвиждат одобрение и наблюдение на дейността но налагат и определени рестриктивни разпоредби (например минимален гаранционен капитал) за свеждане до минимум на риска от неизпълнение и неплатежоспособност от страна на застрахователните компании за посрещане на непредвидени задължения при тяхното възникване.

(г) Рамка за управление на активите и пасивите (УАП)

Финансови рискове възникват от откритите позиции по лихвени, валутни и капиталови продукти, които са изложени на общи и специфични движения на пазара. Групата управлява своите активи и пасиви в обхвата на рамката за УАП, която е разработена за постигане на дългосрочна възвръщаемост върху инвестициите, която надвишава нейните задължения по застрахователните и инвестиционните договори. Основната техника на УАП на Групата е да се съпоставят активите с пасивите, възникващи по застрахователни и инвестиционни договори чрез препратка към типа на доходите и претенциите, дължими на застрахованите лица. За всяка ясно разграничена категория пасиви се поддържа отделен портфейл активи.

УАП на Групата е интегрирана с управлението на финансовите рискове, свързани с другите финансови активи и пасиви на Групата, които не са пряко свързани със застрахователни и инвестиционни задължения и е неразделна част от политиката за управление на застрахователния риск, за гарантиране във всеки период на достатъчност на паричните потоци, които са на разположение за посрещане на задълженията по застрахователни и инвестиционни договори.

39. Застрахователен и финансов риск

(а) Застрахователен риск по животозастрахователни договори

Основният риск, пред който е изправена Групата е реалните плащания на претенции и застрахователни суми, свързани с условията на сключените договори да се различават от очакваните предположения. Целта на Групата е да гарантира, че заделените застрахователни резерви са достатъчни за покриване на поетите задължения. Поетите застрахователни рискове са обект на оценка, на база действащата подписваческа политика на Групата.

Групата има сключени договори за презастраховане с цел предпазване от евентуални събития, които могат да се отразят неблагоприятно на финансовата ѝ устойчивост. Самозадържането на застрахователя е до определен размер, сумите над който автоматично се презастраховат. На презастрахователя се цедират сумите над самозадържането на база сключените презастрахователни договори, какъвто е случаят със застраховките "Живот" и "Злополука" на Групата.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

39. Застрахователен и финансов риск (продължение)

(а) Застрахователен риск по животозастрахователни договори (продължение)

Животозастрахователни договори

Животозастраховането се отнася до застрахователно покритие за смърт или преживяване на застрахованото лице. Дългосрочните полици обикновено се сключват за срок над 5 години и имат клауза за откупна стойност. Застрахователят няма възможност да променя лремиите по полицата и трябва да предоставя покритие на риска при условие, че застрахованото лице внася премиите. Освен това животозастраховането включва и краткосрочни ежегодно подновяващи се рискови застраховки "Живот", здравни застраховки и застраховки "Злополука".

Класификация на договорите

Животозастрахователната дейност на Групата е свързана със сключване на застрахователни договори, при които Групата поема значителен застрахователен риск чрез компенсация на застрахованото лице или на друго ползващо лице (бенефициент), в случай на настъпване на специфично несигурно бъдещо събитие (застрахователно събитие), което влияе неблагоприятно на застрахованото лице. Тези договори се класифицират като животозастрахователни договори от Групата.

Финансовият риск е рискът, свързан с евентуална бъдеща промяна в един или няколко от изброените: лихва, цена на ценни книги, пазарни цени, валутни цени, ценови индекс, кредитен рейтинг, кредитен индекс или друга променлива, при условие че в случай на нефинансови променливи, променливата не е специфична за страните по договора.

Застрахователните договори могат също да прехвърлят част от финансовия риск. Застрахователен риск е всеки риск, който не е класифициран като финансов.

Животозастрахователните договори в портфейла на Групата могат да се разделят в следните групи:

- Рискови застраховки (без спестовен елемент) - рискови застраховки Живот, здравни застраховки и застраховки Злополука;
- Спестовни застраховки - застрахователни договори с гарантиран доход и в основната си част, клауза за допълнителен, негарантиран доход - смесени застраховки Живот, пенсионни застраховки, детски застраховки и застраховки, свързани с инвестиционен фонд (с допълнителни, негарантирани доходи).

Договори, при които прехвърлянето на застрахователен риск към Групата от застрахованото лице не е съществен, се класифицират като инвестиционни договори. От 2007 г. Групата предлага договори, които се класифицират като инвестиционни със застрахователен компонент.

Рискови застраховки

Рисковите застраховки са краткосрочни договори, обикновено със срок от една година, и с право на ежегодно подновяване. Такъв вид договори се сключват по следните видове застраховки: рискови застраховки Живот, здравни застраховки и застраховки Злополука, които осигуряват изплащане на застрахователната сума при смърт (смърт от злополука) или на обезщетения, свързани с нарушаване на телесната цялост. Този тип застрахователни договори не предлагат плащания при доживяване или гарантирани откупни стойности. За тази част от отчетените премии, която се отнася за периода на договорено покритие на риска след датата на отчета за финансово състояние, се формира пренос-премиен резерв отчетен в отчета за финансовото състояние на Групата.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

39. Застрахователен и финансов риск (продължение)

(а) Застрахователен риск по животозастрахователни договори (продължение)

Класификация на договорите (продължение)

Спестовни застрахователни договори с гарантиран доход и клауза за допълнителен, негарантиран доход

Тези договори комбинират плащания при смърт със спестовен елемент. Обикновено те се сключват с клауза за допълнителен, негарантиран доход и дават договорно право на притежателя на полицата да получи като допълнение към гарантираните доходи и допълнителни доходи, които е вероятно да бъдат съществена част от общите доходи по договора. Сумата и времето на възникване на допълнителните доходи са по решение на Групата и могат да се базират на: резултатът на специфична група от договори или специфичен тип договори; реализирани и/или нереализирани инвестиционни приходи на специфична група от активи, държани от Групата.

Клаузата за допълнителен, но негарантиран доход (участие в печалбата) се съдържа в застрахователните договори със спестовен елемент - смесени застраховки Живот, пенсионни застраховки, детски застраховки, както и универсалната застраховка Живот, които са традиционни продукти с гарантирани минимални плащания при доживяване на договорен период. В повечето случаи договорите се поддържат с периодични премии. За тях Групата формира и поддържа математически резерв.

Смесената застраховка Живот е основната полица в портфейла на Групата, която предлага изплащане на фиксирана в договора застрахователна сума в случай на смърт или при доживяване на договорения в полицата срок.

В периода от 1999 г. до 2010 г., Групата е формирала портфейл от застрахователни договори със спестовен елемент (смесени застраховки Живот) и право на участие в печалбата от целеви инвестиции, свързани с вътрешни инвестиционни фондове на Групата.

Пенсионните застраховки са отложени или незабавни анюитети, гарантиращи изплащане на пенсии (ренти) за определен период или пожизнено.

Детските застраховки са договори с фиксиран падеж, при които ползващото дете получава гарантирано на падеж (при навършени 18 или повече години) застрахователната сума, посочена в договора, независимо дали застрахования е доживял или не края на срока.

Универсалната застраховка е продукт, комбиниращ натрупване на спестовен фонд с минимална гарантирана доходност, с допълнително плащане на договорена застрахователна сума при смърт.

От края на 2008 г. Групата предлага и застраховка с натрупване на спестовен фонд, при която е включена клауза за допълнителен, гарантиран доход за фиксиран период. Групата не отделя гарантирания елемент от правото за допълнителен, негарантиран доход и признава задължение за бъдещо разпределение на доходи върху целия договор. Това задължение е представено като част от математическия резерв в отчета за финансовото състояние на Групата.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

39. Застрахователен и финансов риск (продължение)

(а) Застрахователен риск по животозастрахователни договори (продължение)

Класификация на договорите (продължение)

Инвестиционни договори

Предлаганите инвестиционни договори са със застрахователен компонент, свързани с инвестиционен фонд, управляван от Кей Би Си Асет Мениджмънт с или без гарантиране на капитала.

При инвестиционните договори инвестиционният риск се поема от застрахованото лице. Като премиен приход в отчета за доходите на Групата се отчита само застрахователната премия, т.е. частта от премията, свързана с поетия застрахователен риск. Сумите, събрани по инвестиционните договори, които отразяват предимно финансов риск се отразяват в отчета за финансовото състояние на Групата, представени като финансови активи, държани за търгуване. Сумите събрани по тях се кредитират в отчета за финансовото състояние на Групата директно като увеличение на задълженията по инвестиционни договори.

Задълженията по инвестиционни договори се представят по справедлива стойност. Разходите по операциите и първоначалните такси, свързани с тези финансови задължения, се признават като разход в момента на възникване. Последващата оценка на задълженията включва начисляване на лихви (при застрахователни договори с участия в печалбата от инвестиции) и преоценката на дялове на инвестиционния фонд (при инвестиционни договори със застрахователен компонент).

Основните рискове, на които е изложена Групата са следните:

Смъртност – риск от загуби, дължащи се на факта, че смъртността на застрахованите е по-висока от очакваната.

При изчисляването на застрахователните премии и математическия резерв, Групата използва таблици за смъртност на общо население на България и застрахователна таблица за смъртност. Застрахователната таблица за смъртност е базирана на смъртността на общото население на България, с допълнителни корекции, отразяващи поведението на застрахователната съвкупност, съставена от застрахованите лица в Групата. На годишна база, Групата прави анализ на смъртността на застрахованите лица по индивидуалните договори и съпоставя получените резултати с използваните таблици за смъртност. Допълнително се прави и анализ на смъртността на застрахованите лица по групови застрахователни договори.

Наблюдава се известна несигурност по отношение на влиянието на епидемиите и промените в стила на живот като тютюнопушене, хранителни навици и навиците за физическа дейност, които могат да доведат до влошаване на показателите за смъртност в бъдеще.

Загуба на работоспособност (инвалидност) – риск от загуби, дължащи се на факта, че инвалидността при застрахованите е по-висока от очакваната.

Като задължително или избираемо покритие към животозастрахователните договори на Групата, се предлага трайно загубена или намалена работоспособност от злополука, или трайно загубена или намалена работоспособност от злополука и заболяване. Рисковите премии по този вид застрахователни договори се определят на базата на миналия опит на Групата. На годишна база се прави анализ на настъпилите събития, свързани с този риск за застрахованите лица по индивидуални договори и се съпоставят получените резултати с използваните рискови премии. Допълнително се прави и анализ на загубата на работоспособността на застрахованите лица по групови договори.

Заболеваемост - риск от загуби, дължащи се на факта, че заболеваемостта на застрахованите е по-висока от очакваната.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

39. Застрахователен и финансов риск (продължение)

(а) Застрахователен риск по животозастрахователни договори (продължение)

Групата сключва договори за групова здравна застраховка, осигуряваща плащания при настъпване на неблагоприятни събития, свързани със здравето на застрахованите. Рисковите премии по този вид застрахователни договори се определят на базата на миналия опит. На годишна база, Групата прави анализ на коефициента на щетимост и плащанията по тези застрахователни договори и съпоставя получените резултати с използваните рискови премии.

Откупи и отпадания

Процентът на откупите и отпаданията е фактор, който влияе върху портфейла на Групата. Ежегодно се извършва анализ на броя на откупите и отпаданията, както и на изплатените суми. Анализът се извършва отделно за всеки портфейл от договори.

Разходи - риск от загуби, дължащи се на факта, че действителните разходи на Групата, свързани с обслужване на портфейла на застрахованите лица са по-високи от очакваните.

При определяне на застрахователните премии, Групата отчита очакваните административни разходи за бъдещи периоди. На годишна база се съпоставят очакваните и действителните административни разходите на Групата. През последните 10 години, вследствие на хиперинфлацията през 1996-1997 година в България и обезценяването на застрахователния портфейл по животозастраховане на ДЗИ се наблюдава значително превишение на действителните разходи спрямо очакваните разходи, калкулирани в застрахователните премии.

Подписваческата стратегия на Групата е разработена така, че да гарантира, че рисковете, които се приемат за застраховане са оценени надеждно по отношение на вида риск и нивото на застрахователна сума или обезщетение.

Подписваческите правила осигуряват подходящите критерии за подбор и оценка на рисковете. Това се постига чрез използването на здравни декларации, медицински прегледи и изследвания, които да гарантират, на база на текущото здравословно състояние и семейната медицинска история, направените предположения при ценообразуването. Групата има право да утежни или откаже определени рискове.

При рисковите застраховки Живот и Злополука рискът се диверсифицира в зависимост от професията (рисковия клас), в който попада застрахованото лице или лица в групата (при груповите договори).

В допълнение, Групата презастрахова определени рискове с цел предпазване от събития, които могат да окажат неблагоприятно влияние върху финансовата ѝ устойчивост.

От друга страна Групата прилага политика на активно управление и контрол върху предявените претенции, която да намали или изключи възможността от неблагоприятно развитие на риска.

При застрахователните договори с клауза за допълнителен, негарантиран доход част от застрахователния риск се споделя със застрахованите лица.

При инвестиционните договори, Групата прави периодични начисления на рискови премии за смърт като има право да променя тези начисления в зависимост от развитието на риска.

Застрахователният риск, описан по-горе, се влияе от правото на застрахованото лице да не плаща бъдещите премии или да прекрати преждевременно застрахователния договор.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

39. Застрахователен и финансов риск (продължение)

(а) Застрахователен риск по животозастрахователни договори (продължение)

Таблиците по-долу показват концентрацията на задължения по животозастрахователните договори:

31 декември 2010 г.

	Спестовни застраховки	Рискови застраховки	Общо Живото- застраховане
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Брутно			
Задължения по застрахователни договори с допълнителни негарантитани доходи	86,626	-	86,626
Задължения по застрахователни договори без допълнителни негарантитани доходи	49	5,122	5,171
Общо брутни задължения по животозастрахователни договори	86,675	5,122	91,797
Презастраховане			
Задължения по застрахователни договори с допълнителни негарантитани доходи	(385)	-	(385)
Задължения по застрахователни договори без допълнителни негарантитани доходи	-	(42)	(42)
Общо задължения по животозастрахователни договори	(385)	(42)	(427)
Нетно	86,290	5,080	91,370

31 декември 2009 г.

	Спестовни застраховки	Рискови застраховки	Общо Живото- застраховане
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Брутно			
Задължения по застрахователни договори с допълнителни негарантитани доходи	86,118	-	86,118
Задължения по застрахователни договори без допълнителни негарантитани доходи	372	4,767	5,139
Общо брутни задължения по животозастрахователни договори	86,490	4,767	91,257
Презастраховане			
Задължения по застрахователни договори с допълнителни негарантитани доходи	(386)	-	(386)
Задължения по застрахователни договори без допълнителни негарантитани доходи	-	(46)	(46)
Общо задължения по животозастрахователни договори	(386)	(46)	(432)
Нетно	86,104	4,721	90,825

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

39. Застрахователен и финансов риск (продължение)

(а) Застрахователен риск по животозастрахователни договори (продължение)

Методи и предположения за изчисление на математическия резерв

Математическият резерв при класическите спестовни продукти се изчислява чрез използване на нето-премиен проспективен метод.

Математическият резерв е разликата между настоящата стойност на очакваните бъдещи застрахователни плащания и настоящата стойност на очакваните бъдещи нето премии без използване на цилмерова поправка (квота). За продукти като Универсална застраховка Живот и застраховка Капитал, при които се натрупва спестовен фонд, математическият резерв е равен на натрупания спестовен фонд към датата на изчисление.

Към brutния математически резерв, включително капитализираната стойност на пенсиите, са включени допълнително разпределената доходност по полиците и допълнителна сума за административни разходи. Математическият резерв и капитализираната стойност на пенсиите, се изчисляват по проспективен метод от информационната система на Групата, по методика, определена от отговорния актюер. Изчислението се основава на същите технически основи, с които са изчислени нето премиите, включително технически лихвен процент и таблицата за смъртност. Изчислението на математическия резерв и капитализираната стойност на пенсиите съответства на базата, на която се отчита премийния приход в годишния отчет на Групата. Математическият резерв е изчислен като сума на математическите резерви на всяка полица, изчислени индивидуално от автоматизираната система за всяка действаща застраховка.

Основни предположения

Математическият резерв по застраховки "Живот", детски застраховки и застраховки, с право на участие в печалбата от целеви инвестиции, свързани с вътрешни инвестиционни фондове на Групата е изчислен при същите актюерски предположения, които са били използвани за изчисляване на нето премиите (включително технически лихвен процент и таблицата за смъртност) и са включени в одобрения застрахователно-техническият план:

- техническа лихва - 4% или 3% (за продукти в сила след Октомври 2006 г.);
- национални таблици за смъртност Б-1952/1968 (застрахователна), Б-1989/1991 (общо население), Б-1989/1999 (модифицирана застрахователна), Б-1989/2003 (общо население)

Поради възможните отклонения между застрахователно-техническите планове и действителните резултати, математическият резерв и капитализираната стойност на пенсиите са увеличени с допълнителен резерв за неблагоприятно отклонение от актюерските предположения.

Таблицы за смъртност

Използваните таблици за смъртност са базирани на смъртността на общото население в България, като в някои случаи, по лреценка на актюерите се отчита и смъртността на застрахователната съвкупност (опита на Групата).

Норма на дисконтиране

Базира се на техническата лихва, използвана при калкулациите на премиите, която е съобразена с практиката на пазара, нормативните изисквания и дългосрочната инвестиционна стратегия на Групата.

Административни разходи

Предположенията за разходи отразяват прогнозни разходи, изчислени при разумни предположения, които са свързани с поддържането и обслужването на действащите полици. Предположенията се основават на текущите нива на разходи, коригирани с процент на очаквана инфлация.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

39. Застрахователен и финансов риск (продължение)

(а) Застрахователен риск по животозастрахователни договори (продължение)

Основни предположения (продължение)

Норми на откупуване

Откупените застраховки са свързани с упражняване на клаузата за доброволно прекратяване на полиците от страна на застрахованите лица. Групата регулярно извършва наблюдение и анализи на прекратените полици. Нормите на откупуване не се взимат под внимание при изчисление на задълженията (математическия резерв).

Чувствителност

Анализът на чувствителността на резервите се базира на направени симулации като последователно са променени основните фактори и предположения.

Основните фактори, които влияят на размера на математическия резерв са възвръщаемост на инвестицията, смъртност, разходи, откупи и норма на дисконтиране. Групата е направила симулация за изчисление на ефекта от промяна в тези фактори.

В таблиците по-долу са описани влиянията на различните фактори и предположения върху размера на математическия резерв по застрахователни договори с допълнителни, негарантирани доходи.

Договори по животозастраховане 31 декември 2010 г.

	Промяна в предположенията	Ефект върху брутните задължения	Ефект върху нетните задължения
		хил. лв.	хил. лв.
Смъртност	+ 10%	86	86
Възвръщаемост на инвестицията	+ 1%	1,516	1,516
Разходи	+ 10%	1,783	1,783
Норма на откупуване	+ 10%	(117)	(117)
Норма на дисконтиране	+ 1%	(3,616)	(3,616)

31 декември 2009 г.

	Промяна в предположенията	Ефект върху брутните задължения	Ефект върху нетните задължения
		хил. лв.	хил. лв.
Смъртност	+ 10%	57	57
Възвръщаемост на инвестицията	+ 1%	1,828	1,828
Разходи	+ 10%	1,996	1,996
Норма на откупуване	+ 10%	(6)	(6)
Норма на дисконтиране	+ 1%	(3,787)	(3,787)

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

39. Застрахователен и финансов риск (продължение)

(б) Застрахователен риск по общозастрахователни договори

Основният риск, пред който е изправена Групата по общозастрахователните договори, е рискът, че реалните претенции могат да се различават от очакванията. Това се повлиява от честотата на претенциите и тежестта на претенциите. Целта на Групата е да гарантира, че за покриването на тези задължения са на разположение достатъчни резерви.

Посочената по-горе експозиция към риск, се смекчава чрез диверсифициране на голям портфейл застрахователни договори, прилагане на ограничения в подписваческите си процедури, подходящи методи за оценка на необходимите премии и за оценка на бъдещите задължения, както и мониторинг на извършените разходи за основна дейност.

Групата сключва договори за презастраховане като част от програмата за намаляване на рисковете. Прехвърляне към презастрахователи се прави на непропорционална база. Непропорционалното презастраховане е основно ексцесно презастраховане, предвидено да смекчи нетната експозиция на Групата към загуби от катастрофични бедствия. Лимитите на задържане за ексцесното презастраховане варират по продуктови линии и територии на възникване на събитието.

Въпреки че Групата има презастрахователни договорености, тя не се освобождава от преките задължения към застрахованите лица и следователно съществува кредитна експозиция по отношение на прехвърлените рискове по застраховки до степента, в която който и да било презастраховател не е в състояние да посрещне задълженията, поети по тези презастрахователни договорености.

Групата сключва основно следните договори за общо застраховане: автомобилно застраховане, застраховане на домашно имущество, застраховка на обща гражданска отговорност и други. Рисковете по полици за общо застраховане обикновено покриват период от дванадесет месеца.

За договорите за общо застраховане повечето значителни рискове възникват в резултат на пътно-транспортни произшествия, природни бедствия и законодателни практики. За претенциите предявени по съдебен ред, които отнемат няколко години за уреждане, съществува и инфлационен риск. Този риск се намалява като се вземат под внимание очакваните нива на инфлация, когато се определят приблизително задълженията по застрахователни договори.

Групата също така е ограничила експозицията си чрез налагане на максимални суми на претенция за определени договори, както и използването на презастрахователни договорености, за да се ограничи експозицията по отношение на катастрофични събития (например, урагани, земетресения и щети от наводнения). Целта на тези подписвачески и презастрахователни стратегии е да се ограничи експозицията на природни бедствия, въз основа на възможността на Групата за поемане на риск, като това се решава от ръководството. Общата цел понастоящем е да се ограничи въздействието от едно катастрофично събитие.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

39. Застрахователен и финансов риск (продължение)

(б) Застрахователен риск по общозастрахователни договори (продължение)

Оценката на експозицията към природни бедствия е базирана на структурата на портфейла на компанията. В края на всяка година се одобрява един от моделите на брокерите като най-добра оценка за катастрофичния риск. Минималния презастрахователен лимит трябва да покрива възможната загуба от 1 събитие на 100 години. Винаги съществува риск, обаче, предположенията и техниките, използвани в тези модели, да са ненадеждни или претенциите, възникващи от дадено немоделирано събитие да бъдат по-големи от възникващите от дадено моделирано събитие.

Таблицата по-долу представя концентрацията на задълженията по договори за общо застраховане по видове бизнес:

	31 Декември 2010			31 Декември 2009		
	Брутни задължения	Презастраховане на задълженията	Нетни задължения	Брутни задължения	Презастраховане на задълженията	Нетни задължения
	хил.лв	хил.лв	хил.лв	хил.лв	хил.лв	хил.лв
Автомобилно застраховане	190,315	(10,685)	179,630	204,409	(6,582)	197,827
Пожар и други опасности и Щети на имуществото	18,587	(1,326)	17,261	12,990	(569)	12,421
Морско, Авиационно и Транспортно застраховане	4,065	(743)	3,322	12,094	(8,461)	3,633
Здравни застраховки; Помощ при пътуване	1,035	(169)	866	1,271	(289)	982
Общо Гражданска отговорност	3,964	(282)	3,682	2,995	(237)	2,758
Финансови рискове	5,010	-	5,010	5,034	(13)	5,021
Общо	222,976	(13,205)	209,771	238,793	(16,151)	222,642

Основни предположения

Основното предположение, залегнало в оценки на задължението, е че развитието на бъдещите претенции към Групата ще следва модел, сходен с опита от развитието на миналите претенции. Това включва предположения по отношение на размера на всяка щета, фактори за инфлиране на претенциите и честота на претенции за всяка година на инциденти. Допълнителни качествени преценки се правят за оценка на степента, в която миналите тенденции може да не са приложими в бъдеще, например комбинация от сегментни портфейли, условия по полици и процедури за обработка на претенции. Преценка се използва и за оценка на степента, в която външни фактори, като например съдебни решения и държавно законодателство, оказват влияние върху приблизителните оценки.

Таблица за развитие на претенциите

Представените по-долу таблици показват оценка на поетите кумулативните обявени претенции към всяка дата на отчета за финансовото състояние заедно с кумулативните плащания до момента. Кумулативните оценки за претенциите не включват дължимите лихви по съдебните претенции и преките и непреки разходите за уреждането им. Оценката на претенциите не отразява размера на възникналите, но непредявени към датата на отчета за финансовото състояние претенции. Кумулативните плащания не са намалени с приходите от възстановеното имущество, както и с преките разходи във връзка с тези претенции.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

39. Застрахователен и финансов риск (продължение)

(б) Застрахователен риск по общозастрахователни договори (продължение)

Таблица за развитие на претенциите - в хиляди лева

Застрахователна година	Преди 2002 г.	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	общо
В края на застрахователната година											
В края на застрахователната година	74,897	30,545	20,781	30,863	51,358	59,466	66,245	82,320	94,796	85,637	
1 година по-късно	102,918	33,582	24,843	39,538	65,457	73,850	86,589	102,745	115,017		
2 години по-късно	107,883	30,296	25,784	42,002	71,236	83,308	91,895	108,017			
3 години по-късно	108,042	30,781	25,490	43,099	73,987	84,893	94,696				
4 години по-късно	108,879	31,115	25,829	44,611	76,065	86,618					
5 години по-късно	109,704	31,612	26,074	47,051	77,121						
6 години по-късно	110,384	31,966	26,075	48,879							
7 години по-късно	110,416	32,007	26,303								
8 години по-късно	110,713	32,028									
9 години по-късно	110,599										
Настояща преценка на възникналите претенции, с натрупване											
Настояща преценка на възникналите претенции, с натрупване	110,599	32,028	26,303	48,879	77,121	86,618	94,696	108,017	115,017	85,637	784,915
В края на застрахователната година											
В края на застрахователната година	(66,292)	(17,652)	(14,631)	(20,011)	(32,553)	(41,419)	(43,001)	(55,785)	(66,333)	(60,804)	
1 година по-късно	(96,403)	(26,044)	(21,024)	(31,703)	(50,636)	(63,035)	(71,600)	(87,974)	(98,441)		
2 години по-късно	(100,415)	(28,186)	(22,426)	(36,737)	(58,783)	(71,131)	(79,881)	(95,042)			
3 години по-късно	(103,507)	(29,206)	(23,145)	(38,296)	(62,869)	(76,380)	(87,416)				
4 години по-късно	(105,638)	(29,942)	(23,820)	(40,122)	(67,259)	(80,665)					
5 години по-късно	(107,167)	(31,026)	(24,236)	(42,179)	(74,722)						
6 години по-късно	(107,796)	(31,259)	(24,369)	(47,527)							
7 години по-късно	(108,573)	(31,586)	(24,837)								
8 години по-късно	(109,619)	(31,697)									
9 години по-късно	(110,160)										
Плащания към 31 дек 2010 г.											
Плащания към 31 дек 2010 г.	(110,160)	(31,697)	(24,837)	(47,527)	(74,722)	(80,665)	(87,416)	(95,042)	(98,441)	(60,804)	(711,311)
Брутни задължения по договори за общо застраховане към 31 дек 2010 г.											
Брутни задължения по договори за общо застраховане към 31 дек 2010 г.	439	331	1,466	1,352	2,399	5,953	7,280	12,975	16,576	24,833	73,604
Настояща преценка за излишъка по предявени, но неуредени щети											
Настояща преценка за излишъка по предявени, но неуредени щети	25,647	17,565	14,038	7,705	6,232	(2,034)	(5,022)	(10,047)	(15,631)	(23,979)	14,474
Настояща преценка за IBNR											
Настояща преценка за IBNR	33,694	17,502	7,930	5,760	3,445	1,553	68	19	108	7	70,086
Общо брутни задължения по договори за общо застраховане към 31 дек 2010 г.											
Общо брутни задължения по договори за общо застраховане към 31 дек 2010 г.	59,780	35,398	23,434	14,817	12,076	5,472	2,326	2,947	1,053	861	158,164

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

39. Застрахователен и финансов риск (продължение)

(в) Финансови рискове

(1) Кредитен риск

Кредитният риск е рискът, че една страна по финансовия инструмент ще породи финансова загуба за другата страна по него като не успее да изпълни дадено задължение.

За смекчаване на експозицията на Групата към кредитен риск са въведени следните политики и процедури:

- ▶ Политика на Групата за кредитен риск, която излага оценката и определянето на това какво представлява кредитен риск за Групата. Спазването на политиката се наблюдава и нарушенията се докладват пред комитета по риск на Групата. Политиката се подлага регулярно на преглед за определяне на нейната уместност и за отразяване на промени в рисковата среда.
- ▶ Групата заделя провизии за загуби от обезценка към датата на отчета за финансовото състояние.
- ▶ Концентрацията на кредитен риск се разпределя между портфейл от инвестиции от финансови активи за търгуване, финансови активи на разположение за продажба, търговските и банковите вземания и в по-малка степен краткосрочни и други инвестиции на Групата.
- ▶ Ограничения върху експозициите на контрагентите на ДЗИ се определят в съответствие с кредитните политики на Групата Кей Би Си.
- ▶ Нетни лимити на експозиция се определят за всеки контрагент или група контрагенти географски и индустриален сегмент (т.е., лимити се определят за инвестициите и паричните депозити, експозициите към валутна търговия и минималните кредитни рейтинги за инвестициите, които могат да бъдат притежавани).
- ▶ Презастрахователни договори се сключват с контрагенти, които имат добър кредитен рейтинг, а концентрацията на риска се избягва като се спазват насоките за полиците по отношение на лимитите на контрагентите, които се определят всяка година на ниво Група Кей Би Си.
- ▶ Поради настоящата финансова ситуация броят на контрагентите и матуритета на инвестициите силно е ограничен.
- ▶ Кредитният риск, свързан с клиентските салда, възниква от неплащането на премиите или вноските, по време на гратисния период, посочен в общите условия на полицата и съществува до неговото изтичане, след което полицата или се плаща или се прекратява. Комисионната, платена на посредниците, се нетира срещу сумите на вземанията от тях, за намаляване на риска от съмнителни вземания.
- ▶ Групата издава полици, обвързани с инвестиционни дялове, за редица от операциите си. В бизнеса, обвързан с инвестиционни дялове във фондове, застрахованото лице носи инвестиционния риск по активите, държани от фондовете, обвързани с инвестиционни дялове, тъй като доходите по полицата са пряко обвързани със стойността на активите във фонда. Следователно, Групата няма съществен кредитен риск по финансови активи, обвързани с инвестиционни дялове.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

39. Застрахователен и финансов риск (продължение)

(в) Финансови рискове (продължение)

(1) Кредитен риск (продължение)

Експозиция към кредитен риск

Таблицата по-долу показва максималната експозиция към кредитен риск за компонентите от отчета за финансовото състояние. Активите, свързани с инвестиционни договори са включени в представена по-долу таблица в отделна колона, тъй като кредитния риск при този тип активи се носи от застрахованото лице.

31 декември 2010 г.	Застраховки, свързани с инвестицио- нен фонд		Общо хил. лв.
	Други хил. лв.	хил. лв.	
Финансови инструменти			
Депозити във финансови институции	250,350	-	250,350
Търговски и други вземания	3,189	-	3,189
<i>Финансови активи, на разположение за продажба:</i>			
Акции	241	-	241
Облигации	211,949	-	211,949
Деривативни финансови инструменти	55	-	55
<i>Финансови активи, държани за търгуване:</i>			
Дялове в инвестиционни фондове	334	4,609	4,943
Активи по презастрахователни операции	13,632	-	13,632
Вземания по застрахователни операции	56,167	-	56,167
Парични средства в банки	11,402	-	11,402
Обща експозиция към кредитен риск	547,319	4,609	551,928

31 декември 2009 г.	Застраховки, свързани с инвестицио- нен фонд		Общо хил. лв.
	Други хил. лв.	хил. лв.	
Финансови инструменти			
Депозити във финансови институции	270,697	-	270,697
Търговски и други вземания	2,737	-	2,737
<i>Финансови активи, на разположение за продажба:</i>			
Акции	265	-	265
Облигации	196,260	-	196,260
<i>Финансови активи, държани за търгуване:</i>			
Дялове в инвестиционни фондове	340	5,125	5,465
Активи по презастрахователни операции	16,583	-	16,583
Вземания по застрахователни операции	59,360	-	59,360
Парични средства в банки	9,850	-	9,850
Обща експозиция към кредитен риск	556,092	5,125	561,217

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

39. Застрахователен и финансов риск (продължение)

(в) Финансови рискове (продължение)

(1) Кредитен риск (продължение)

Кредитна експозиция според кредитния рейтинг

Таблицата по-долу представя информация относно експозицията на Групата на кредитен риск чрез класифициране на активите според кредитния рейтинг на контрагентите ѝ. Групата класифицира като инвестиционен клас финансови активи, при които, за контрагента е налице външен рейтинг. В неинвестиционен клас, задоволителен са посочени тези финансови активи, за които не е налице рейтинг от рейтингова агенция, но Групата няма индикации и не очаква влошаване кредитното качество на контрагента. Неинвестиционен клас, незадоволителен биха били финансови активи, за които Групата антиципира влошаване на кредитното качество на контрагента. Активите, свързани с инвестиционни договори са включени в представена по-долу таблица в отделна колона, тъй като кредитния риск при този тип активи се носи от застрахованото лице.

	Нито просрочени, нито обезценени					Общо
	Инвестиционен клас	Не-инвестиционен клас: задоволителен	Не-инвестиционен клас: незадоволителен	Застраховки, свързани с инвестиционен фонд	Обезценени	
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Финансови инструменти						
Депозити във финансови институции	250,350	–	–	–	–	250,350
Търговски и други вземания	295	2,894	–	–	–	3,189
<i>Финансови активи, на разположение за продажба:</i>						
Акции	–	241	–	–	–	241
Облигации	211,949	–	–	–	–	211,949
Деривативни финансови инструменти	55	–	–	–	–	55
<i>Финансови активи, държани за търгуване:</i>						
Дялове в инвестиционни фондове	334	–	–	4,609	–	4,943
Активи по презастрахователни операции	13,349	283	–	–	–	13,632
Вземания по застрахователни операции	–	55,316	–	–	851	56,167
Пари и парични еквиваленти в банки	11,402	–	–	–	–	11,402
Общо	487,734	58,734	–	4,609	851	551,928

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

39. Застрахователен и финансов риск (продължение)

(в) Финансови рискове (продължение)

(1) Кредитен риск (продължение)

31 декември 2009 г.	Нито просрочени, нито обезценени					Общо
	Инвестиционен клас	Не-инвестиционен клас: задоволителен	Не-инвестиционен клас: незадоволителен	Застраховки, свързани с инвестиционен фонд	Обезценени	
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Финансови инструменти						
Депозити във финансови институции	270,697	–	–	–	–	270,697
Търговски и други вземания	109	2,628	–	–	–	2,737
<i>Финансови активи, на разположение за продажба:</i>						
Акции	–	265	–	–	–	265
Облигации	196,260	–	–	–	–	196,260
<i>Финансови активи, държани за търгуване:</i>						
Дялове в инвестиционни фондове	340	–	–	5,125	–	5,465
Активи по презастрахователни операции	15,984	599	–	–	–	16,583
Вземания по застрахователни операции	–	58,445	–	–	915	59,360
Пари и парични еквиваленти в банки	9,850	–	–	–	–	9,850
Общо	493,240	61,937	–	5,125	915	561,217

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

39. Застрахователен и финансов риск (продължение)

(в) Финансови рискове (продължение)

(1) Кредитен риск (продължение)

Представената по-долу таблица, предоставя информация относно експозицията към кредитен риск на Групата към 31 декември 2010 г. като класифицира активите съгласно кредитния рейтинг на контрагентите на Кредитната агенция Standard&Poors. AAA е най-високият възможен рейтинг. Активи, които попадат извън обхвата на рейтинг AAA до BBB, се класифицират като такива със спекулативен рейтинг.

31 декември 2010 г.	Класификация по рейтинг						Застраховки, свързани с инвестиционен фонд	Общо
	AAA	AA	A	BBB	BB	Некласифицирани	хил.лв.	
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил.лв.	хил.лв.	хил.лв.	хил.лв.
Финансови инструменти								
Депозити във финансови институции	—	—	—	250,350	—	—	—	250,350
Търговски и други вземания	—	—	—	295	—	2,894	—	3,189
Финансови активи, на разположение за продажба:								
Акции	—	—	—	—	—	241	—	241
Облигации	25,918	—	91,756	94,275	—	—	—	211,949
Деривативни финансови инструменти	—	—	55	—	—	—	—	55
Финансови активи, държани за търгуване:								
Дялове в инвестиционни фондове	—	—	334	—	—	—	4,609	4,943
Активи по презастрахователни операции	—	5,844	6,452	1,053	24	259	—	13,632
Вземания по застрахователни операции	—	—	—	—	—	56,167	—	56,167
Пари и парични еквиваленти в банки	11,402	—	—	—	—	—	—	11,402
Общо	37,320	5,844	98,597	345,973	24	59,561	4,609	551,928

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

39. Застрахователен и финансов риск (продължение)

(в) Финансови рискове (продължение)

(1) Кредитен риск (продължение)

Към 31 декември 2010г., 51.1% от депозитите във финансови институции на Групата са към един контрагент (свързано лице) (2009 г.: 70.6%).

31 декември 2009 г.						Застраховки, свързани с инвестиционен фонд		Общо
	AAA	AA	A	BBB	BB	Некласифицирани	хил.лв.	
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил.лв.	хил.лв.	хил.лв.	хил.лв.
Финансови инструменти								
Депозити във финансови институции	—	—	—	270,697	—	—	—	270,697
Търговски и други вземания	—	—	—	109	—	2,628	—	2,737
Финансови активи, на разположение за продажба:								
Акции	—	—	—	—	—	265	—	265
Облигации	24,407	10,863	78,572	82,418	—	—	—	196,260
Финансови активи, държани за търгуване:								
Дялове в инвестиционни фондове	—	—	340	—	—	—	5,125	5,465
Активи по презастрахователни операции	—	2,440	11,512	2,032	55	544	—	16,583
Вземания по застрахователни операции	—	—	—	—	—	59,360	—	59,360
Пари и парични еквиваленти в банки	—	—	—	9,850	—	—	—	9,850
Общо	24,407	13,303	90,424	365,106	55	62,797	5,125	561,217

39. Застрахователен и финансов риск (продължение)

(в) Финансови рискове (продължение)

(2) Ликвиден риск

Ликвидният риск е рискът, че Групата може да е изправена пред затруднения при посрещането на задълженията, свързани с финансовите инструменти. По отношение на катастрофичните събития също е налице ликвиден риск, свързан с времевите разлики между brutните парични плащания и очакваните възстановявания от презастраховане.

Въведени са следните политики и процедури за ограничаване на експозицията на Групата към ликвиден риск:

- ▶ Групата ежедневно изплаща обезщетения и задължения, които възникват при обичайната дейност. Групата ежедневно следи и контролира своите потребности от ликвидни средства чрез управление на входящите и изходящите парични потоци.

- ▶ Създанени са набор от правила за разпределение на активите, структури на лимити на портфейлите и профили на падеж на активите, за да се гарантира, че е на разположение достатъчно финансиране за посрещане на задълженията по застрахователни и инвестиционни договори.

- ▶ Поддържа се достатъчно ниво на парични средства и парични еквиваленти в наличност, за да се финансира дейността и да се смекчат колебанията в паричните потоци.

Структура на падежите

Таблицата по-долу обобщава структурата на падежите на недеривативните финансови активи и финансови пасиви на Групата въз основа на оставащите недисконтирани договорни задължения, включително вземанията и задълженията по лихви. Финансовите пасиви за представени на база на дисконтираните парични потоци към 31 декември 2010 г. и 31 декември 2009 г. Деривативни пасиви не са включени в структурата на падежите, тъй като Групата управлява ликвидния риск за портфейла от деривативи, държани с цел търговия, на база справедливата стойност.

Анализ на падежите (недеривативни инструменти)

За задължения по застрахователни договори и презастрахователни активи, профилите на падеж се определят на база очаквания момент на възникване на нетните парични изходящи потоци по признатите застрахователни задължения. Пренесените премии в следващ отчетен период и делът на презастрахователите в пренесените премии в следващ отчетен период се изключват от анализа, тъй като те не са договорни задължения. Погашенията, които са предмет на уведомление, се третират така, сякаш уведомлението подлежи на незабавно връчване.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

39. Застрахователен и финансов риск (продължение)

(в) Финансови рискове (продължение)

(2) Ликвиден риск (продължение)

Анализ на падежите (продължение)

Групата поддържа портфейл от лесно търгуеми и разнородни активи, които лесно могат да бъдат ликвидирани в случай на непредвидено намаление на паричните потоци. Тя разполага и с одобрени кредитни лимити за отделни контрагенти (за облигации и депозити в кредитни институции). По отношение на презастраховането Групата прилага лимити определени на групово ниво. Презастрахователните активи са представени на същата база както застрахователните задължения.

В таблицата по-долу е представен анализ на договорените недисконтирани парични потоци на активите на Групата:

31 декември 2010 г.	Балансова	Между 1-		Между 3-	Между 5-	Над 15	Без дата	Общо
	стойност	До 1 год.	3 год.	5 год.	15 год.	год.	на падеж	
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Финансови и застрахователни активи								
Депозити във финансови институции	250,350	150,409	82,642	28,416	8,622	–	–	270,089
Търговски и други вземания	3,189	2,407	–	–	782	–	–	3,189
Финансови активи, държани за търгуване	4,943	–	–	4,797	–	–	146	4,943
Финансови активи, на разположение за продажба	212,190	27,504	102,451	80,644	44,761	–	241	255,601
Активи по презастрахователни операции	12,482	4,385	6,447	1,113	516	21	–	12,482
Вземания по застрахователни операции	56,167	56,167	–	–	–	–	–	56,167
Пари и парични еквиваленти	12,225	12,225	–	–	–	–	–	12,225
Общо активи	551,546	253,097	191,540	114,970	54,681	21	387	614,696

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

39. Застрахователен и финансов риск (продължение)

(в) Финансови рискове (продължение)

(2) Ликвиден риск (продължение)

Анализ на падежите (продължение)

В таблицата по-долу е представен анализ на договорените дисконтирани парични потоци на пасивите на Групата.

31 декември 2010 г.	Балансова стойност	До 1 год.	Между 1-3 год.	Между 3- 5 год.	Между 5- 15 год.	Над 15 год.	Без дата на падеж	Общо
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Финансови и застрахователни пасиви								
<i>Задължения по застрахователни договори, с изключение на пренос-премиен резерв</i>								
По Живото- застраховане	88,275	9,363	21,637	28,159	23,636	5,480	–	88,275
По Здравно осигуряване	180	180	–	–	–	–	–	180
По Общо застраховане	158,164	52,666	83,997	14,503	6,719	279	–	158,164
Задължения по инвестиционни договори	4,651	–	–	4,505	–	–	146	4,651
Задължения към застрахователи, брокери и агенти	14,726	14,726	–	–	–	–	–	14,726
Търговски и други задължения	5,862	5,862	–	–	–	–	–	5,862
Общо пасиви	271,858	82,797	105,634	47,167	30,355	5,759	146	271,858

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

39. Застрахователен и финансов риск (продължение)

(в) Финансови рискове (продължение)

(2) Ликвиден риск (продължение)

Анализ на падежите (продължение)

В таблицата по-долу е представен анализ на договорените недисконтирани парични потоци на активите на Групата.

31 декември 2009 г.	Балансова	До 1 год.	Между 1- 3 год.	Между 3- 5 год.	Между 5- 15 год.	Над 15 год.	Без дата	Общо
	стойност						на падеж	
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил.лв.	хил.лв.	хил.лв.	хил.лв.
Финансови и застрахователни активи								
Депозити във финансови институции	270,697	191,407	45,451	32,388	27,738	–	–	296,984
Финансови активи, държани за търгуване	5,465	–	–	–	340	–	5,125	5,465
Финансови активи, на разположение за продажба	196,525	21,659	78,810	90,491	53,267	–	265	244,492
Търговски и други вземания	2,737	2,065	–	–	672	–	–	2,737
Активи по презастрахователни операции	15,376	10,516	3,794	802	258	6	–	15,376
Вземания по застрахователни операции	59,360	59,360	–	–	–	–	–	59,360
Пари и парични еквиваленти	10,640	10,640	–	–	–	–	–	10,640
Общо активи	560,800	295,647	128,055	123,681	82,275	6	5,390	635,054

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

39. Застрахователен и финансов риск (продължение)

(в) Финансови рискове (продължение)

(2) Ликвиден риск (продължение)

В таблицата по-долу е представен анализ на договорените дисконтирани парични потоци на пасивите на Групата.

31 декември 2009 г.	Балансова стойност	До 1 год.	Между 1-3 год.	Между 3- 5 год.	Между 5- 15 год.	Над 15 год.	Без дата на падеж	Общо
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Финансови и застрахователни пасиви								
<i>Задължения по застрахователни договори, с изключение на пренос-премиен резерв</i>								
По Живото- застраховане	87,979	11,216	20,395	27,777	22,698	5,893	–	87,979
По Здравно осигуряване	200	200	–	–	–	–	–	200
По Общо застраховане	167,614	50,262	91,616	17,877	7,576	283	–	167,614
Задължения по инвестиционни договори	5,129	–	–	3,992	1,106	–	31	5,129
Задължения към застрахователи брокери и агенти	16,552	16,552	–	–	–	–	–	16,552
Търговски и други задължения	6,435	6,435	–	–	–	–	–	6,435
Общо пасиви	283,909	84,665	112,011	49,646	31,380	6,176	31	283,909

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

39. Застрахователен и финансов риск (продължение)

(в) Финансови рискове (продължение)

(2) Ликвиден риск (продължение)

Представената по-долу таблица обобщава очакваното използване или уреждане на активите и пасивите:

Анализ на падежите по очаквани падежи

31 декември 2010 г.

	Застраховки, свързани с инвестиционен			Общо
	Текущи	Нетекущи	фонд	
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Нематериални активи	–	3,103	–	3,103
Материални активи	–	14,005	–	14,005
Отсрочени аквизиционни разходи	580	4,152	–	4,732
Активи по отсрочен данък	–	2,322	–	2,322
Инвестиционни имоти	–	16,919	–	16,919
Депозити във финансови институции	148,828	101,522	–	250,350
Деривативни финансови инструменти	–	55	–	55
Финансови активи, държани за търгуване	–	334	4,609	4,943
Финансови активи, на разположение за продажба	20,439	191,751	–	212,190
Търговски и други вземания	2,407	782	–	3,189
Активи по презастрахователни операции	5,535	8,097	–	13,632
Вземания от данък върху доходите	196	–	–	196
Вземания по застрахователни операции	56,167	–	–	56,167
Нетекущи активи, държани за продажба	–	–	–	–
Парични средства и парични еквиваленти	12,225	–	–	12,225
Други активи	105	–	–	105
Общо активи	246,482	343,042	4,609	594,133

31 декември 2010 г.

	Застраховки, свързани с инвестиционен			Общо
	Текущи	Нетекущи	фонд	
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Задължения по застрахователни договори	131,141	184,412	–	315,553
Задължения по инвестиционни договори	–	–	4,651	4,651
Задължения към персонала при пенсиониране	–	618	–	618
Деривативни финансови инструменти	943	–	–	943
Отсрочени данъчни пасиви	–	710	–	710
Задължения към застрахователи брокери и агенти	14,726	–	–	14,726
Търговски и други задължения	5,862	–	–	5,862
Задължения за данък върху доходите	4	–	–	4
Общо пасиви	152,676	185,740	4,651	343,067

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

39. Застрахователен и финансов риск (продължение)

(в) Финансови рискове (продължение)

(2) Ликвиден риск (продължение)

Представената по-долу таблица обобщава очакваното използване или уреждане на активите и пасивите:

	Застраховки, свързани с инвестиционен			Общо
	Текущи	Нетекущи	фонд	
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Нематериални активи	–	3,507	–	3,507
Материални активи	–	14,998	–	14,998
Отсрочени аквизиционни разходи	474	2,728	–	3,202
Активи по отсрочен данък	–	2,213	–	2,213
Инвестиционни имоти	–	17,189	–	17,189
Депозити във финансови институции	186,184	84,513	–	270,697
Финансови активи, държани за търгуване	340	–	5,125	5,465
Финансови активи, на разположение за продажба	16,286	180,239	–	196,525
Търговски и други вземания	2,737	–	–	2,737
Активи по презастрахователни операции	11,722	4,861	–	16,583
Вземания от данък върху доходите	17	–	–	17
Вземания по застрахователни операции	59,360	–	–	59,360
Нетекущи активи, държани за продажба	227	–	–	227
Парични средства и парични еквиваленти	10,640	–	–	10,640
Други активи	481	–	–	481
Общо активи	288,468	310,248	5,125	603,841

31 декември 2009 г.

	Застраховки, свързани с инвестиционен			Общо
	Текущи	Нетекущи	фонд	
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Задължения по застрахователни договори	136,687	194,115	–	330,802
Задължения по инвестиционни договори	–	–	5,129	5,129
Задължения към персонала при пенсиониране	–	708	–	708
Деривативни финансови инструменти	1,265	–	–	1,265
Отсрочени данъчни пасиви	–	324	–	324
Задължения към застрахователи брокери и агенти	16,552	–	–	16,552
Търговски и други задължения	6,435	–	–	6,435
Общо пасиви	160,939	195,147	5,129	361,215

39. Застрахователен и финансов риск (продължение)

(в) Финансови рискове (продължение)

(3) Пазарен риск

Пазарният риск е рискът, че справедливата стойност на бъдещите парични потоци по финансовия инструмент, ще варира поради промените в пазарните цени. Пазарният риск включва три вида риск: на обменните курсове (валутен риск), на пазарните лихвени проценти (лихвен риск) и на пазарните цени (ценови риск).

- ▶ Пазарният риск е извън контрола на Групата и като цяло не може да бъде диверсифициран. Основен метод за намаляване на пазарния риск и неговите компоненти е събиране и обработване на информация за макроикономическата среда и на тази база - прогнозиране и приспособяване на инвестиционната политика към очакваните промени в средата.
- ▶ Съществува политика за пазарен риск на Групата, излагаща оценката и определянето на това какво представлява пазарен риск за Групата. Спазването на политиката се наблюдава и експозициите и нарушенията се докладват на Комитета за риска на Групата. Политиката се подлага регулярно на преглед за потвърждаване на нейната уместност и за отразяване на промените в рисковата среда.
- ▶ Съществува структура на определени лимити за разпределение на активите и портфейлите, целяща гарантиране, че Групата инвестира в определени активи, които гарантират определени застрахователни задължения и се притежават с цел осигуряване на доходи и печалби за застрахованите лица, които отговарят на техните очаквания.
- ▶ Извършва се стриктен контрол върху хеджиращите дейности.

Групата издава инвестиционни полици, обвързани с дялове. За бизнес, обвързан с инвестиционни дялове, застрахованото лице носи инвестиционния риск от активите, обвързани с инвестиционните дялове във фондове, тъй като ползите по полицата са пряко свързани със стойността на активите във фонда. Експозицията на Групата на пазарен риск в този бизнес е ограничена до степента, в която приходите, възникващи от начисления за управление на активите, се базират на стойността на активите във фонда.

(3а) Валутен риск

Валутният риск е рискът, че справедливата стойност на бъдещите парични потоци по финансовия инструмент ще варира поради промени във валутните курсове.

Основните сделки на Групата се реализират в евро и лева, и експозицията на валутен риск възниква основно по отношение на американския долар. Към 31 декември 2010 г., финансовите активи и пасиви на Групата, деноминирани в евро не пораждат валутен риск, тъй като в условията на установения валутен борд в страната, курсът на лева към еврото е фиксиран. Тъй като Групата представя финансовите си отчети в лева, последните могат да бъдат повлияни от движения на валутните курсове между валути различни от еврото и българския лев.

Финансовите активи на Групата са деноминирани основно в същите валути както задълженията по застрахователните и инвестиционните договори, което смекчава валутния риск за Групата. Следователно основният валутен риск възниква от признатите активи и пасиви, деноминирани във валути, различни от тези, в които се очаква да бъдат уредени задълженията по застрахователни и инвестиционни договори.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

39. Застрахователен и финансов риск (продължение)

(в) Финансови рискове (продължение)

(3) Пазарен риск (продължение)

(3а) Валутен риск (продължение)

Валутният риск се управлява ефективно от Групата чрез деривативни финансови инструменти. Сключват се форуърдни валутни договори за елиминиране на валутната експозиция на индивидуалните сделки във валута. Валутните форуърдни договори трябва да са в същата валута и при същите условия както хеджираната позиция, за да се увеличи максимално ефективността на хеджирането. Групата не сключва такива форуърдни договори, докато не е налице неотменим ангажимент.

Представената по-долу таблица обобщава активите и пасивите на Групата по основни валути.

31 декември 2010 г.	Американски			Общо хил. лв.
	Лева и Евро хил. лв.	долар хил. лв.	Други хил. лв.	
Нематериални активи	3,103	–	–	3,103
Материални активи	14,005	–	–	14,005
Отсрочени аквизиционни разходи	4,698	34	–	4,732
Активи по отсрочен данък	2,322	–	–	2,322
Инвестиционни имоти	16,919	–	–	16,919
Депозити във финансови институции	249,976	374	–	250,350
Деривативни финансови инструменти	55	–	–	55
Финансови активи, държани за търгуване	4,943	–	–	4,943
Финансови активи, на разположение за продажба	207,774	4,416	–	212,190
Търговски и други вземания	3,189	–	–	3,189
Активи по презастрахователни операции	13,227	403	2	13,632
Вземания от данък върху доходите	196	–	–	196
Вземания по застрахователни операции	55,914	253	–	56,167
Парични средства и парични еквиваленти	11,592	504	129	12,225
Други активи	105	–	–	105
Общо активи	588,018	5,984	131	594,133

31 декември 2010 г.	Американски			Общо хил. лв.
	Лева и Евро хил. лв.	долар хил. лв.	Други хил. лв.	
Задължения по застрахователни договори	308,682	6,732	139	315,553
Задължения по инвестиционни договори	4,651	–	–	4,651
Задължения към персонала при пенсиониране	618	–	–	618
Деривативни финансови инструменти	898	45	–	943
Отсрочени данъчни пасиви	710	–	–	710
Задължения към застрахователи, брокери и агенти	14,726	–	–	14,726
Търговски и други задължения	5,862	–	–	5,862
Задължения за данък върху доходите	4	–	–	4
Общо пасиви	336,151	6,777	139	343,067

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

39. Застрахователен и финансов риск (продължение)

(в) Финансови рискове (продължение)

(3) Пазарен риск (продължение)

(За) Валутен риск (продължение)

31 декември 2009 г.	Лева и	Американски	Други	Общо
	Евро	долар		
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Нематериални активи	3,507	–	–	3,507
Дълготрайни активи	14,998	–	–	14,998
Отсрочени аквизиционни разходи	3,160	42	–	3,202
Активи по отсрочен данък	2,213	–	–	2,213
Инвестиционни имоти	17,189	–	–	17,189
Финансови инструменти				
Депозити във финансови институции	268,940	1,757	–	270,697
Финансови активи, държани за търгуване	5,465	–	–	5,465
Финансови активи, на разположение за продажба	193,509	3,016	–	196,525
Търговски и други вземания	2,737	–	–	2,737
Активи по презастрахователни операции	8,570	8,008	5	16,583
Вземания от данък върху доходите	17	–	–	17
Вземания по застрахователни операции	59,183	177	–	59,360
Нетекущи активи, държани за продажба	227	–	–	227
Парични средства и парични еквиваленти	7,703	2,937	–	10,640
Други активи	481	–	–	481
Общо активи	587,899	15,937	5	603,841

31 декември 2009 г.	Лева и	Американски	Други	Общо
	Евро	долар		
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Задължения по застрахователни договори	317,013	13,613	176	330,802
Задължения по инвестиционни договори	5,129	–	–	5,129
Задължения към персонала при пенсиониране	708	–	–	708
Деривативни финансови инструменти	1,265	–	–	1,265
Отсрочени данъчни пасиви	324	–	–	324
Задължения към застрахователи брокери и агенти	16,552	–	–	16,552
Търговски и други задължения	6,435	–	–	6,435
Общо пасиви	347,426	13,613	176	361,215

Групата няма значителна концентрация на валутен риск.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

39. Застрахователен и финансов риск (продължение)

(в) Финансови рискове (продължение)

(3) Пазарен риск (продължение)

(3а) Валутен риск (продължение)

Представеният по-долу анализ се извършва за разумно възможни промени в основните променливи като всички други променливи остават непроменени, като е показан ефекта върху печалбата преди данъци и собствения капитал, които се дължат на промените в справедливата стойност на монетарните активи и пасиви, чувствителни към валутните промени, включително задължения по претенции по застрахователни договори. Корелацията на променливите оказва съществен ефект върху определянето на крайния ефект върху пазарния риск, но за демонстриране на ефекта, който се дължи на промените в променливите, те трябва да бъдат променени на индивидуална база. Трябва да се отбележи, че движенията в тези променливи са нелинейни.

	31 декември 2010 г.			31 декември 2009 г.	
	Промяна в променливите хил. лв.	Ефект върху печалбата преди данъци хил. лв.	Ефект върху капитала хил. лв.	Ефект върху печалбата преди данъци хил. лв.	Ефект върху капитала хил. лв.
Валута					
Американски долари	+10%	(83)	–	230	–
Американски долари	-10%	83	–	(230)	–

Използваният метод за извличане на информация за чувствителността и съществените променливи не са променени спрямо предходния период.

(3б) Лихвен риск

Лихвеният риск е рискът, че стойността на бъдещите парични потоци по даден финансов инструмент ще варира поради промени в пазарните лихвени проценти.

Инструментите с плаващ лихвен процент излагат Групата на риск на паричните потоци, докато инструментите с фиксиран лихвен процент излагат Групата на риск на справедливата стойност.

Политиката на Групата за лихвения риск, изисква от нея да управлява този риск като поддържа подходяща комбинация от инструменти с фиксирани и плаващи лихвени проценти. Политиката изисква от нея да управлява падежите на лихвоносните активи и лихвоносните пасиви. Всяко несъвладение между инструментите с фиксирани и плаващи лихвени проценти и техните падежи се управляват ефективно от Групата чрез деривативни финансови инструменти. Лихвите по инструменти с плаващи лихвени проценти се преоценяват на периоди от поне една година. Лихвите по инструменти с фиксирани лихвени проценти се определят в началото на финансовия инструмент и са фиксирани до падежа му.

През 2008-2010 г. година са предприети мерки за постепенно увеличаване на падежната структура на портфейлите с цел намаляване на лихвения риск за Групата. Оценки на паричните потоци, както и въздействието на движенията на лихвените проценти, свързани с инвестиционния портфейл и застрахователните резерви се моделират и преглеждат регулярно. Основната цел на тези методи е да ограничи нетните промени в стойността на активите и пасивите, произтичащи от движенията на лихвените проценти.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

39. Застрахователен и финансов риск (продължение)

(в) Финансови рискове (продължение)

(3) Пазарен риск (продължение)

(3б) Лихвен риск (продължение)

Макар че е по-трудно да се измери чувствителността на застрахователните пасиви към евентуални промени в лихвените нива отколкото тази на свързаните активи, ръководството на Групата счита, че движенията в лихвените проценти ще предизвикат промени в стойността на активите, които значително ще компенсират промени в стойността на пасивите, свързани с основните продукти.

Моделите, които се използват за описание на чувствителността на задълженията по отношение на лихвения процент се базират на стандартите на Групата Кей Би Си и се преглеждат всяка година.

Стойността на активите на Групата зависи от динамиката на пазарните лихвени проценти. Групата е изложена на риск от колебание в лихвените проценти, тъй като доходността на лихвоносните активи се променя в резултат от промените в пазарните лихвени проценти. По отношение на плаващите лихвени проценти, Групата е изложена на риск в зависимост от лихвения индекс, към който е привързан съответния финансов инструмент. За оценка на очаквания матуритет на задълженията са използвани вътрешни модели, което позволява по прецизно разпределение на пасивите според тяхната продължителност. В резултат на направените през 2008-2010 г. дългосрочни инвестиции, намаляват късите позиции на активите относно задълженията, което води до намаляването на лихвения риск.

Представеният по-долу анализ се извършва за разумно възможни промени в основните променливи като всички други променливи остават непроменени, като се показва ефекта върху печалбата преди данъци (дължащ се на промените в справедливата стойност на финансовите активи и финансовите пасиви с плаващ лихвен процент) и собствения капитал (което отразява корекциите в печалбата преди данъци и преоценката на финансови активи на разположение за продажба с фиксиран лихвен процент, включително ефекта на хеджиране на паричен поток). Корелацията на променливите ще има съществен ефект при определянето на крайното влияние върху лихвения риск, но за демонстриране на ефекта, който се дължи на промени в променливите, те трябва да бъдат променени на индивидуална база. Трябва да се отбележи, че промените в променливите не са линейни.

Ефектът на промяна в лихвените равнища изследван в представените по-долу-таблицы би се отразил на справедливите стойности на лихвоносните финансови активи на разположение за продажба и съответно в собствения капитал на Групата. Депозитите, отчитани по амортизирана стойност се олихвяват с фиксирани лихвени проценти или не са лихвоносни финансови активи, поради което не са изложени на риск от промяна на основните лихвени равнища. Ефектът от промяна в лихвените проценти се отразява върху справедливата стойност на финансовите активи на разположение за продажба, които са основно с фиксирани лихви.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

39. Застрахователен и финансов риск (продължение)

(в) Финансови рискове (продължение)

(3) Пазарен риск (продължение)

(3б) Лихвен риск (продължение)

		Ефект върху капитала					
31 декември 2010 г.	Промяна в променливите	Ефект върху печалбата преди данъци	До 1 год.	Между 1-3 год.	Между 3-5 год.	Над 5 год.	Общо
		хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Лева	+ 100 базисни пункта	-	(43)	(1,518)	(2,205)	(1,363)	(5,129)
Евро	+ 100 базисни пункта	-	(2)	(354)	(26)	(681)	(1,063)
Лева	- 100 базисни пункта	-	42	1,567	2,317	1,495	5,421
Евро	- 100 базисни пункта	-	2	365	27	785	1,179

		Ефект върху капитала					
31 декември 2009 г.	Промяна в променливите	Ефект върху печалбата преди данъци	До 1 год.	Между 1-3 год.	Между 3-5 год.	Над 5 год.	Общо
		хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Лева	+ 100 базисни пункта	-	(36)	(1,380)	(1,831)	(1,591)	(4,838)
Евро	+ 100 базисни пункта	-	(23)	(35)	(402)	(14)	(474)
Лева	- 100 базисни пункта	-	40	1,454	2,285	1,706	5,485
Евро	- 100 базисни пункта	-	18	35	420	15	488

Използваният метод за извличане на информация за чувствителността и за съществените променливи не е променен спрямо предходния период.

Средният ефективен лихвен процент на лихвоносните финансови активи на Групата към 31 декември 2010 г. е 6,26 % (2009 г.: 7,08 %).

(3в) Ценови риск

Рискът за цената на капиталовите инструменти е рискът, че справедливата стойност на бъдещите парични потоци по даден финансов инструмент ще се колебае, поради промени в пазарните цени (различни от възникващите в резултат на лихвения или валутния риск), независимо дали тези промени са причинени от фактори, специфични за индивидуалния финансов инструмент или неговия емитент, или фактори, засягащи всички сходни финансови инструменти, търгувани на пазара.

Експозицията на Групата на риск от цената на капиталовите инструменти е свързана с финансовите активи и финансовите пасиви, чиито стойности варират в резултат на промените в пазарните цени, основно ценни книжа, които не се закупени за застраховки, обвързани с инвестиционни дялове.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

39. Застрахователен и финансов риск (продължение)

(в) Финансови рискове (продължение)

(З) Пазарен риск (продължение)

(Зв) Ценови риск (продължение)

Политиката на Групата за ценовия риск изисква от нея да управлява тези рискове като определя и наблюдава целите и ограниченията върху инвестициите, плановете за диверсификация, лимитите по инвестициите във всяка държава, сектор и пазар и планираното използване на деривативни финансови инструменти.

Групата няма съществена концентрация на ценови риск.

Показаният по-долу анализ се извършва за разумно възможни промени в основните променливи като всички други променливи остават непроменени, като се показва ефекта върху печалбата преди данъци (което се дължи на промените в справедливата стойност на финансовите активи и пасиви, чиито справедливи стойности се отразяват в отчета за доходите), тъй като тези финансови активи на Групата са изложени на ценови риск от промяна в пазарни индекси. Корелацията на променливите ще окаже съществено влияние при определянето на крайния ефект върху ценовия риск, но за да се демонстрира ефекта, дължащ се на промените в променливите, те трябва да бъдат променени на индивидуална база. Трябва да се отбележи, че промените в тези променливи не са линейни.

Пазарни индекси	Промяна в променливите	31 декември 2010 г.		31 декември 2009 г.	
		Ефект върху печалбата преди данъци	Ефект върху капитала	Ефект върху печалбата преди данъци	Ефект върху капитала
EMU	+ 15%	хил. лв. 50	хил. лв. –	хил. лв. 51	хил. лв. –
EMU	- 15%	(50)	–	(51)	–

Анализ на чувствителността на финансовите активи към ценови риск

Като част от инвестиционната стратегия на Групата, за намаляване както на застрахователния, така и на финансовия риск, Групата съпоставя инвестициите си със задълженията, възникващи по застрахователни и инвестиционни договори, като прави препратка към видовете доходи, които подлежат на плащане на притежателите на договори.

Показаният по-долу анализ се извършва за разумно възможни промени в основните променливи като всички други променливи остават непроменени, като се показва ефектът върху печалбата преди данъци (което се дължи на промените в справедливата стойност на финансовите активи и пасиви, отразени в отчета за доходите) и собствения капитал (което отразява корекциите в печалбата преди данъците и промените в справедливата стойност на финансовите активи, отразени в отчета за промени в собствения капитал). Корелацията на променливите ще окаже съществено влияние при определянето на крайната справедлива стойност и/или амортизирана стойност на финансовите активи, различни от деривативни финансови инструменти, но за да се демонстрира ефекта, дължащ се на промените в променливите, те трябва да бъдат променени на индивидуална база. Трябва да се отбележи, че промените в тези променливи не са линейни.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

39. Застрахователен и финансов риск (продължение)

(в) Финансови рискове (продължение)

(3) Пазарен риск (продължение)

(Зв) Ценови риск (продължение)

	Промяна в	31 декември 2010 г.		31 декември 2009 г.		
		променливите	Ефект върху	Ефект	Ефект върху	Ефект
			печалбата	върху	печалбата	върху
		преди данъци	капитала	преди данъци	капитала	
		хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	
Валутен курс	+ 10 %	(167)	-	230	-	
Норма на дисконтиране	+ 1 %	-	(2,474)	-	(2,786)	
Фондова борса	+ 10 %	33	-	34	-	
Валутен курс	- 10 %	167	-	(230)	-	
Норма на дисконтиране	- 1 %	-	2,129	-	2,269	
Фондова борса	- 10 %	(33)	-	(34)	-	

(4) Операционни рискове

Операционния риск се изразява в отклонение от очакваните резултати, произтичащо от неадекватни или не действащи вътрешни процеси, хора и системи, или от външни събития. За Управление на Операционния риск и при прилагане и разработване на методи, политики и процедури, Групата използва и въвежда действащата методика и стандарти на Кей Би Си Груп. Главни инструменти за управлението на операционния риск са:

- ▶ база данни за операционни събития довели до реализирана загуба;
- ▶ въвеждане на стандарти на Кей Би Си Груп за Управление на Операционния Риск;
- ▶ оценки и анализи на случили се операционни събития във финансовия сектор;
- ▶ организиране на работни групи за извършване на самооценка на операционния риск;
- ▶ откриване и анализиране на ключови рискови индикатори в ежедневната оперативна дейност.

От март 2008 г. Управлението на операционния риск е обособено в дирекция „Управление на стойността и риск“. За целите на Управлението на Операционния риск функционира „Комитет по операционния риск“ с председател Изпълнителен Директор Финанси и Риск. През 2010 г. Комитета по операционен риск е трансформиран в „Местен Комитет за контрол на риска и капитала“. Също така са определени отговорници по Операционния риск в направленията - общо застраховане, животозастраховане, счетоводство, информационни технологии, правна дирекция, аквизиция автомобилно застраховане. Работата на Дирекция „Управление на стойността и риска“ и отговорниците по Операционен риск е в тясно сътрудничество с всички контролни звена на дружествата от Групата на ДЗИ и консултанти от направление „Управление на стойността и риска“ на ниво Кей Би Си Груп.

Към момента са реализирани следните мерки за управление на Операционния риск:

- ▶ въведена е работната рамка на Кей Би Си Груп за Управление на Операционния Риск;
- ▶ създаден е Комитет за приемане на Нови Продукти. Комитета се състои от представители на Продуктовите дирекции, Канали на продажба, Актьори, Финансово-счетоводна Дирекция Контролни звена, ИТ. През 2011 ще се приеме календар за ревизиране на всички действащи продукти, като основен принцип е всеки продукт да се ревизира минимум веднъж на 3 години;
- ▶ въведена е процедура за идентифициране и отчитане на Операционни Грешки/Пропуски/Проблеми;
- ▶ следва се план за оценка и въвеждане на стандарти за Управление на Операционния Риск.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

39. Застрахователен и финансов риск (продължение)

(в) Финансови рискове (продължение)

(4) Операционни рискове (продължение)

Към 31 декември 2010 г. са въведени правила и процедури по следните стандарти:

- ▶ Стандарт „Ново бизнес въведение“ - гарантиращ оценка на риска и съгласуване с определени контролни звена на въвеждането на нов продукт, промяна в действащите продукти, структурни промени, установяване на вътрешни правила и процедури, въвеждане на нови системи и т.н.;
- ▶ Управление на Жалби от Клиенти;
- ▶ Управление на достъпа до ИТ приложения;
- ▶ Вътрешни правила за контрол и предотвратяване изпирането на пари и финансиране на тероризма;
- ▶ Вътрешни процедури за защита на служителите, които дават информация за злоупотреби и корупция в Групата;
- ▶ Управление на Финансовите потоци при Продуктите с инвестиционен характер;
- ▶ Счетоводен контрол;
- ▶ Класифициране на информацията;
- ▶ Управление на подписваческия процес;
- ▶ Управление на ликвидационния процес;
- ▶ Управление на човешките ресурси.

Планувани и в процес на въвеждане през 2011 г. са Групови Стандарти по:

- ▶ Двоен контрол (във всички области, в които се извършват операции по трансфер на активи на дружествата от Групата на ДЗИ);
- ▶ Съхранение и архивиране на информацията;
- ▶ Правила и процедури за възлагане на дейности на външни изпълнители (Outsourcing).

През 2009 и 2010 година, са въведени правила и процедури по следните стандарти:

- Стандарт „Ново бизнес въведение“ - гарантиращ оценка на риска и съгласуване с определени контролни звена на въвеждането на нов продукт, промяна в действащите продукти, структурни промени, установяване на вътрешни правила и процедури, въвеждане на нови системи и т.н.;
- Управление на Жалби от Клиенти;
- Управление на достъпа до ИТ приложения;
- Вътрешни правила за контрол и предотвратяване изпирането на пари и финансиране на тероризма;
- Вътрешни процедури за защита на служителите, които дават информация за злоупотреби и корупция в Групата;
- Управление на Финансовите потоци при Продуктите с инвестиционен характер.

Като част от отговорностите на Управлението на Операционния Риск е и осигуряване на „Непрекъснатостта на Бизнеса“, с което се цели поддържането на критичните бизнес функции, процеси и услуги, тяхното организиране, управление или възстановяване/възобновяване в рамките на разумни срокове при непредвидено, изцяло или частично бизнес прекъсване. Приета е работна рамка на стандарт на Кей Би Си Груп за „Непрекъснатост на Бизнеса“, предстои приемане на планове за управление при кризисни ситуации, както и анализ на всички процеси на Дружествата в Групата и изготвяне на планове за тяхното подsigуряване и възстановяване в случай на непредвидени бизнес прекъсвания или кризисни ситуации.

Правилата и процедурите за управление на операционния риск се приемат на Комитета по Операционен Риск (след октомври 2010 г. - Местен Комитет за контрол на риска и капитала), след което се представят за одобрение и приемане от Управителния съвет.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

40. Условни задължения и неотменими ангажименти

Към 31 декември 2010 г., Групата няма условни задължения и ангажименти.

41. Оповестяване на свързани лица

Групата реализира сделки с други свързани лица и с ключовия ръководен персонал в обичайния ход на дейността. Продажбите на и покупките от други свързани лица се извършват по обичайни пазарни цени.

(а) Сделки с други свързани лица

Към 31 декември 2010 г. и 2009 г., Групата има следните други свързани лица:

- Кей Би Си Иншурънс НВ, Белгия - компанията-майка
- Кей Би Си Груп НВ, Белгия - крайна компания-майка
- Дъщерни дружества на Кей Би Си Груп НВ

По-долу е предоставена информация за съществените сделки, реализирани със свързани лица през годината.

	Обем на сделките през 2010 г. хил. лв.	Салда към 31 декември 2010 г. хил. лв.	Обем на сделките през 2009 г. хил. лв.	Салда към 31 декември 2009 г. хил. лв.
Сделки със СИБАНК АД – дъщерно дружество на Кей Би Си Груп НВ				
Парични средства, държани по депозитни сметки	63,097	128,078	8,912	190,988
Парични средства, държани по текущи сметки	4,143	9,440	(2,617)	5,402
Приходи от лихви	10,809	-	14,012	-
Сделки с КВС IF NV – дъщерно дружество на Кей Би Си Груп НВ				
Корпоративни облигации	385	36,134	11,519	36,519
Натрупани лихви по корпоративни облигации	(387)	128	515	515
Приходи от лихви	905	-	865	-
Приходи от такси	-	-	80	-
Разходи за такси	(141)	(6)	(21)	(21)

Възнагражденията на членовете на управляващите органи са както следва

	2010 г. хил. лв.	2009 г. хил. лв.
Надзорен съвет	25	24
Управителен съвет	36	38
Изпълнителни директори	775	977
Общо възнаграждения на основния ръководен персонал	836	1,039

42. Събития след датата на баланса

Ръководството на Групата не е идентифицирало съществени събития след датата на финансовия отчет.